

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 7 juni 1940 kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1940/41 av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till försvarsdepartementet.

(1:a avd.)

A. FÖRSVARSDEPARTEMENTET.

1:o **Försvarsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1940/41 har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1940, föreslagit riksdagen (punkt 1, sid. 6—11) att

dels fastställa av departementschefen förordad personalförteckning för försvarsdepartementet,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41,

dels ock till Försvarsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 362,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 356,000 kronor.

Departementschefen har föreslagit, att för registratorstjänsten vid departementet, som hittills uppehållits av en pensionerad officer i arvodesbefattning, från och med nästa budgetår å staten upptages en särskild registratorbefattning i lönegraden A 15.

Vidare föreslås, att antalet ordinarie förste kanslisekreterare utökas från 2 till 3, dock under förutsättning, att innehavaren av den för närvarande å övergångsstat uppförda befattningen som förste kanslisekreterare kommer att avgå med sjukpension. Departementschefens förslag innebär slutligen anvisande av medel för anställande av ytterligare ett extra ordinarie kontorsbiträde.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må

a) fastställa följande personalförteckning för försvarsdepartementet:

Personalförteckning.

Befattning Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

Kansliavdelningen.

1 statssekreterare	C 10
1 expeditionschef	C 8
4 kansliråd	A 30
3 förste kanslisekreterare	A 26
4 andre kanslisekreterare	A 21
1 registrator	A 15
1 kansliskrivare	A 11
2 kanslibiträden	A 7
1 förste expeditionsvakt	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
3 kontorsbiträden	A 4

Kommandoexpeditionerna.

1 chef för lantförsvarets kommandoexpedition	C 8
1 chef för sjöförsvarets kommandoexpedition	C 8
2 expeditionsvakter	A 5

Tjänstemän å övergångsstat.

1 förste kanslisekreterare	A 26
1 förste expeditionsvakt	A 7;

Anm. Så länge innehavaren av den å övergångsstat uppförda befattningen som förste kanslisekreterare kvarstår i denna befattning, skall en av befattningarna som förste kanslisekreterare å ordinarie stat hållas vakant.

b) godkänna följande avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor 24,000: —
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	» 209,000: —
3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	» 11,200: —

Anm. Så länge den å övergångsstat uppförde förste expeditionsvakten uppehåller tjänst som expeditionsvakt å lantförsvarets kommandoexpedition, utgår till denne från anslagsposten under punkt 2 ett mot avlöning till en expeditionsvakt i lönegraden A 5 svarande belopp.

4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.....	kronor	49,440:—
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar		
m. m.	kronor	38,800:—
b. Avlöningsförhöjningar m. m. <i>förslagsvis</i> »	6,700:—	» 45,500:—
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	22,860:—
Summa förslagsanslag		kronor 362,000:—;

c) till *Försvarsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 362,000 kronor.

2:o) *Försvarsdepartementet*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, sid. 11), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 5,000 kronor, beroende på den ökade arbetsbördan inom departementet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 78,000 kronor.

B. FÖRSVARSTABEN.

3:o) *Försvarstaben*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, sid. 12—16) att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet fogat förslag till stat för försvarstaben, att tillämpas under budgetåret 1940/41, till *Försvarstaben*: *Avlöningar* för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 262,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 234,600 kronor.

Departementschefen har föreslagit, att en av de å försvarstabens stat hittills upptagna beställningarna i lönegraden Oa 3, vilken är avsedd för vid chefsexpeditionen tjänstgörande andre adjutant, omändras till en beställning i alternativt lönegrad Oa 3 eller Oa 2. Departementschefens förslag innebär vidare, att ett extra ordinarie kanslibiträde och fem extra ordinarie kontorsbiträden överförs på ordinarie stat, att ytterligare ett extra ordinarie kontorsbiträde anställs samt att ytterligare två arvodesbefattningar inrättas. Den under rubriken betjäningpersonal upptagne automobilförare föreslås bära upptagas som icke-ordinarie befattningshavare i lönegraden MEo 5. Slutligen har föreslagits, att i staten uppföres fyra för kryptoavdelningen avsedda befattningshavare, därav två i lönegraden MEo 18 och två i lönegraden MEo 10.

Utskottet.

Vad under förevarande punkt i skilda avseenden föreslagits finner sig utskottet böra tillstyrka.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med godkännande av vid berörda statsrådsprotokoll fogat förslag till stat för försvarsstaben, att tillämpas under budgetåret 1940/41, till *Försvarsstaben: Avlöningar* för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 262,000 kronor.

4:o) **Försvarsstaben: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, sid. 16 och 17), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 4,000 kronor, avseende posten till expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 110,000 kronor.

5:o) **Försvarsstaben: Underhåll och drift av motorfordon. Försvarsstaben: Vissa arbeten å mobiliseringsverket. Försvarsstaben: Fältövningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 5—7, sid. 17 och 18), vilka i förhållande till de för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära beträffande förstnämnda båda anslag oförändrat belopp och i fråga om sistnämnda anslag en minskning med 4,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till *Försvarsstaben: Underhåll och drift av motorfordon* ett reservationsanslag av 3,000 kronor;

b) till *Försvarsstaben: Vissa arbeten å mobiliseringsverket* ett reservationsanslag av 15,000 kronor;

c) till *Försvarsstaben: Fältövningar* ett reservationsanslag av 1,000 kronor.

6:o) **Försvarsstaben: Radioanstalt.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, sid. 18—21) att till *Försvarsstaben: Radioanstalt* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 27,000 kronor.

Departementschefens förslag innebär utbyggande av radioanstalten att genomföras successivt med början under budgetåret 1940/41. Kostnaderna för försvarsstabens radioanstalt för budgetåret 1940/41 hava beräknats till — fränsett löner och andra förmåner för personal på aktiv stat, vilka förutsetts skola belasta respektive anslag under armén och marinen — sammanlagt cirka 27,000 kronor, därav för drift och underhåll m. m. 15,000 kronor, för arvode åt en pensionerad underofficer 2,130 kronor samt till särskilda ersättningar åt den till anstalten kommenderade personalen å aktiv stat, sammanlagt 9,300 kronor.

Personalbeståndet för organisationen för nästa budgetår beräknas till 1

kapten och 1 underofficer av 2. graden på flottans stat samt 12 radiomän av manskapet, därav 5 å signalregementets stat och 7 å flottans stat. För att underlätta en fullgod rekrytering av personalen till anstalten föreslås att denna personal erhåller särskild ersättning i form av tilläggsarvoden, beräknade för officerare till 100 kronor, för underofficerare till 75 kronor och för manskap till 50 kronor per månad. Utöver den nämnda personalen föreslås att till anstalten knytes en pensionerad underofficer med ett arvode av 2,130 kronor.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, tillstyrker, att utbyggandet av försvarsstabens radioanstalt påbörjas i enlighet med det av departementschefen för nästa budgetår förordade programmet. Mot den äskade medelsanvisningen har utskottet intet att erinra.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Radioanstalt* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 27,000 kronor.

C. RIKSKOMMISSIONEN FÖR EKONOMISK FÖRSVARBEREDSKAP.

D. LANTFÖRSVARET.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

7:o) **Avlöning till personal vid arméförvaltningen.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 9) att i avbidan på den proposition i ämnet, som senare komme att avlåtas, till Avlöning till personal vid arméförvaltningen för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av 800,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i proposition nr 159, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 mars 1940, föreslagit riksdagen (punkt 1, sid. 3—26) att

dels fastställa av departementschefen förordad personalförteckning för den civila personalen vid arméförvaltningen,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för arméförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41,

dels och till avlöning till personal vid arméförvaltningen för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 835,000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herrar *B. A. Nilsson* och *L. Bondeson* väckt motion (nr 176), vari hemstälts, att riksdagen måtte angående omorganisationen av kungl. arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse besluta, *dels att* — förutom den i Kungl. Maj:ts proposition nr 159 föreslagna personalen — styrelsens hälso-

och sjukvårdsbyrå skall utökas med en regementsläkare-hygieniker och dess materielbyrå med en kompaniofficer ur trängen, *dels att* av den för styrelsen avsedda gemensamma personalen sekreteraren skall placeras i lönegrad A 26 och registratorn i lönegraden A 11, *dels ock* att årsarvoden å vardera 2,000 kronor skola anslås till två experter i tandvårds- respektive sjukvårdsärenden, samt att ett årligt arvodesanslag å 3,000 kronor skall ställas till sjukvårdsstyrelsens förfogande att disponeras för ersättning åt andra sakkunniga.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionen.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 780,000 kronor.

Departementschefens förslag innebär till en början att en befattning som extra ordinarie notarie inrättas å tygdepartementet samt att medel beräknas för anställande av dels en amanuens i lönegraden Eo 18, avsedd för intendenturdepartementet, dels ock för tre extra ordinarie kontorsbiträden i lönegraden Eo 4, avsedda för den kamerala revisionen. Vad beträffar fortifikationsstyrelsen föreslås, dels att det för styrelsens skjutbaneofficer avsedda årsarvodet å 1,410 kronor ändras till ett för pensionerad officer avsett arvode av 3,180 kronor för år, dels ock att ett dylikt arvode beräknas för en expeditionsofficer å fortifikationsstyrelsen.

Departementschefen har härefter redogjort för ett sakkunnigförslag angående omorganisation av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse m. m.

Vad först beträffar sjukvårdsinspektionen erinras om att för fullgörande av inspektionens arbetsuppgifter stå enligt nu gällande organisation till förfogande, förutom generalfältläkaren, en regementsläkare, en kapten ur generalstabskåren samt en pensionerad underofficer såsom expeditionsunderofficer. Dessutom tjänstgör såsom adjutant en bataljonsläkare vid fältläkarkåren. I anslutning till de sakkunnigas förslag föreslår departementschefen, att sjukvårdsinspektionen bör under generalfältläkaren omfatta en kapten ur generalstabskåren, en kapten ur trängen, två regementsläkare, ett kontorsbiträde (lönegrad M Eo 4) samt en expeditionsunderofficer.

Vad härefter beträffar sjukvårdsstyrelsens organisation består styrelsen enligt 1936 års härordning under generalfältläkarens chefskap av en byrå, fältläkarbyrån, med överfältläkaren och en förrådsvaktmästare såsom civilmilitär personal. Av pensionerad personal finnas i styrelsen en officer och en underofficer, tjänstgörande den förre såsom sjukvårdsintendent och den senare såsom förrådsförvaltare. Den civila ordinarie personalen utgöres av en notarie och ett kontorsbiträde. Såsom biträde åt notarien tjänstgör en amanuens. Den civilmilitära personalen är upptagen å fältläkarkårens stat, under det att övrig personal är uppförd å stat för arméförvaltningen.

Sedermere har en befattning som kanslibitråde överförs till övergångsstat ävensom anvisats medel för anställande av ett e. o. kontorsbiträde och en e. o. expeditionsvakt. Departementschefens förslag till nyorganisation av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse innebär i sina huvuddrag följande.

Styrelsen skulle bestå av två byråer — hälso- och sjukvårdsbyrån samt materielbyrån — ävensom gemensam personal enligt följande uppställning:

hälso- och sjukvårdsbyrån, chef överfältläkaren, en regementsläkare; materielbyrån, chef major ur trängen, en apotekare, föreståndare för läkemedelsavdelningen, en pensionerad officer, ett extra ordinarie kontorsbiträde (Eo 4); samt

för styrelsen gemensam personal, en sekreterare (A 24), en notarie (A 21), en amanuens (Eo 18), ett kanslibitråde (å övergångsstat), en extra ordinarie expeditionsvakt (Eo 5), ett kontorsbiträde (A 4), två extra ordinarie kontorsbiträden (Eo 4) samt en extra telefonist (Ex 2).

För tillkallande av expert- och sakkunnighjälp skulle ställas ett belopp av 5,000 kronor till styrelsens förfogande.

Med denna organisation skulle den nuvarande befattningen för en pensionerad underofficer (förrådsförvaltare) bli överflödig. Denna befattning borde emellertid överföras till den föreslagna nya staten för sjukvårdsväsendets förrådspersonal.

Departementschefens förslag till omorganisation av arméns centrala sjukvårdsmyndighet, innefattande arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse samt sjukvårdsinspektionen finner sig utskottet böra till alla delar tillstyrka. Härav följer, att utskottet avstyrker i ovannämnda motion I: 176 gjorda yrkanden om vissa avvikelser från ifrågavarande förslag.

Då utskottet ej heller haft något att erinra mot den verkställda beräkningen av arméförvaltningens avlöningsanslag, får utskottet under återopande av det anförda hemställa,

att riksdagen må

I. avslå motionen I: 176;

II. a) fastställa följande personalförteckning för den civila personalen vid arméförvaltningen:

Personalförteckning.

Befattning		Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 generalkrigskommissarie		B 3
4 krigsråd		A 30
1 ombudsman		A 26
1 sekreterare		A 26
2 revisionskommissarier		A 26
3 sekreterare		A 24
1 pensionskamrerare		A 24
1 sekreterare och kamrerare		A 24
2 kamrerare		A 24
5 notarier		A 21
10 revisorer		A 21
2 bokhållare		A 21

Utskottet.

Befattning	Lönegrad
1 kassör	A 15
1 kansliskrivare	A 11
8 kanslibiträden	A 7
1 förste expeditionsvakt	A 7
8 expeditionsvakter	A 5
16 kontorsbiträden	A 4

Tjänstemän å övergångsstat.

1 bokhållare	A 21
1 notarie (till och med den 31 mars 1941)	A 21
1 registrator	A 21
3 kansliskrivare	A 11
1 kanslibiträde	A 7

Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än 20.

1 notarie	Eo 21;
-----------------	--------

b) godkänna följande avlöningsstat för arméförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 454,000:—
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	» 43,200:—
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t	» 154,256:—
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar	
m. m.	kronor 105,700:—
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 20,100:—
	» 125,800:—
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 873:—
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 56,871:—

Summa förslagsanslag kronor 835,000:—;

c) till *Avlöning till personal vid arméförvaltningen* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 835,000 kronor.

8:o) **Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 10) att i avbidan på den proposition i ämnet, som senare komme att avlätas, till Avlöning till personal vid staber och

truppförband m. fl. för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av 40,000,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovanberörda proposition nr 159 föreslagit riksdagen (punkt 2, sid. 26—84) att

dels godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 mars 1940 fogade förslag till stater för generalitetet, generalstabskåren, artilleristabskåren, fälttygkåren, fortifikationskåren, intendenturkåren, fältläkarkåren, fältveterinärkåren, arméstaben jämte krigsarkivet, truppslagsinspektionerna, samt sjukvårds- och veterinärinspektionerna, arméfördelningsstaberna m. m., rullföringsbefälhavare med biträden, krigsskolan, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, ridskolan, artilleriets skjutskola, arméns underofficersskola, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, officerare och underofficerare vid luftvärnsartilleriet, officerare och underofficerare m. fl. vid ingenjörtrupperna, ingenjörkåren och signalregementet, officerare och underofficerare vid trängen, trängkåren, tygdepartementets fabriker och anstalter, sjukvårdsväsendets förrådspersonal, väg- och vattenbyggnadskårens chefsexpedition, armémuseum, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg, att gälla under budgetåret 1940/41, dock beträffande de å vissa stater uppförda icke-ordinarie befattningshavarna och betjäningsspersonalen endast i fråga om de för dessa personalgruppers avlöning erforderliga medelsanvisningarna,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att för tillämpningen av staterna meddela särskilda föreskrifter av i huvudsak samma innehåll, som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom brev den 22 juni 1939 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av lantförsvarets stater m. m. under budgetåret 1939/40,

dels godkänna de i en vid berörda statsrådsprotokoll fogad »Förteckning över vissa i stat icke uppförda arvoden m. fl. ersättningar» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret, m. fl. upptagna arvoden, att utgå under budgetåret 1940/41,

dels ock till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 40,000,000 kronor.

Slutligen har Kungl. Maj:t i proposition nr 275, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 17 maj 1940 — med ändring av i ovannämnda proposition nr 159 under punkten 2 framlagda förslag — föreslagit riksdagen att

dels besluta, att en beredskapsdivision av luftvärnsartilleriet med den sammansättning som i berörda statsrådsprotokoll anförts skall under budgetåret 1940/41 uppsättas och förläggas till Sundsvall,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i de förslag till personalstater för arméns

truppförband m. fl., som må komma att av riksdagen godkännas, vidtaga de ändringar som för varje särskild stat i berörda statsrådsprotokoll föreslagits,

dels ock till Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 42,000,000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *N. Gärde* (nr 157) och den andra inom andra kammaren av herr *J. Bergvall* (nr 219), vari hemställts, dels att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att åtgärder omedelbart vidtagas för utökning av den aktiva officerskadern och att för detta ändamål efterutbildning av omkring 400 reservofficerare och reservofficersaspiranter ofördröjligen igångsättes, dels ock att för ändamålet erforderliga medel ställas till Kungl. Maj:ts disposition;

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *J. Sandén m. fl.* (nr 175) och den andra inom andra kammaren av herr *C. Björling m. fl.* (nr 239), vari hemställts, att riksdagen ville besluta sådan ändring av staten för Värmlands regemente, att regementet organiseras såsom infanteriregemente av normal storlek;

dels en inom första kammaren av herrar *R. Wagnsson* och *N. Holmström* väckt motion (nr 168), vari hemställts, att riksdagen ville besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag, att garageförmannen vid krigsskolan placeras i lönegraden MEo 7;

dels en inom andra kammaren av herr *D. Gustavson* i Västerås väckt motion (nr 238), vari hemställts, att riksdagen måtte medgiva att befattningshavare, som enligt övergångsbestämmelserna till kungörelsen den 9 januari 1936 (nr 2), punkt 2, fortfarande kvarstå i befattningar med löneställning enligt 2:dra lönegraden, efter Kungl. Maj:ts ytterligare prövning placeras i 5:te lönegraden enligt MEo-reglementet;

dels ock en inom första kammaren av herr *N. Holmström m. fl.* väckt motion (nr 234), vari med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 275 hemställts, bland annat,

att å staten upptagas 3 beställningar som ställföreträdande arméfördelningschefer,

att följande ytterligare underofficersbeställningar böra tillkomma, nämligen vid vardera av Värmlands regemente samt Skaraborgs och Södermanlands regementens infanteridelar 2 fanjunkare och 2 sergeanter, för vardera pansarbataljonen vid Skaraborgs och Södermanlands regementen 2 fanjunkare och 1 sergeant, för varje kavalleriregemente 1 fanjunkare och 1 sergeant samt vid signaltrupperna 4 fanjunkare och 6 sergeanter,

samt att vid luftvärnsartilleriet inrättas en befattning som luftvärnschef, vilken tills vidare bör tillsättas på förordnande.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna I: 157, I: 175, I: 168, II: 238 och I: 234.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår upptaget med 35,000,000 kronor.

I fråga om den närmare innebörden av departementschefens förslag beträffande de under förevarande anslag upptagna anslagsrubriker och stater får utskottet hänvisa till propositionen. Här må blott följande anmärkas.

Beträffande *staten för fälttygkåren* föreslås, att en särskild kaptensbeställning inrättas för den nuvarande tygofficern vid Stockholms tygstation samt att ytterligare två tyghantverkarbeställningar uppföras.

Under *staten för fortifikationskåren* föreslås utökning med en majorsbeställning. Vidare föreligger förslag om utökning med en kapten och en löjtnant, avsedda den förre för Gotlands kustartilleriförsvaret och den senare för Vaxholms fästning. Vidare har det ansetts befogat, att för tjänstgöring vid Gotlands kustartilleriförsvaret å kårens stat upptaga en ny fanjunkarbeställning. En arvodesbefattning för expeditionsunderofficer anses vidare böra utbytas mot en fanjunkarbeställning.

Staten för intendenturkåren föreslås utökad med en majors- och två kaptenbeställningar.

I fråga om *staten för fältläkarkåren* föreslås i huvudsak följande ändringar:

Å *staten* uppföras dels en ny fältläkarbeställning för staben vid Övre Norrlands trupper dels ock två nya regementsläkarbeställningar, den ena avsedd för arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse och den andra för sjukvårdsinspektionen. Vidare bortfaller den i anmärkning till *staten* upptagna bestämmelsen, att beställningen såsom regementsläkare vid Värmlands regemente vid nuvarande innehavarens avgång skall indragas och ersättas med en bataljonsläkarbeställning. Å andra sidan avförs från *staten* de för närvarande därstädes uppförda beställningarna (befattningarna) för två regementsläkare vid garnisonssjukhuset i Stockholm, två regementsläkare vid garnisonssjukhuset i Boden, en bataljonsläkare vid garnisonssjukhuset i Karlsborg samt en förrådsvakmästare. Vidare minskas antalet bataljonsläkare vid Kronobergs regemente från två till en, varjämte bataljonsläkarna vid fältläkarkåren avförs såsom ordinarie beställningshavare och upptagas såsom icke-ordinarie befattningshavare under rubriken personal med arvoden.

Vidkommande *staten för fältveterinärkåren* föreslås, att för nästa budgetår uppföras nya beställningar för en fält- och en bataljonsveterinär vid staben vid Övre Norrlands trupper samt en bataljonsveterinär vid Göta artilleriregemente. Härjämte bör den för närvarande under *staten* upptagna anmärkningen om att beställningen såsom bataljonsveterinär vid Svea artilleriregemente skall indragas vid nuvarande innehavarens avgång utgå ur *staten*. Å andra sidan bör den för närvarande å *staten* upptagna beställningen för en regementsveterinär vid staben vid Övre Norrlands trupper uteslutas ur *staten*. Så bör även ske med den under *staten* uppförda anslagsposten för arvode åt innehavaren av sistnämnda beställning.

Under *staten för rullföringsbefälhavare med biträden* föreslås utökning med 13 rullföringsbiträden och 2 rullföringsofficerare.

Under anslagsrubriken *truppförbanden m. m.* föreslås utöver de kaderändringar, som sammanhånga med den planliga utökningen av truppförbandens stater enligt 1936 års härordningsbeslut, åtskilliga ytterligare

ändringar med avseende å dessa stater för tillgodoseende av vissa angivna personalbehov.

Sålunda föreslås i fråga om truppförbandsstaterna, att å en var av dem med undantag för Svea livgarde upptages en förrådsmansbefattning i lönegraden MEo 5 mot det att ifrågavarande stater minskas med en korpralsbeställning. Å staten för Svea livgarde föreslås uppförande av ytterligare en arvodesbefattning för en pensionerad officer. Chefen för Värmlands regemente, som är placerad i lönegraden Oa 6, föreslås placerad i lönegraden Ob 1. Beträffande pansarbataljonerna föreslås viss ändring i systemet för rekrytering av manskapspersonalen samtidigt som kadern vid varje bataljon föreslås ökad med 3 furirer utöver vad som förutsattes i 1936 års härordningsbeslut. Vid Wendes och Bodens artilleriregementen föreslås vid vardera regementet utökning med en extra ordinarie eldare av 2. klassen.

Luftvärnsartilleriets stater föreslås — utöver den planliga utökningen — böra utökas med 1 majors-, 1 kaptens-, 3 löjtnants-, 3 styckjunkare-, 2 sergeants-, 5 furirs- och 5 konstapelsbeställningar.

Den ordinarie personalen vid signalregementet föreslås för nästkommande budgetår utökad med 1 kapten, 6 furirer, 2 korpraler och 7 meniga. Vidare har arvodespersonalen ansetts böra utökas med en mobiliseringsofficer och 3 förrådsunderofficerare. Under rubriken] icke-ordinarie befattningshavare har upptagits en ytterligare förrådsmansbefattning.

I fråga om staten för officerare och underofficerare vid trängen har på sätt framgår vid behandlingen av anslaget till avlöningar åt personal vid arméförvaltningen föreslagits, att för tillgodoseende av personalbehovet vid sjukvårdsstyrelsen borde avses en regementsofficer ur trängen samt att för tjänstgöring vid sjukvårdsinspektionen borde tillkomma en kapten vid trängen. Å staterna för envar av de fyra trängkårerna har ansetts böra tillkomma ytterligare en förrådsmansbefattning.

Departementschefen har föreslagit, att sjukvårdsväsendets civila förrådspersonal uppföres under en särskild stat, benämnd *staten för sjukvårdsväsendets förrådspersonal*.

Under *staten för arméns sjuksköterskekår* har departementschefen ansett det vara ur sjukvårdssynpunkt önskvärt, att ett vart av de truppförband, vilka disponerade egen sjukavdelning, jämväl ägde tillgång till egen sjuksköterska. I anledning härav föreslår departementschefen, att sjuksköterskekåren utökas med 10 nya befattningar.

Departementschefen har ansett ändamålsenligt, att civila skrivbiträden i viss utsträckning anställas vid truppförbandsexpeditionerna och föreslagit att för ändamålet uppföres en särskild anslagspost »*Avlöning till civila skrivbiträden*».

Anordningen med överstatsanställning har hittills haft karaktär av försöksanordning. Förslag har emellertid framlagts, att denna anställningsform skulle göras till en permanent anordning. Ett bifall härtill skulle medföra, att kostnaderna för de överstatsanställdas löner för framtiden beräknas under särskilda anslagsrubriker under de olika försvarsgrenarnas avlöningsanslag.

I enlighet härmed har departementschefen föreslagit, att under lantförsvarets avlöningsanslag för nästa budgetår upptages en ny anslagsrubrik, benämnd »Avgånget militärmanskaps anställning å civilanställningsstat».

Det av departementschefen uppgjorda förslaget till beräkning av utgifterna under förevarande anslag slutar å ett belopp av 40,000,000 kronor.

Utskottet lämnar i det följande en kortfattad redogörelse för de i ovan nämnda proposition nr 275 framlagda förslagen.

Departementschefen har inledningsvis meddelat, att inom försvars- och arméstaberna hava med föranledande av den senaste tidens utrikespolitiska händelseutveckling undersökningar vidtagits rörande förutsättningarna för ett snabbt genomförande av en förstärkning av arméns nuvarande krigsorganisation, gående ut på att i största möjliga grad utöka antalet operativa enheter, att utöka eldkraftens relativa styrka inom de lägre förbanden etc. Ett första utkast till en dylik ny krigsorganisation vid armén innefattades i en av överbefälhavaren över rikets försvarskrafter den 5 april 1940 till departementschefen överlämnad promemoria i ämnet. I en den 11 maj 1940 dagtecknad skrivelse har överbefälhavaren sedermera inkommit med framställning om vidtagande av erforderliga åtgärder för ett snabbt åstadkommande av den i förenämnda promemoria skisserade förstärkningen av arméns krigsorganisation.

Beträffande den inverkan på fredsorganisationen, som ett genomförande av den utökade krigsorganisationen skulle innebära, framhöll överbefälhavaren i förenämnda promemoria, att fredsorganisationen icke avsåges skola ändras annat än beträffande kadrens storlek och i samband därmed stående åtgärder.

I fråga om luftvärnsartilleriet innebär det framlagda förslaget — till skillnad från förslaget i övrigt — rätt vittgående omändringar i den nu gällande fredsorganisationen.

Vad beträffar den ifrågasatta utökningen av krigsorganisationen tillstyrker departementschefen, att de föreslagna förändringarna vidtagas, allteftersom personaltillgången och förhållandena i övrigt det medgiva.

I fråga om fredsorganisationen har departementschefen framhållit, att den föreslagna utökningen av krigsorganisationen kunde genomföras utan att några nya fredsförband behöva uppsättas. Ett undantag härifrån utgjorde dock luftvärnsartilleriet, beträffande vilket en rätt väsentlig omorganisation föreslås av överbefälhavaren även för fredsförhållanden. Emellertid medför den utökade krigsorganisationen krav på vissa rätt väsentliga utvidgningar av de särskilda personalkadren vid armén. Dessa utvidgningar torde, framhåller departementschefen, även vara erforderliga för fredsorganisationen under förutsättning av en utökad utbildningstid för de värnpliktiga.

Här nedan lämnas en redogörelse för departementschefens förslag till kaderökningar ävensom för de åtgärder, som i anledning därav ansetts böra vidtagas.

Ifråga om *staten för fortifikationskåren* föreslås att den förut för riksdagen

framlagda staten ökas med 1 kompaniofficer i lönegrad Oa 3 eller Oa 2. Samtidigt hava kårens nu befintliga 5 löjtnantsbeställningar föreslagits skola utbytas mot 5 beställningar för kompaniofficerare i lönegrad Oa 3 eller Oa 2.

Staten för intendenturkåren föreslås utökad i förhållande till vad i propositionen nr 159 till årets riksdag föreslagits med 1 major och 2 kaptener samt 1 förvaltare, 1 fanjunkare och 1 sergeant.

Beträffande *staten för fältläkarkåren* föreslås att ytterligare 25 bataljonsläkare må antagas i fältläkarkårens reserv.

Vidkommande *staten för arméstaben jämte krigsarkivet* föreslås att för sådan personal, som kommenderas från truppförbanden till järnvägstjänst, särskilda beställningar uppföras för 1 överstelöjtnant eller major, 1 major, 9 kaptener och 2 kaptener eller löjtnanter, dock bära beställningarna för kompaniofficerare upptagas som arvodestjänster med arvoden motsvarande lönen i vederbörliga lönegrader. Vidare föreslås att antalet beställningar för militärattachéer ökas med två, därav 1 överstelöjtnants- och 1 majorsbeställning.

Beträffande *staten för truppslagsinspektionerna samt sjukvårds- och veterinärinspektionerna* har föreslagits, att å infanteri- och kavalleriinspektionerna kommenderade adjutanter, 3 vid den förra och 1 vid den senare, måtte överföras som särskilda beställningar å respektive inspektioner i lönegrad Oa 3 eller Oa 2. Beställningarna ifråga hava ansetts bära upptagas som arvodestjänster med arvoden motsvarande lönen.

Under *staten för arméfördelningsstaberna m. fl.* föreslås att 2 beställningar som ställföreträdande arméfördelningschefer upptagas å staten. Vidare föreslås att vid en var av de fyra arméfördelningarna samt vid staben för Övre Norrlands trupper bära tillkomma nya ordinarie beställningar för alternativt överstelöjtnanter eller majorer. I samband därmed bära de nuvarande arvodesbefattningarna som överstelöjtnanter vid fördelningsstaberna bortfalla. Förslaget innebär ytterligare, att vid arméfördelningsstaberna och staben för Övre Norrlands trupper skola uppföras vissa beställningar för adjutanter, dock skulle beställningarna uppföras som arvodestjänster med arvoden motsvarande lönen i respektive lönegrader.

I fråga om *truppförbanden m. m.* har vad beträffar infanteriets truppförband föreslagits, att samtliga förband utom Värmlands, Skaraborgs och Södermanlands regementen skulle tillföras nya beställningar för 1 major, 4 kaptener, 3 löjtnanter och 1 fänrik samt 3 fanjunkare och 3 sergeanter.

Vid Värmlands regemente samt Skaraborgs och Södermanlands regementens infanteridelar skulle tillkomma nya beställningar för 1 major, 2 kaptener och 3 löjtnanter samt 1 tjänst för extra ordinarie fänrik, varjämte vid en var av sistnämnda två regementens pansarbataljoner skulle tillkomma nya beställningar för 2 kaptener och 5 löjtnanter.

Vid ett vart av *kavalleriets truppförband* skulle tillkomma nya beställningar för 1 major, 2 ryttmästare och 1 löjtnant.

Vad därefter beträffar *artilleriet utom luftvärnsartilleriet* innebär förslaget, att vid ett vart av samtliga 6 regementen skola tillkomma 1 major, 3 kaptener, 1 löjtnant och 1 fänrik samt 2 styckjunkare och 2 sergeanter. Härtill skulle ytterligare tillkomma 1 löjtnantsbeställning vid varje regemente.

Vid Norrbottens artillerikår har den nuvarande chefsbeställningen i lönegraden Oa 5 föreslagits skola utbytas mot en beställning i lönegraden Oa 6. I samband därmed har föreslagits, att samtliga chefer för artilleriets, ingenjörtruppernas och trängens kårer skola upptagas i avlöningsreglementet såsom »kärchefer» i sistnämnda lönegrad. I övrigt har föreslagits, att vid Norrbottens artillerikår skulle tillkomma 1 överstelöjtnant, 1 major, 4 kaptener, 4 löjtnanter och 1 fänrik samt 3 styckjunkare och 3 sergeanter.

För Gotlands artillerikår har föreslagits utökning med 1 kapten, 1 löjtnant och 1 fänrik samt 1 styckjunkare och 1 sergeant.

Vad beträffar *luftvärnsartilleriet* föreslås att å staten inrättas nya beställningar för 1 överstelöjtnant eller major, 4 kaptener och 2 löjtnanter, i samband varmed artilleristabskårens nuvarande stat bör minskas med 1 majors- och 1 kaptensbeställning. Vidare föreslås att en beredskapsdivision organiseras med förläggning i Sundsvall. För densamma beräknas följande personal, nämligen 1 major, 3 kaptener, 2 löjtnanter, 4 styckjunkare, 9 sergeanter, 25 furirer, 25 konstaplar och 89 meniga. De sålunda föreslagna manskapsbeställningarna skulle uppföras å staten för Östgöta luftvärnsregemente. Å sistnämnda stat borde även uppföras en för en expeditionsunderofficer vid den nämnda beredskapsdivisionen avsedd befattning för en pensionerad underofficer. Å luftvärnsartilleriets stat för nästa budgetår för tjänstgöring vid militärområdesstaberna skulle upptagas 5 nya kaptensbeställningar. Utöver vad sålunda föreslagits har det synts vara lämpligt att redan under nästkommande budgetår genomföra vissa ytterligare kaderförstärkningar vid luftvärnsartilleriet. Dessa utvidgningar synas emellertid kunna inskränkas till beställningar för 4 majorer, 4 kaptener, 5 löjtnanter, 2 fänrikar, 6 styckjunkare, 8 sergeanter, 20 furirer, 20 konstaplar och 160 meniga, manskapsbeställningarna lika fördelade på Karlsborgs och Östgöta luftvärnsregementen.

Vad beträffar *ingenjörtrupperna* innebär förslaget en ökning med 1 överstelöjtnantsbeställning. Härutöver föreslås skola tillkomma nya beställningar för 2 majorer, 8 kaptener, 3 löjtnanter, 5 fänrikar, 8 fanjunkare och 2 sergeanter.

I fråga om *signalregementet* innebär förslaget en utökning av antalet beställningar med 2 majorer, 2 kaptener och 6 löjtnanter.

Vad slutligen beträffar *trängen* har föreslagits, att samtliga fyra kärchefer uppföras i lönegraden Oa 6. De två nuvarande överstelöjtnantsbeställningarna skulle därvid böra bibehållas i staten. Därutöver skulle tillkomma 1 major, 7 kaptener, 10 löjtnanter, 3 fänrikar, 5 fanjunkare och 7 sergeanter.

Lönekostnaden för den nytillkommande personalen på aktiv stat, som uppskattas till cirka 4,000,000 kronor, har för nästa budgetår ansetts böra uppföras med hälften eller 2,000,000 kronor.

De av den utökade krigsorganisationen betingade kostnaderna för nyanskaffning av materiel av olika slag låta sig för närvarande, framhåller departementschefen, knappast beräkna med någon större grad av säkerhet. Här må endast omnämnas, att kostnaderna för den erforderliga tygmaterielen i överbefälhavarens förslag uppskattats till cirka 116,000,000 kronor och att för nyanskaffning av intendenturmateriel ett belopp av 18,000,000 kronor ansetts erforderligt för den nya organisationens genomförande. De för dylik materiel erforderliga beloppen torde det, fortsätter departementschefen, få ligga i Kungl. Maj:ts hand att med anlitande av förskottsanslag ställa till vederbörande förvaltningsmyndigheters förfogande efter hand som behov därav uppstå. Detsamma har ansetts få gälla med avseende å de barackbyggnader m. m., som efter närmare utredning må finnas erforderliga för ordnande av förläggningen av den nytillkommande beredskapsdivisionen av luftvärnsartilleriet i Sundsvall.

Utskottet.

Vad Kungl. Maj:t i propositionen nr 159 i skilda avseenden föreslagit har utskottet funnit sig böra tillstyrka. Även de i propositionen nr 275 framlagda förslagen rörande vissa utökningar av arméorganisationen tillstyrkas i allt väsentligt av utskottet. I vad angår antalet ifrågasatta nya underofficersbeställningar har utskottet emellertid i enlighet med yrkandet i motionen I: 234 funnit sig böra föreslå, att utöver de av departementschefen angivna följande beställningar böra tillkomma, nämligen vid Värmlands regemente 2 fanjunkare och 2 sergeanter, vid en var av Skaraborgs och Södermanlands regementens infanteridelar 2 fanjunkare och 2 sergeanter, vid en var av sistnämnda båda regementens pansarbataljoner 2 fanjunkare och 1 sergeant, vid ett vart av kavalleriets truppförband 1 fanjunkare och 1 sergeant samt vid signaltrupperna 4 fanjunkare och 6 sergeanter, innebärande tillhopa 36 underofficersbeställningar.

Med anledning av departementschefens förslag i propositionen nr 275 vill utskottet vidare framhålla, att därest upprättande av ytterligare fördelningar än de av departementschefen nu ifrågasatta skulle inom den närmaste tiden komma att av förhållandena påkallas, det torde böra få ankomma på Kungl. Maj:t att tillgodose det därigenom ytterligare ökade personalbehovet.

Under åberopande av det anförda finner sig utskottet böra tillstyrka riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att i de förslag till personalstater för arméns truppförband m. fl., som må komma att av riksdagen godkännas, vidtaga de ändringar som för varje särskild stat av departementschefen och utskottet ovan föreslagits.

Motionen I: 234 torde, i vad den ovan icke behandlats, icke böra till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Kungl. Maj:ts förslag att en beredskapsdivision av luftvärnsartilleriet med den av departementschefen föreslagna sammansättningen bör uppsättas och förläggas till Sundsvall tillstyrkes jämväl av utskottet. Den av departe-

mentschefen verkställda beräkningen av arméns avlöningsanslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet övergår härefter till behandling av de i anledning av propositionen nr 159 väckta motionerna.

I motionerna I: 157 och II: 219 har yrkats att åtgärder vidtagas för ökning av den aktiva officerskadern och att för detta ändamål efterutbildning av omkring 400 reservofficerare och reservofficersaspiranter igångsättes ävensom att medel anvisas för ändamålet. Med anledning härav får utskottet erinra därom, att det i ovannämnda proposition nr 275 framlagda förslaget om vissa utökningar av arméorganisationen innebär, bland annat, en ökning av befälskadrerna med inemot 400 nya officersbeställningar samt omkring 200 nya underofficersbeställningar. Det i motionerna framförda önskemålet torde alltså härigenom bliva i huvudsak tillgodosett.

Vad härefter beträffar det i motionerna I: 175 och II: 239 gjorda yrkandet att Värmlands regemente bör organiseras såsom infanteriregemente av normal storlek vill utskottet erinra därom, att utöver vad som i 1936 års försvarsbeslut förutsattes icke oväsentliga förstärkningar av kadrerna vid detta regemente vidtagits. Sålunda beslöt 1939 års riksdag att staten för regementet skulle ökas med 1 överstelöjtnant, 1 kapten, 3 löjtnanter, 1 fanjunkare, 1 sergeant, 2 furirer, 1 korpral, 2 vicekorpraler och 2 volontärer. Med anledning av ovannämnda proposition nr 275 har utskottet tillstyrkt en ytterligare förstärkning av befälskadrerna vid regementet med 1 majors-, 2 kaptens- och 3 löjtnantsbeställningar samt 1 tjänst för extra ordinarie fänrik ävensom 4 underofficersbeställningar. Utskottet vill vidare framhålla, att den tidigare i Linköping förlagda infanteriets officersaspirantskola skall enligt Kungl. Maj:ts beslut förläggas till Värmlands regemente, varigenom regementets etablissement kommer att helt utnyttjas. Med hänsyn till angivna förhållanden och då något förslag om ytterligare utökning av Värmlands regemente enligt vad utskottet inhämtat icke framställts från de ansvariga militära myndigheterna, finner utskottet sig åtminstone icke för närvarande böra tillstyrka vidtagande av ändringar i organisationen av Värmlands regemente. Utskottet har ansett sig icke böra underlåta att i detta sammanhang framhålla, att ett bifall till motionerna skulle, sedan officersaspirantskolan förlagts till regementet, jämväl komma att medföra vissa nya byggnadskostnader. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på frågan och för riksdagen föreslår den ökning av officerskadern, som förhållandena kunna påfordra.

Vidkommande slutligen de i motionerna I: 168 och II: 238 väckta förslagen får utskottet erinra därom, att, enligt vad utskottet under hand inhämtat, framställningar i enlighet med i motionerna gjorda yrkanden för närvarande äro föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Då Kungl. Maj:t lär äga befogenhet att, därest så skulle befinnas påkallat, vidtaga de anordningar, som av motionärerna föreslagits, torde motionerna ifråga icke böra föranleda några åtgärder från riksdagens sida.

Under åberopande av det anförda får utskottet, som ansett, att bemyndigande bör lämnas Kungl. Maj:t att, liksom för innevarande budgetår skett, i staterna vidtaga de smärre förändringar, som må visa sig erforderliga, hemställa,

att riksdagen må

I. a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, i anledning av motionerna I: 157 och II: 219 samt med avslag å motionerna I: 175 och II: 239 ävensom motionen I: 168 godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 mars 1940 fogade förslag till stater för generalitetet, generalstabskåren, artilleristabskåren, fälttygkåren, fortifikationskåren, intendenturkåren, fältläkarkåren, fältveterinärkåren, arméstaben jämte krigsarkivet, truppslagsinspektionerna samt sjukvårds- och veterinärinspektionerna, arméfördelningsstaberna m. m., rullföringsbefälhavare med biträden, krigsskolan, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, ridskolan, artilleriets skjutskola, arméns underofficersskola, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, officerare och underofficerare vid luftvärnsartilleriet, officerare och underofficerare m. fl. vid ingenjörtrupperna, ingenjörkårerna och signalregementet, officerare och underofficerare vid trängen, trängkårerna, tygdepartementets fabriker och anstalter, sjukvårdsväsendets förrådspersonal, väg- och vattenbyggnadskårens chefs-expedition, armémuseum, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg, att gälla under budgetåret 1940/41, dock beträffande de å vissa stater uppförda icke-ordinarie befattningshavarna och betjäningsspersonalen endast i fråga om de för dessa personalgruppers avlöning erforderliga medelsanvisningarna,

b) besluta, att en beredskapsdivision av luftvärnsartilleriet med den sammansättning, som av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 17 maj 1940 föreslagits, skall under budgetåret 1940/41 uppsättas och förläggas till Sundsvall,

c), med anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen I: 234, i vad den avser antalet underofficersbeställningar, samt med avslag å samma motion, i vad den avser dels antalet beställningar som ställföreträdande arméfördelningschefer och dels inrättandet av befattning som luftvärnschef, bemyndiga Kungl. Maj:t att i de förslag till personalstater för arméns truppförband m. fl., som må komma att av riksdagen godkännas, vidtaga de ändringar, som för varje särskild stat i sistnämnda statsrådsprotokoll och av utskottet ovan föreslagits,

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att för tillämpningen av staterna meddela särskilda föreskrifter av i huvudsak samma innehåll, som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom brevet den 22 juni 1939 fastställes att lända till efter rättelse för tillämpningen av lantförsvarets stater m. m. under budgetåret 1939/40,

e) godkänna de i en vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 mars 1940 fogad »Förteckning över vissa i stat icke uppförda arvoden m. fl. ersättningar» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret, m. fl.» upptagna arvoden, att utgå under budgetåret 1940/41,

II. till *Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 42,000,000 kronor.

III. besluta, att motionen II: 238 ej skall till någon riksdagens åtgärd föranleda.

9:o) **Avlöning till personal å övergångsstat vid armén.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, sid. 23 och 24), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 280,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avlöning till personal å övergångsstat vid armén* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 1,290,000 kronor.

10:o) **Rekryteringskostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, sid. 24 och 25) och med erinran om att medelsbehovet under anslaget uppskattats till 100,000 kronor men att medelsanvisningen till följd av förefintlig reservation å anslaget ansetts kunna begränsas till 80,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Rekryteringskostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 80,000 kronor.

11:o) **Avskedspremier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, sid. 26) och under erinran om att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avskedspremier m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 175,000 kronor.

12:o) **Arméns reservstater.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14, sid. 26—28) att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa stater för budgetåret 1940/41 för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkar-

kårens reservstat i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1940 anförts,

dels ock till Arméns reservstater för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 1,100,000 kronor.

Departementschefens förslag innebär en utökning under budgetåret 1940/41 av arméns reservstater med 1 överste-, 8 majors-, 16 kompaniofficers- och 23 underofficersbeställningar, vilka nya beställningar avses att tillsättas från och med den 1 oktober 1940.

I ovannämnda proposition nr 275 har departementschefen föreslagit *dels* att ytterligare 2 nya reservstatsbeställningar för överstar må tillkomma under nästa budgetår, vilket innebär, att antalet överstebeställningar kommer att uppgå till 7, *dels ock* att antalet majorsbeställningar på reservstat för nästa budgetår utökas med 10 utöver vad som förut föreslagits, varefter antalet majorsbeställningar å arméns reservstater kommer att uppgå till 65.

I ovannämnda inom första kammaren av herr *N. Holmström m. fl.* väckta motion (nr 234) har vidare hemställts, att för nästa budgetår böra tillkomma följande beställningar utöver vad som föreslagits i propositionen nr 275, nämligen 1 generalmajor, 4 överstar, 11 överstelöjtnanter och 4 majorer ävensom 2 fältläkare, 3 regementsläkare, 2 fältveterinärer och 2 bataljonsveterinärer.

Utskottet.

På sätt av propositionen nr 275 framgår, har departementschefen funnit det vara synnerligen tveksamt, huruvida det kan anses vara ur krigsförberedelsesynpunkt rationellt och lämpligt att genom uppförande av ett flertal högre chefsbefattningar på reservstat i fredstid binda sig för att vissa krigsbefattningar skola innehavas av just dessa personer. I åtskilliga fall torde det, framhåller departementschefen, vara att befara att man därigenom icke får de lämpligaste männen på de rätta posterna. I varje fall ansåg sig departementschefen icke kunna på grundval av den föreliggande utredningen tillstyrka, att reservstaterna för nästkommande budgetår utökas i den omfattning, som av överbefälhavaren föreslagits. Av vad departementschefen sålunda anført torde alltså kunna förutsättas, att riksdagen har att emotse förslag från Kungl. Maj:t i fråga om reservstatsorganisationens ordnande. Under sådana förhållanden finner sig utskottet böra tillstyrka uppförande å reservstat av det antal beställningar, som av departementschefen nu föreslagits. Motionen I: 234 avstyrkes alltså i den del, den icke sammanfaller härmed.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

I. besluta, att motionen I: 234, i nu behandlade del, icke skall till någon riksdagens åtgärd föranleda.

II. a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa stater för budgetåret 1940/41 för officerare och underofficerare å reservstat

vid armén samt för fältläkarkårens reservstat i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollen över försvarsärenden för den 4 januari 1940 och den 17 maj 1940 anförts;

b) till *Arméns reservstater* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 1,100,000 kronor.

13:o) **Reservstat för furirer vid Gotlands trupper.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, sid. 28), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 3,500 kronor, hemställer utskottet,

¶ att riksdagen må till *Reservstat för furirer vid Gotlands trupper* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 2,500 kronor.

14:o) **Personal i arméns reserver och personal över stat.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, sid. 28—31) att till personal i arméns reserver och personal över stat för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 1,550,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1,330,000 kronor.

Alltsedan budgetåret 1935/36 har årligen under förevarande anslag beräknats ett belopp av 50,000 kronor för beredande av lön och övriga förmåner åt beställningshavare i reserven, vilka efter frivilligt åtagande beordrats till för dem särskilt anordnade utbildningskurser. Departementschefen har föreslagit, att ifrågavarande belopp överflyttas till undervisningsanslaget, varifrån kostnader av motsvarande natur eljest bestridas.

Enligt 1936 års härordningsbeslut beräknades den reservutnämnda personalen årligen skola rekryteras med, bland annat, 130 reservunderofficerare. Med hänsyn till luftvärnsartilleriets utökning föreslås, att antalet underofficerare, som årligen må anställas i reserven, må från och med år 1940 utökas till högst 140.

Utskottet har intet att erinra mot att antalet underofficerare, som årligen må anställas i reserven, från och med år 1940 utökas från 130 till högst 140. Mot den verkställda beräkningen av förevarande anslag och vad departementschefen i samband därmed anfört har utskottet ej heller något att invända.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Personal i arméns reserver och personal över stat* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 1,550,000 kronor.!

15:o) **Rese- och traktamentspenningar. Rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsmyndigheterna. Flyttningersättning.** I enlighet med Kungl.

Maj:ts förslag (punkterna 17—19, sid. 31 och 32), vilka i förhållande till de för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära beträffande de båda förstnämnda anslagen oförändrat belopp och i fråga om sistnämnda anslag en till följd av anslagsbelastningen föranledd ökning med 25,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till *Rese- och traktamentspenningar* ett förslagsanslag av 150,000 kronor;

b) till *Rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsmyndigheterna* ett förslagsanslag av 35,000 kronor;

c) till *Flyttningersättning* ett förslagsanslag av 225,000 kronor.

De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

16:o) **De värnpliktigas avlöning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20, sid. 32—35) att till de värnpliktigas avlöning för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 3,800,000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *J. H. Brädefors m. fl.* väckt motion (nr 34), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att, i avvaktan på utredningsresultatet om ökad dagavlöning åt landstormsmän och förbättrad dagavlöning till värnpliktiga i allmänhet, dagavlöningen provisoriskt måtte fastställas till: för de värnpliktiga 1 krona per dag för en tid av 180 dagar och 2 kronor per dag för överskjutande tid samt för landstormsmän under dem åliggande obligatoriska landstormsövningar 2 kronor per dag samt med anledning härav de i årets statsverksproposition upptagna förslagsanslagen till de värnpliktigas dagavlöning måtte höjas med hänsyn därtill.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 4,175,000 kronor.

Antalet tjänstgöringsdagar har för nästkommande budgetår uppskattats för värnpliktiga uttagna till linjetjänst till 5,494,236, för värnpliktiga tillhörande ersättningsreserven till 935,000 samt för värnpliktiga tillhörande landstormen till 218,400. Det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar, som lagts till grund för uppskattningen av medelsbehovet under förevarande anslag för nästkommande budgetår, skulle följaktligen bliva 6,647,636 eller, i runt tal, 6,650,000. Av nämnda antal hava 5,800,000 dagar upptagits med ett penningbidrag av 50 öre och återstoden, 850,000 dagar, med ett penningbidrag av 1 krona, vadan alltså för penningbidrag under nästkommande budgetår beräknats ett belopp av $(5,800,000 \times 0.50 + 850,000 \times 1.00) = 3,750,000$ kronor.

För avlöningstillägg åt reservofficersaspiranter har beräknats ett belopp av 44,000 kronor.

Medelsbehovet under anslaget till de värnpliktigas avlöning för budgetåret 1940/41 skulle således utgöra (3,750,000 + 44,000 =) 3,794,000 kronor eller, i avrundat tal, 3,800,000 kronor.

Mot den av departementschefen verkställda beräkningen av arméns värnpliktsanslag har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet.

Vad beträffar det motionsvis gjorda yrkandet om ökad dagavlöning åt värnpliktiga i allmänhet och åt landstormsmän vill utskottet erinra därom, att denna fråga genom beslut av 1939 års lagtima riksdag för närvarande är föremål för utredning. Då ett bifall till motionen skulle innebära ett föregripande av utredningens resultat, finner sig utskottet böra avstyrka motionen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) avslå motionen II: 34, i vad den avser detta anslag;

b) till *De värnpliktigas avlöning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 3,800,000 kronor.

17:o) **Understöd åt vissa värnpliktigas familjer.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 21) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till understöd åt vissa värnpliktigas familjer för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av 120,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 94 föreslagit riksdagen att, i samband med antagande av förslag till fredsfamiljebidragsförordning, för budgetåret 1940/41 under lantförsvaret till familjebidrag åt värnpliktiga anvisa ett förslagsanslag av 240,000 kronor.

Beträffande Kungl. Maj:ts förevarande framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom här

erinras.

18:o) **Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, sid. 36 och 37) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 1,100,000 kronor.

Understöd m. m.

19:o) **Understöd åt föreningar och till skrifiers utgivande. Vissa arbeten å mobiliseringsverket.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 24

och 25, sid. 38 och 39), vilka i förhållande till de för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära beträffande förstnämnda anslag en minskning med 5,000 kronor och beträffande sistnämnda anslag oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till *Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande* ett anslag av 20,000 kronor;

b) till *Vissa arbeten å mobiliseringsverket* ett reservationsanslag av 15,000 kronor.

20:o) **Konservering av vissa samlingar i krigsarkivet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, sid. 39 och 40), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 3,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för *Konservering av vissa samlingar i krigsarkivet* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

21:o) **Det frivilliga skytteväsendet.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 27, sid. 40) att till det frivilliga skytteväsendets befrämjande för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 470,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i proposition nr 240, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden — med ändring av ovannämnda förslag — föreslagit riksdagen att å riksstatsens fjärde huvudtitel för budgetåret 1940/41 anvisa

dels till Frivilliga skytteväsendets befrämjande ett anslag av 675,000 kronor;

dels ock till Bidrag till skjutbanors ordnande ett reservationsanslag av 775,000 kronor.

Med anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda ovannämnda förslag har uti två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *N. Holmström m. fl.* (nr 18) och den andra inom andra kammaren av herr *A. Nilsson* i Steneberg *m. fl.* (nr 37) hemställts, att riksdagen utöver det av Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition upptagna beloppet, 470,000 kronor, måtte till skytteförbundens överstyrelses förfogande ställa sammanlagt 412,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen I: 18.

Över förevarande båda motioner har utskottet med stöd av § 46 riksdagsordningen inhämtat yttrande från skytteförbundens överstyrelse. I avgifvet yttrande den 15 mars 1940 har överstyrelsen angivet behovet av stats-

anslag för budgetåret 1940/41 utöver den av motionärerna begärda förhöjningen till ett sammanlagt belopp av 557,700 kronor.

På förslag av Kungl. Maj:t beviljade 1939 års lagtima riksdag för budgetåret 1939/40 ett anslag av 470,000 kronor till det frivilliga skytteväsendets befrämjande. Vidare har 1939 års urtima riksdag, likaledes på förslag av Kungl. Maj:t, till förstärkning av nyssnämnda anslag å tilläggsstat I till riksstaten för samma budgetår anvisat ett anslag av 75,000 kronor. Å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 har innevarande års riksdag anvisat 325,000 kronor till förstärkning av skytteanslaget.

I skrivelse den 21 juni 1939 har skytteförbundens överstyrelse hemställt, att för budgetåret 1940/41 måtte för det frivilliga skytteväsendets befrämjande anvisas ett belopp av 470,000 kronor, vilket belopp av arméförvaltningen i skrivelse den 27 september 1939 tillstyrks.

I propositionen nr 240 har departementschefen framhållit, att verksamheten inom den frivilliga skytterörelsen alltsedan krigsutbrottet hösten 1939 undergått en utomordentlig stegring, som tagit sig uttryck dels i ökad anslutning till de befintliga skytteföreningarna och dels i bildande av nya och återupplivande av äldre, nedlagda föreningar på många håll.

Departementschefen har funnit sig böra föreslå, att i anslagshänseende särskiljas de utgifter, som sammanhånga med själva verksamhetens bedrivande och de utgifter, som hänföra sig till ordnande av skjutbanor, så att dels, såsom fallet är för närvarande, ett obetecknat anslag anvisas för understöd åt den frivilliga skytteverksamheten och dels ett särskilt anslag av reservationsanslags natur anvisas för bidrag till ordnande av skjutbanor. En sådan anordning skulle, framhåller departementschefen, vara till fördel i varje fall under nästkommande budgetår, då synnerligen betydande anspråk på bidrag av engångsnatur till skjutbanors ordnande äro att förvänta. Det förra anslaget skulle då ställas till överstyrelsens förfogande på samma sätt som hittills att helt disponeras av överstyrelsen i enlighet med av Kungl. Maj:t angivna riktlinjer. Anslaget till skjutbanors anordnande förutsättes likaledes skola få disponeras av överstyrelsen, men först efter framställningar efter hand till Kungl. Maj:t med angivande av de bidragsbelopp för ändamålet, som enligt överstyrelsens mening böra utgå till de särskilda föreningarna. Kungl. Maj:t skulle med andra ord ifråga om bidragen till skjutbanors ordnande förbehålla sig en mera fortlöpande kontroll över medlens användning.

För bedömande av vilka anslagsbelopp som skulle erfordras för de två ändamålsgruppernas tillgodoseende under nästa budgetår har departementschefen låtit införskaffa viss utredning genom skytteförbundens överstyrelse. Denna utredning pekar hän på, framhåller departementschefen, att för understöd åt den frivilliga skytteverksamheten såsom sådan skulle erfordras ett belopp av cirka 675,000 kronor och för skjutbanors ordnande ett belopp av cirka 775,000 kronor.

På grund av det anförda och med hänsyn till den stora betydelse för landets försvarsberedskap, som enligt vad erfarenheten giver vid handen en högt uppdriven allmän skjutskicklighet måste sägas äga, har departementschefen ansett sig böra tillstyrka, att det förut till riksdagen avgivna anslags-äskandet för det frivilliga skytteväsendets befrämjande för nästa budgetår på det sätt ändras, att anslaget till frivilliga skytteväsendets befrämjande upptages med 675,000 kronor i stället för förut angivna 470,000 kronor och att ett särskilt reservationsanslag av 775,000 kronor äskas till bidrag till skjutbanors ordnande.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att i anslagshänseende de utgifter, som sammanhånga med själva verksamhetens bedrivande, särskiljas från de utgifter, som hänföra sig till ordnande av skjutbanor och att för ändamålet två anslag uppföras i riksstaten. Då de förra utgifterna äro i viss mån av löpande karaktär och de senare mera av engångsnatur, synes utskottet förslaget i fråga motiverat och tillstyrker detsamma.

Vad härefter beträffar anslagsbeloppens storlek har utskottet intet att erinra mot de i propositionen nr 240 föreslagna medelsanvisningarna, som väsentligt överstiga de i motionerna begärda.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt i anledning av motionerna I: 18 och II: 37, för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till *Frivilliga skytteväsendets befrämjande* ett anslag av 675,000 kronor;

b) till *Bidrag till skjutbanors ordnande* ett reservationsanslag av 775,000 kronor.

Intendenturmateriel, reparation, förplägnad, undervisning, övningar m. m.

22:o **Munderingsutrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28, sid. 40—42) att till munderingsutrustning för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 6,100,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 6,300,000 kronor.

Beträffande titel I munderingsutrustning har för nästa budgetår räknats med samma öresbelopp som för innevarande budgetår eller med 65 öre för man och tjänstgöringsdag. Antalet tjänstgöringsdagar har beräknats till 9,310,000. Titel II skidmateriel har beräknats till samma belopp som för innevarande budgetår eller 60,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker den under förevarande punkt äskade medelsanvisningen, hemställer,

att riksdagen må till *Munderingsutrustning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 6,100,000 kronor.

23:o) **Kasern- och förplägnadsutredning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29, sid. 42—44) att till kasern- och förplägnadsutredning för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,100,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1,170,000 kronor.

För nästa budgetår har icke ifrågasatts någon ändring i grunderna för anslagets beräkning. Departementschefen har föreslagit, att därest det framdeles vid fastställande av stat för anslaget skulle av särskild orsak visa sig önskvärt att verkställa någon jämkning inbördes mellan de å de båda posterna beräknade beloppen, det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härutinnan.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och intet har att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anfört, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Kasern- och förplägnadsutredning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,100,000 kronor.

24:o) **Engångskostnader för anskaffning av kaserninventarier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, sid. 44 och 45) och under erinran om att för innevarande budgetår för här ifrågavarande ändamål anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Engångskostnader för anskaffning av kaserninventarier* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

25:o) **Inventarier för nytillkomna kasern- och mässbyggnader m. m.** Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, sid. 45 och 46), hemställer,

att riksdagen må till *Inventarier för nytillkomna kasern- och mässbyggnader m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 240,000 kronor.

26:o) **Särskild anskaffning av intendenturmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, sid. 47) får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, hemställa,

att riksdagen må till *Särskild anskaffning av intendenturmateriel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 4,050,000 kronor.

27:o) **Remontering.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33, sid. 47—51) att

dels medgiva, att stamhästbeståndet vid armén må ökas med 9 hästar,
dels ock till remontering för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservations-
anslag av 975,000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *A. Heiding m. fl.* (nr 35) och den andra inom andra kammaren av herr *O. Tornegård m. fl.* (nr 72), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta om ett anslag av 10,000 kronor att användas för utackordering av varmblodiga ackordhästar.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen I: 35.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1,275,000 kronor.

I fråga om titel I Remonter samt stamhästar för dragbruk har departementschefen föreslagit en utökning av det för inköp avsedda remontantalet. Sålunda föreslås att under nästa budgetår inköpet av ridhästar bör omfatta förutom det i 1936 års försvarsordning förutsatta antalet av 441 remonter jämväl 40 övningsremonter. Medelinköpspriset beräknas för remont till 1,200 kronor och för draghäst till 900 kronor. Vidkommande titel II Ackordhästar avses till inköp 480 ackordhästar. För bestridande av kostnader för utackordering av ackordhästar har för nästa budgetår beräknats samma medelkostnad som för innevarande budgetår eller 10 kronor för häst och år. Departementschefen har funnit en utökning av stamhästbeståndet vara av behovet påkallad och föreslår i sådant avseende utökning med 9 hästar, därav 7 ridhästar och 2 draghästar.

Utskottet.

I de båda föreliggande motionerna har framhållits, att inköp av varmblodiga hästar som ackordhästar kan äga rum allenast i mindre omfattning, beroende på svårigheten att utackordera dem, då endast ett mindre antal fodervärdar äro villiga att som ackordhäst mottaga varmblodiga hästar. Även om utskottet finner motionärernas förslag vara ur mobiliseringssynpunkt av intresse, anser sig utskottet dock icke böra på grundval av enskild motion tillstyrka anvisande av medel för ändamålet. Framhållas må, att då det, såvitt av motionerna framgår, här närmast är fråga om en försöksanordning, Kungl. Maj:t torde, därest så skulle befinnas påkallat, äga att av till Kungl. Maj:ts disposition stående medel tillgodose det av motionärerna angivna behovet. Utskottet finner sig alltså böra avstyrka motionerna.

Mot den av departementschefen verkställda beräkningen av remonteringsanslaget har utskottet icke funnit anledning till erinran. Kungl. Maj:ts förslag om ökning av stamhästbeståndet vid armén med 9 hästar tillstyrkes likaledes av utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) medgiva, att stamhästbeståndet vid armén må ökas med 9 hästar;

b) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 35 och II: 72, till *Remontering* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 975,000 kronor.

28:o) **Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34, sid. 52—54) att till mathållning för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 10,500,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 10,100,000 kronor.

Dagskostnadsbeloppet, som för innevarande budgetår beräknats efter 96 öre, har för nästa budgetår ansetts böra höjas till 101 öre. Kostnaderna för den kvinnliga personalen har för nästa budgetår beräknats till 1,200,000 kronor. Med utgångspunkt från 9,310,000 tjänstgöringsdagar har medelsbehovet för arméns mathållning för nästkommande budgetår beräknats till $(9,310,000 \times 1.01 + 1,200,000 =)$ 10,603,100 kronor eller, i avrundat tal, 10,600,000 kronor. Emellertid har detta belopp ansetts kunna minskas med 100,000 kronor på grund av att samtliga kostnader å garnisonssjukhusen, alltså även mathållningskostnader, avses skola utgå från ett särskilt anslag. Det slutliga medelsbehovet under anslaget skulle alltså utgöra 10,500,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den verkställda beräkningen av arméns mathållningsanslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Mathållning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 10,500,000 kronor.

29:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, sid. 54 och 55) och under erinran om att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 3,650,000 kronor.

30:o) **Skrivmaterialier och expenser. Tryckningskostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 36 och 37, sid. 55—58), vilka i förhållande till de för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära beträffande förstnämnda anslag en ökning med 25,000 kronor och beträffande sistnämnda anslag en ökning med 45,000 kronor, beroende på inträffade prisstegringar och organisationens utökning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till *Skrivmaterialer och expenser* ett reservationsanslag av 725,000 kronor;

b) till *Tryckningskostnader* ett förslagsanslag av 160,000 kronor.

31:o) **Furagering.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, sid. 58 och 59) och under erinran om att för nästa budgetår icke ifrågasatts någon ändring beträffande grunderna för anslagets beräkning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Furagering* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 2,880,000 kronor.

32:o) **Veterinärvård.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, sid. 59 och 60) och under erinran om att för nästa budgetår räknats med en dagskostnad av 5.5 öre för häst mot 4.8 öre för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Veterinärvård* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 125,000 kronor.

33:o) **Frivilliga djursjukvården i krig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, sid. 60 och 61), som innebär oförändrat anslagsbelopp i förhållande till innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till befrämjande av *Frivilliga djursjukvården i krig* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 6,500 kronor.

34:o) **Undervisningsmateriel, undervisningsverk och utbildningskurser.** Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, sid. 61—65), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med 170,000 kronor, får hemställa,

att riksdagen må till *Undervisningsmateriel, undervisningsverk och utbildningskurser* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,230,000 kronor.

35:o) **Truppförbandens övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42, sid. 65—71) att till truppförbandens övningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,540,000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *L. Bondeson m. fl.* (nr 103) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Nylander m. fl.* (nr 101), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att det under fjärde huvudtiteln i statsverkspropositionen föreslagna reservationsanslaget till truppförbandens övningar måtte i syfte att bättre tillgodose den frivilliga landstormsbefälsutbildningen ökas med 30,000 kronor.

Med erinran att under innevarande budgetår för den frivilliga landstomsutbildningen anvisats 272,000 kronor, varav 137,000 kronor för understöd åt frivilliga luftvärnsorganisationer och 135,000 kronor avsetts för den frivilliga landstomsbefälsutbildningen har i motionerna framhållits, bland annat, att Sveriges Landstormsföreningars Centralförbund i skrivelse till arméförvaltningen hemställt, att arméförvaltningen för nästkommande budgetår måtte beräkna ett anslag till Centralförbundet av lägst omkring 325,000 kronor, varav oförändrat 137,000 kronor till luftvärnsutbildningen men 185,000 kronor till landstomsbefälsutbildningen. Såsom motiv för sin framställning om ökning av anslaget till frivillig landstomsutbildning hade förbundet framhållit, att det nuvarande anslaget å 135,000 kronor för sist angivna ändamål vore otillräckligt, särskilt då bidrag från enskilt håll icke visat sig täcka de ökade kostnaderna för utbildningen. Arméförvaltningen hade tillstyrkt den av Centralförbundet ifrågasatta ökningen. I årets statsverksproposition har emellertid, framhålla motionärerna, Kungl. Maj:t beskurit arméförvaltningens äskande med 30,000 kronor utan någon som helst motivering, i det att statsrådet och chefen för försvarsdepartementet allenast funnit sig böra tillstyrka en ökning med 20,000 kronor i jämförelse med anslagsposten för innevarande budgetår. Då det emellertid icke minst i dessa tider är av synnerlig betydelse, att utbildningen till landstormsofficerare kan ske i erforderlig omfattning, synes motionärerna Sveriges Landstormsföreningars Centralförbunds av arméförvaltningen biträdda äskande vara väl motiverat, allra helst som bidragen från enskilt håll visat sig otillräckliga.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3,190,000 kronor.

Under förevarande anslag har för innevarande budgetår avsetts ett belopp av 135,000 kronor till den frivilliga landstomsbefälsutbildningen. I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har arméförvaltningen hemställt, att för ändamålet måtte beräknas 185,000 kronor. Departementschefen har emellertid ansett höjningen böra begränsas till 20,000 kronor. Det i föreliggande båda motioner gjorda yrkandet ansluter sig till arméförvaltningens framställning.

Utskottet vill framhålla, att till följd av den alltmer ökade betydelse som den frivilliga landstormsrörelsen under senare tid erhållit och de skärpta krav, som numera ställas på densamma, det synes vara en angelägenhet av största vikt, att det utbildningsarbete, som bedrives av denna rörelse, erhåller verksamt stöd från statens sida. På grund härav och med hänsyn jämväl tagen till de förändringar, som inträtt i vårt militära läge sedan statsverkspropositionens framläggande, har utskottet funnit sig böra tillstyrka, att i enlighet med arméförvaltningens ovanberörda framställning och det motionsvis gjorda yrkandet för den frivilliga landstomsbefälsutbildningen för nästa budgetår avses ett belopp av 185,000 kronor, vilket innebär en höjning av förevarande anslag med 30,000 kronor.

Departementschefens förslag till beräkning av anslaget i övrigt har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 103 och II: 101, till *Truppförbandens övningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,570,000 kronor.

36:o) **Fält- och fälttjänstövningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, sid. 71 och 72), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 175,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fält- och fälttjänstövningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

37:o) **Arméns hundväsande. Arméns brevduveväsande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 44 och 45, sid. 72) och under erinran om att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till *Arméns hundväsande* ett reservationsanslag av 10,000 kronor;

b) till *Arméns brevduveväsande* ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

Sjukvård m. m.

38:o) **Garnisonssjukhusen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 46) att, i avbidan på den proposition i ämnet, som sedermera kunde komma att avlätas, till Garnisonssjukhusen: Avlöningar för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av 750,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovanberörda proposition nr 159 föreslagit riksdagen (punkt 3, sid. 84—91) att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 mars 1940 fogat förslag till stat för garnisonssjukhusen att tillämpas under budgetåret 1940/41, till Garnisonssjukhusen: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 820,000 kronor.

Departementschefen har inledningsvis erinrat därom, att särskilda av Kungl. Maj:t för ändamålet tillsatta sakkunniga den 3 november 1939 inkommit med betänkande angående vissa med vården av civila patienter å garnisonssjukhusen sammanhängande organisationsfrågor. För innehållet i nämnda betänkande har departementschefen lämnat en redogörelse.

Med garnisonssjukhus avses i detta sammanhang garnisonssjukhusen i Karlsborg, Skövde, Eksjö, Linköping, Sollefteå och Boden. Däremot förutsättes, att kostnaderna för garnisonssjukvården i Stockholm skola bestridas i annan ordning. De nyssnämnda garnisonssjukhusen benämnas i de sakkunnigas betänkande samarbetssjukhus.

Departementschefens förslag innebär i huvudsak följande.

Utgifterna för garnisonssjukhusen föreslås redovisade under ett avlönings- och ett omkostnadsanslag under fjärde huvudtiteln, under det att inkomsterna vid sjukhusen ansetts böra redovisas under en särskild inkomstitel å riksdagen, benämnd »Inkomster vid garnisonssjukhusen».

All personal vid de ifrågavarande garnisonssjukhusen skall vara statsanställd. Garnisonssjukhusens behov av läkare bör i sin helhet fyllas ur militärläkarnas led, varvid som regel förutsättes, att sjukhusläkarna i allmänhet jämväl skola hava tjänstgöringsskyldighet vid truppförbanden. Från regeln att läkarna vid garnisonssjukhusen skola vara militärläkare synes dock ett undantag böra göras i fråga om den vid garnisonssjukhuset i Boden anställde läkaren vid sjukhusets reumatikeravdelning. Denne läkare, vars avlöning ytterst bekostas av pensionsstyrelsen, synes departementschefen såsom i propositionen nr 247 till 1939 års lagtima riksdag framhölls icke nödvändigt behöva vara militärläkare. Ej heller har i övrigt ifrågasatts någon ändring med avseende å hans anställnings- eller avlöningsförhållanden. Samtliga läkare, vilkas beställningar äro knutna till truppförband eller staber etc. (arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, sjukvårdsinspektionen) böra upptagas å fältläkarkårens stat och jämväl avlönas därifrån, även om deras tjänstgöring delvis är förlagd till ett garnisonssjukhus. Däremot böra de läkare, vilkas beställningar äro hänfödda till vissa sjukhus eller som eljest anställts direkt för tillgodoseende av läkarbehovet vid sjukhusen, redovisas å sjukhusens stat tillika med övrig för sjukhusen avsedd personal. Å sjukhusstaten skulle med tillämpning härav komma att redovisas följande läkare, nämligen dels de vid sjukhusen i Boden och Karlsborg anställda ordinarie läkarna (2 regementsläkare i Boden och 1 bataljonsläkare i Karlsborg), dels för tjänstgöring vid sjukhusen avsedda extra bataljonsläkare, dels slutligen den förenämnde reumatikerläkaren vid garnisonssjukhuset i Boden.

Med det sålunda förordade systemet för läkarnas redovisning å staten kommer visserligen, framhåller departementschefen, den för garnisonssjukhusen avsedda staten att såtillvida bliva missvisande, att de å sjukhusen tjänstgörande truppförbandsläkarnas löner icke alls komma att belasta detta anslag. Men en motsvarande inadvartens skulle även och troligen i högre grad uppkomma med tillämpande av de sakkunnigas förslag, vilket förutsatte, att alla löner för samtliga å sjukhusen tjänstgörande läkare skulle beräknas under sjukhusens stat, alltså även till den del de belöpte å tjänstgöringen vid truppförbanden. För fastställande av det s. k. vårdkostnadsunderlaget (grunden för beräkningen av landstingens ersättningsskyldighet) måste enligt bägge systemen ett avräkningsförfarande äga rum gentemot det allmänna avlöningsanslaget. Beträffande sjukhusens personal föreslås vissa

ändringar, innebärande för samtliga sjukhus ökningar såväl beträffande läkarna som annan personal.

För samtliga sjukhusen skola anordnas särskilda kassaförvaltningar, med anlitande av personal från truppförband på platsen.

Departementschefen har låtit uppgöra en förslagsstat för garnisonssjukhusen, vilken underställes riksdagen för fastställelse. Denna stat slutar på ett belopp av 820,000 kronor.

Utskottet.

I likhet med departementschefen anser även utskottet, att all personal vid de ifrågavarande garnisonssjukhusen bör vara statsanställd. Utskottet tillstyrker jämväl, att garnisonssjukhusens behov av läkare bör i sin helhet fyllas ur militärläkarnas led och som regel vara tjänstgöringsskyldiga vid truppförbanden. Utskottet anser, att riksdagen bör godtaga det av departementschefen förordade systemet för läkarnas redovisning å staten, vilket innebär, att samtliga läkare, vilkas beställningar äro knutna till truppförband eller staber etc., upptagas å fältläkarkårens stat och jämväl avlönas därifrån, även om deras tjänstgöring delvis är förlagd till ett garnisonssjukhus. Där emot skulle de läkare, vilkas beställningar äro hänfödda till vissa sjukhus eller som eljest anställts direkt för tillgodoseendet av läkarbehovet vid sjukhusen, redovisas å sjukhusens stat tillika med övrig för sjukhusen avsedd personal. Mot det föreslagna personalbehovet å de särskilda sjukhusen har utskottet intet att invända liksom ej heller mot den av departementschefen förordade staten. Utskottet tillstyrker vidare departementschefens förslag att under fjärde huvudtiteln i riksstaten för nästa budgetår uppföras två nya förslagsanslag, benämnda det ena »Garnisonssjukhusen: Avlöningar» och det andra »Garnisonssjukhusen: Omkostnader». Mot den under förstnämnda anslag äskade medelsanvisningen, varom här närmast är fråga, har utskottet intet att erinra.

Vad departementschefen i övrigt föreslagit tillstyrkes jämväl av utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med godkännande av vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 mars 1940 fogat förslag till stat för garnisonssjukhusen att tillämpas under budgetåret 1940/41, till *Garnisonssjukhusen: Avlöningar* för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 820,000 kronor.

39.o) **Garnisonssjukhusen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 47) att, i avbidan på den proposition i ämnet, som sedermera kunde komma att avlätas, till *Garnisonssjukhusen: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av 775,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovanberörda proposition nr 159 föreslagit riksdagen (punkt 4, sid. 91—94) att till *Garnisonssjukhusen: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 775,000 kronor.

Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört, får utskottet, som icke har något att erinra mot den under förevarande anslag verkställda medelsberäkningen, hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Garnisonssjukhusen: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 775,000 kronor.

40:o) **Sjukvård i allmänhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48, sid. 75—79) att till sjukvård i allmänhet för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 600,000 kronor.

Anslaget till sjukvård är för innevarande budgetår uppfört med 690,000 kronor.

Departementschefen har föreslagit, att kostnaderna för fri sjukvård jämlikt militära avlöningsreglementet och militära icke-ordinariereglementet bestridas från de särskilda försvarsgrenarnas sjukvårdsanslag. Under titel VI å sjukvårdsanslaget hava hittills beräknats särskilda medel för »Underhåll och sjukvårdsmateriel m. m. vid garnisonssjukhusen». Med hänsyn till förslaget om uppförande å riksstaten av ett särskilt anslag för garnisonssjukhusens omkostnader föreslås, att de kostnader, som nu bestridas från ifrågasatt titel, i stället bestridas från sistnämnda anslag. Vidare har föreslagits, att förevarande anslags benämning ändras till »Sjukvård i allmänhet» samt att anslaget ändras från reservationsanslag till förslagsanslag. Någon ändring i grunderna för beräkning av titel I sjukvård i allmänhet ifrågasättes icke.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den verkställda anslagsberäkningen liksom ej heller mot vad departementschefen i övrigt under förevarande punkt föreslagit.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Sjukvård i allmänhet* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 600,000 kronor.

41:o) **Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, sid. 80), vilket innebär anvisande av samma belopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till befrämjande av det *Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 20,000 kronor.

42:o) **Nya röntgenutrustningar vid garnisonssjukhusen i Eksjö och Sollefteå.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 50, sid. 80 och 81) hemställer utskottet,

att riksdagen må till anskaffning av *Nya röntgenutrustningar vid garnisonssjukhusen i Eksjö och Sollefteå* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 93,500 kronor.

Tygmateriel.

43:o) **Vapen och ammunition m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51, sid. 81—83) att till vapen och ammunition m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor.

För budgetåret 1940/41 är anslaget i 1936 års särskilda utskotts utlåtande nr 1 upptaget med 5,500,000 kronor. Departementschefen har för nämnda budgetår beräknat anslaget till 6,000,000 kronor. Ökningen är föranledd av prisstegringar och höjda arbetslöner, ökade underhållskostnader samt ammunition till frivillig och obligatorisk landstormsutbildning.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag tillstyrkes av utskottet, som hemställer,

att riksdagen må till *Vapen och ammunition m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor.

44:o) **Anskaffning och underhåll av motorfordon.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 52, sid. 83 och 84) att till anskaffning och underhåll av motorfordon för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 850,000 kronor.

För budgetåret 1940/41 är anslaget i 1936 års särskilda utskotts utlåtande nr 1 upptaget med 750,000 kronor. Den nu föreslagna anslagsökningen är beroende på prisstegringar och höjda arbetslöner samt ersättning av kasserade motorfordon.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning och underhåll av motorfordon* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 850,000 kronor.

45:o) **Anskaffning och underhåll av ingenjörmateriel m. m. Försök med viss tygmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 53 och 54, sid. 84—86), vilka i förhållande till de för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära oförändrade belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till *Anskaffning och underhåll av ingenjörmateriel m. m.* ett reservationsanslag av 900,000 kronor;

b) till *Försök med viss tygmateriel* ett reservationsanslag av 250,000 kronor.

46:o) **Vissa materiel- och organisationsförsök.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 55, sid. 86 och 87) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa materiel- och organisationsförsök* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 350,000 kronor.

47:o) **Viss materielanskaffning (anslag nr 2).** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56, sid. 87) att till viss materielanskaffning (anslag nr 2) för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 2,425,000 kronor.

Enligt kostnadsberäkningarna för 1936 års försvarsbeslut förutsattes, att den föreslagna materielanskaffningen för arméorganisationens genomförande komme att draga en kostnad av sammanlagt 79,500,000 kronor.

Av denna summa skulle 29,500,000 kronor (anslag nr 2) fördelas till utgående under en tioårsperiod enligt en i särskilda utskottets utlåtande nr 1 införd tablå.

Den av särskilda utskottet uppgjorda anslagsplanen har i väsentliga delar frångåtts och för närvarande återstår av den ursprungliga summan, 29,500,000 kronor, endast ett belopp av 2,425,000 kronor oanvisat. På därom av arméförvaltningen gjord framställning föreslår departementschefen, att sistnämnda belopp anvisas för nästa budgetår.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Viss materielanskaffning (anslag nr 2)* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 2,425,000 kronor.

48:o) **Viss luftvärnsmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57, sid. 87 och 88) att för anskaffande av viss luftvärnsmateriel för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

På av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1938 års riksdag framlagt förslag bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att gå i författning om beställande av viss luftvärnsmateriel för en kostnad av högst 20,000,000 kronor. Någon medelsanvisning för den avsedda materielanskaffningen ifrågasattes dock icke för budgetåret 1938/39. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisade 1939 års riksdag för här ifrågavarande ändamål ett anslag av 15,000,000 kronor. Departementschefen föreslår nu, att återstående delen, 5,000,000 kronor, av det avsedda beloppet anvisas för nästa budgetår.

Utskottet tillstyrker att för anskaffande av viss luftvärnsmateriel anvisas för nästa budgetår ett anslag av 5,000,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för anskaffande av *Viss luftvärnsmateriel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

49:o) *Viss engångsanskaffning av artillerimateriel*. Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 58, sid. 88 och 89) att för viss ytterligare materielanskaffning för armén för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 14,620,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i proposition nr 208, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden — med återkallande av sitt ovanberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 1, sid. 2 och 3) att till viss engångsanskaffning av artillerimateriel för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 65,000,000 kronor.

Departementschefen har i sistnämnda proposition meddelat, att i en av överbefälhavaren över rikets försvarskrafter med eget yttrande den 30 mars 1940 överlämnad, den 28 i samma månad dagtecknad skrivelse har arméförvaltningens tygdepartement gjort framställning rörande anvisande av anslagsmedel för anskaffning av i skrivelsen närmare angiven tygmateriel och ammunition m. m., avseende bland annat nyanskaffning av artilleripjäser av angivna slag. I fråga om dessa artilleripjäser har tygdepartementet inkommit med ytterligare upplysningar i en den 6 april 1940 dagtecknad promemoria i ämnet.

Departementschefen har tillstyrkt, att den sålunda föreslagna anskaffningen av artilleripjäser, vilken uppenbarligen skulle verksamt bidra till att ytterligare stärka vår försvarsberedskap, bör komma till stånd. För täckande av de härför av tygdepartementet beräknade kostnaderna, sammanlagt 65,000,000 kronor, har synts böra uppföras ett särskilt reservationsanslag under fjärde huvudtiteln för nästkommande budgetår. Erforderliga åtgärder för tillverkningarnas igångsättande böra emellertid enligt departementschefens mening få vidtagas så snart som möjligt under innevarande budgetår. Vad beträffar den ammunitionsanskaffning som blir en följd av den sålunda föreslagna pjäsanskaffningen, torde denna, framhåller departementschefen, i likhet med vad som för närvarande är fallet med ammunitionsanskaffningen i allmänhet, böra äga rum med anlitande i första hand av vederbörligt förskottsanslag.

Departementschefen har vidare framhållit, att i fråga om ovannämnda i statsverkspropositionen under punkt 58 gjorda anslagsäskande har tygdepartementet anfört, att enär pågående anskaffningar genom krigsindustriell tillverkning innefattade jämväl den materielanskaffning, för vilken de därigenom begärda anslagsmedlen avsetts, sagda medelsanvisning icke längre vore erforderlig.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, tillstyrker, att för viss engångsanskaffning av artillerimateriel anvisas för nästa budgetår ett anslag av 65,000,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Viss engångsanskaffning av artillerimateriel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 65,000,000 kronor.

50:o) **Extra materielanskaffning: Luftvärn för kraftanläggningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, sid. 90), vilket innebär anvisande av medel för bestridande av återstoden av de till sammanlagt 7,000,000 kronor beräknade kostnaderna för den för kraftanläggningarna behövlige luftvärnsmaterielen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra materielanskaffning: Luftvärn för kraftanläggningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor.

Fortifikatoriska anordningar m. m.

51:o) **Underhåll av befästningsanläggningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60, sid. 90 och 91) att till underhåll av befästningsanläggningar m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Enligt beslut vid 1939 års lagtima riksdag skola försvarsväsendets befästningsanläggningar icke upptagas till redovisning å fastighetsfonden. För underhåll av lantförsvarets anläggningar av ifrågavarande slag äro för närvarande medel beräknade under lantförsvarets byggnadsanslag. För nästkommande budgetår hava medel för dessa underhållskostnader ansetts böra beräknas under ett för detta ändamål i riksstaten upptaget särskilt anslag. Medelsbehovet under anslaget har beräknats till 300,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhåll av befästningsanläggningar m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

52:o) **Extra materielanskaffning: Vissa fortifikatoriska anordningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, sid. 91 och 92), vilket innebär anvisande av medel för bestridande av återstoden av de till sammanlagt 9,700,000 kronor beräknade kostnaderna till vissa fortifikatoriska anordningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra materielanskaffning: Vissa fortifikatoriska anordningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,390,000 kronor.

Diverse.

53:o) **Ersättning till försvarsväsendets fastighetsfond: Arméförvaltningens delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 62 samt proposition nr 170) har utskottet redan avgivit utlåtande (nr 201), varom härmed

erinras.

54:o) **Ersättning för rustning och rotering. Extra utgifter. Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 63—65, sid. 92—94) och under erinran om att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, som nu äskats för här ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till *Ersättning för rustning och rotering* ett förslagsanslag av 100,000 kronor;

b) till *Extra utgifter* ett reservationslag av 350,000 kronor;

c) till *Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare* ett förslagsanslag av 245,000 kronor.

55:o) **Framställning av specialkartor.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, sid. 94—96) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Framställning av specialkartor* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

E. SJÖFÖRSVARET.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

56:o) **Avlöning till personal vid marinförvaltningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67, sid. 97—101) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för marinförvaltningen, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1940/41;

dels ock till avlöning till personal vid marinförvaltningen för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 392,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 379,000 kronor.

Departementschefens förslag innebär, förutom en nedsättning av anslagsposten till avlöning till tjänstemän å ordinarie stat från nuvarande 207,400 kronor till 198,000 kronor, vilken föranledes av avsedd inskränkning i vikariatsförordnanden, dels en ökning av antalet pensionerade officerare i arvodesbefattningar med två och av antalet pensionerade underofficerare i för dem avsedda arvodesbefattningar med en, dels att ett arvode av 600 kronor skall beräknas för beredande av ersättning åt den tjänsteman, som vid sidan av sin tjänstgöring å ämbetsverkets tekniska revision förestår dess blankett-detalj, dels ock i fråga om övrig icke-ordinarie personal att en halvtidsamanuens i 15:e lönegraden skall ersättas med en heltidsamanuens i samma lönegrad samt att en befattning i 5:e lönegraden skall nyinrättas, avsedd för ett biträde åt föreståndaren å blankettdetaljen.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för marinförvaltningen, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 198,000:—
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	» 9,000:—
3. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t	» 50,350:—
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal:	
a. Grundavlöningar m. m. kronor 93,500:—	
b. Avlöningsförhöjningar	
m. m., <i>förslagsvis</i> ... » 12,800:—	» 106,300:—
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 28,350:—
Summa förslagsanslag kronor 392,000:—;	

b) till *Avlöning till personal vid marinförvaltningen* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 392,000 kronor.

57:o) **Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 68) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av 18,200,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t uti förberörda proposition nr 159 föreslagit riksdagen (punkt 5, sid. 95—143) att

dels godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 mars 1940 fogade förslag till stater för chefen för marinen och vid marin-

staben anställd personal, för flottans officerskår, underofficerskår och sjömanskår m. fl., för kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl., för mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, marinens ecklesiastikstat och marinens poliskår, för vid marinens sjukhus i Karlskrona anställd personal, för sjörullföringsbefälhavare med biträden, för sjökrigshögskolan, för sjökrigsskolan, för marinens underofficersskolor m. m. samt för viss personal vid förutvarande skeppsgosseskolorna, att gälla under budgetåret 1940/41;

dels godkänna de i en vid samma protokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. fl. ersättningar» i kolumnen »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret m. fl.» upptagna arvoden;

dels ock till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 18,300,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 14,400,000 kronor.

I fråga om den närmare innebörden av departementschefens förslag beträffande de under förevarande anslag upptagna anslagsrubriker och stater får utskottet hänvisa till propositionen. Här må emellertid följande framhållas.

Beträffande *staten för flottans officerskår, underofficerskår och sjömanskår m. fl.* har departementschefen i anslutning till vissa av chefen för marinen framlagda förslag funnit en utökning av flottans personalkadrer under de närmaste budgetåren ofrånkomlig för tillgodoseende av marinens personalbehov i olika hänseenden. För att i möjligaste mån tillgodose de av chefen för marinen framställda kraven har departementschefen tillstyrkt, att för budgetåret 1940/41 uppföras beställningar för ytterligare 2 kommendörkaptenener av 1. graden, 2 kommendörkaptenener av 2. graden, 14 kaptenener, 25 löjtnanter, 1 förrådsförvaltare, 25 flaggunderofficerare, 42 underofficerare av 2. graden samt tillhopa 710 beställningar för manskap. Antalet ordinarie fänriksbeställningar har med hänsyn till den beslutade uppdelningen av fänriksbeställningarna å ordinarie och extra ordinarie minskats till 30. Vidare har föreslagits uppförande å staten av 1 kapten, 1 underofficer av 2. graden, 1 flaggkorpral, 7 korpraler och 13 meniga, avsedda för försvarsstabens radioanstalt. Antalet manskapsbeställningar har fördelats mellan olika grader i överensstämmelse med principerna i förslaget till nytt manskapsavlöningsreglemente, varjämte delposten för hyresbidrag åt manskap beräknats med utgångspunkt från bestämmelserna i nämnda reglementsförslag.

I fråga om *staten för kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl.* har departementschefen föreslagit en utökning i förhållande till den för innevarande budgetår fastställda staten med beställningar för 1 major, 6 kaptenener, 8 löjtnanter, 4 förrådsförvaltare, 13 flaggunderofficerare, 18 underofficerare av 2. graden samt med tillhopa 192 beställningar för manskap. För-

slaget innebär, att den planenliga utökningen enligt 1936 års försvarsbeslut påskyndas samt att därutöver viss personalförstärkning förordas för att i möjligaste mån stärka kustartilleriets krigsberedskap, bland annat genom fyllandet av behovet av stampersonal vid Älvsborgs fästning. Antalet ordinarie fänriksbeställningar föreslås upptagas till 18. Fördelningen av manskapsbeställningarna har verkställts under hänsynstagande till grunderna för det nya manskapsavlöningsreglementet, i anslutning vartill departementschefen föreslagit vissa övergångsbestämmelser i fråga om en del av de i staten för innevarande budgetår uppförda korpralerna. Slutligen har departementschefen föreslagit uppförande å stat av en särskild beställning i lönegraden Oa 6 för chefen för Gotlands kustartilleriförsvar, tillika chef för Gotlands kustartillerikår.

Jämväl beträffande *staten för mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, marinens eklestastikstat och marinens poliskår* har departementschefen föreslagit vissa kaderökningar för budgetåret 1940/41. Sålunda hava uppförts nya beställningar för 1 marindirektör av 2. graden, 1 förste mariningenjör, 1 mariningenjör av 1. graden, 1 mariningenjör av 2. graden samt för 1 specialingenjör av 2. graden och 3 specialingenjörer av 3. graden. I anslutning härtill har departementschefen för att möjliggöra en utökning av mariningenjörkåren inom den närmaste tiden förordat införandet av ett tillfälligt utbildningssystem med syfte att på kortast möjliga tid bibringa å skeppsbyggnadsavdelning utexaminerade civilingenjörer erforderlig kompetens, varjämte viss dispens från gällande utbildningsbestämmelser föreslagits skola kunna meddelas beträffande extra mariningenjörer och mariningenjörstipendiater. Vidare har föreslagits uppförande å staten av beställningar vid marinintendenturkåren för ytterligare 1 kommandörkapten av 2. graden, 2 kapten och 3 löjtnanter, ävensom av en särskild beställning i lönegraden Oa 5 för chefen för marinens centrala beklädnadsverkstad. Slutligen har föreslagits uppförande av arvodesbefattningar för ytterligare 4 marinläkare av 2. graden och 2 marinläkarstipendiater samt en höjning av arvodet till röntgenläkaren vid marinens sjukhus i Karlskrona.

Under *staten för vid marinens sjukhus i Karlskrona anställd personal* har departementschefen bland annat föreslagit inrättande av en extra läkartjänst med förordnande för ett år i sänder.

Beträffande medelsbehovet i fråga om de under rubriken *undervisningsverken* redovisade staterna har departementschefen förordat i vissa avseenden ändrade beräkningsgrunder. Under rubriken *löner till extra ordinarie fänrikar* har departementschefen beräknat medelsbehovet komma att uppgå till 120,000 kronor. Med hänsyn till bland annat inträffad höjning av levnadskostnads- talet har för *rörligt tillägg* beräknats ett belopp av 800,000 kronor. Med utgångspunkt från bestämmelserna i förslaget till nytt manskapsavlöningsreglemente ha kostnaderna för *ekiperingshjälp och årligt ekiperingsbidrag* beräknats till 400,000 kronor. För *avgången militärmanskaps anställning å civilanställningsstat* har för marinens del beräknats ett belopp av 80,000 kronor.

Utskottet.

Mot den i propositionen nr 159 framlagda anslagsberäkningen och de av departementschefen i samband därmed avgivna förslagen har utskottet icke funnit anledning till erinran.

I den mån så kan visa sig erforderligt, synes Kungl. Maj:t böra äga att vidtaga smärre förändringar i staterna för nästa budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 mars 1940 fogade förslag till stater för chefen för marinen och vid marininstaben anställd personal, för flottans officerskår, underofficerskår och sjömanskår m. fl., för kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl., för mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, marinens ecklesiastikstat och marinens poliskår, för vid marinens sjukhus i Karlskrona anställd personal, för sjörullföringsbefälhavare med biträden, för sjökrigshögskolan, för sjökrigsskolan, för marinens underofficersskolor m. m. samt för viss personal vid förutvarande skeppsgosseskolorna, att gälla under budgetåret 1940/41;

b) godkänna de i en vid samma statsrådsprotokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. fl. ersättningar» i kolumnen »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret m. fl.» upptagna arvoden;

c) till *Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 18,300,000 kronor.

58:o) **Avlöning till personal å övergångsstat vid marinen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, sid. 102), som i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade beloppet innebär en minskning av anslagsbehovet med 180,000 kronor, vilken minskning är en följd av avgången från övergångsstaten, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avlöning till personal å övergångsstat vid marinen* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 975,000 kronor.

59:o) **Rekryteringskostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70, sid. 102 och 103), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 2,000 kronor, vilken är föranledd av kustartilleriets utökning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Rekryteringskostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 132,000 kronor.

60:o) **Marinens reservstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, sid. 103 och 104), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa stat för budgetåret 1940/41 för marinens reservstat;

b) till *Marinens reservstat* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 60,000 kronor.

61:o) **Marinens reservpersonal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 72, sid. 104—106) att

dels medgiva, att förtidsavgången eller i reserven utnämnd officer, underofficer och flaggkorpral i flottans reserv skall vara berättigad att, under i övrigt för reservpensions erhållande angivna villkor, efter fyllda 42 år utbekomma ett mot pensionens efter 5 procent kapitaliserade värde svarande belopp, dock mot skyldighet att kvarstå i reserven intill fyllda 55 år;

dels ock till marinens reservpersonal för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 325,000 kronor.

Förslagsanslaget till marinens reservpersonal är i riksstaten för budgetåret 1939/40 uppfört med ett belopp av 315,000 kronor.

Departementschefen föreslår i fråga om marinens reservpersonals rätt att utbekomma kapitaliserade värdet av pension sådan jämkning i gällande författningsbestämmelse, att olikheten i betingelserna för utbekommande av reservpensions kapitaliserade värde, som för närvarande förefinnes mellan flottans personal och övrig reservpersonal inom försvarsväsendet, försvinner. Härför erfordras sådan ändring i den för flottans reservpersonal gällande författningen i ämnet, att personal i flottans reserv — som i övrigt uppfyller villkoren härför — berättigas att efter fyllda 42 år utbekomma pensionens kapitaliserade värde.

I fråga om medelsbehovet för nästa budgetår framhåller departementschefen, att det med hänsyn till anslagsbelastningen under senare år synes lämpligt att höja anslaget med 10,000 kronor till 325,000 kronor.

Då Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt eller vad departementschefen i samband därmed anfört icke föranlett någon erinran från utskottets sida, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må

a) medgiva, att förtidsavgången eller i reserven utnämnd officer, underofficer och flaggkorpral i flottans reserv skall vara berättigad att, under i övrigt för reservpensions erhållande angivna villkor, efter fyllda 42 år utbekomma ett mot pensionens efter 5 procent kapitaliserade värde svarande belopp, dock mot skyldighet att kvarstå i reserven intill fyllda 55 år;

b) till *Marinens reservpersonal* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 325,000 kronor.

62:o) **Rese- och traktamentspenningar. Flyttningersättning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 73 och 74, sid. 107), vilka i förhållande till de för ifrågakvarande ändamål för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära beträffande förstnämnda anslag en av erfarenheterna rörande anslagsbelastningen föranledd höjning med 26,000 kronor och beträffande sistnämnda anslag oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till *Rese- och traktamentspenningar* ett förslagsanslag av 100,000 kronor;

b) till *Flyttningersättning* ett förslagsanslag av 55,000 kronor.

De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

63:o) **De värnpliktigas avlöning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 75, sid. 107 och 108) att till de värnpliktigas avlöning för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 865,000 kronor.

Uti den inom andra kammaren av herr *J. H. Brädefors m. fl.* väckta förberörda motionen (nr 34) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att, i avvaktan på utredningsresultatet om ökad dagavlöning åt landstormsmän och förbättrad dagavlöning till värnpliktiga i allmänhet, dagavlöningen provisoriskt måtte fastställas till: för de värnpliktiga 1 krona per dag för en tid av 180 dagar och 2 kronor per dag för överskjutande tid samt för landstormsmän under dem åliggande obligatoriska landstormsövningar 2 kronor per dag samt med anledning härav de i årets statsverksproposition upptagna förslagsanslagen till de värnpliktigas dagavlöning måtte höjas med hänsyn därtill.

Förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 685,000 kronor.

För budgetåret 1940/41 beräknas antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid marinen till 1,148,000. Beräkningen innefattar även erforderligt antal tjänstgöringsdagar för landstormsbefäls- och landstormsrepetitionsövningar vid marinen, och av det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar beräknas 856,729 dagar med ett penningbidrag av 50 öre, 147,795 dagar med ett bidrag av 1 krona och 143,476 dagar med ett bidrag (inklusive sjötjänstbidrag) av 2 kronor. För de värnpliktigas avlöning beräknas alltså ett belopp av 863,111 kronor

För beredande av avlöningstillägg till dels reservkadetter vid kustartilleriet, beräknat till sammanlagt 2,437 kronor, dels ock reservintendentskadetter, beräknat till sammanlagt 200 kronor, beräknas därjämte under anslaget tillhoppa, i avrundat tal, 2,650 kronor.

Anslagsbehovet uppgår sålunda till 865,761 kronor eller, i avrundat tal, 865,000 kronor.

Mot den av departementschefen verkställda beräkningen av antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid marinen har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet.

Vidkommande det motionsvis gjorda yrkandet får utskottet under hänvisning till vad som anförts under lantförsvarets motsvarande anslag avstyrka detta förslag, i vad det avser förevarande anslag.

Utskottet tillstyrker alltså Kungl. Maj:ts förslag i fråga om beräkningen av anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) avslå motionen II:34, i vad motionen avser förevarande anslag;

b) till *De värnpliktigas avlöning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 865,000 kronor.

64:o) **Understöd åt vissa värnpliktigas familjer.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 76) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till understöd åt vissa värnpliktigas familjer för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 94 föreslagit riksdagen att, i samband med antagande av förslag till fredsfamiljebidragsförordning, för budgetåret 1940/41 under sjöförsvaret till familjebidrag åt värnpliktiga anvisa ett förslagsanslag av 40,000 kronor.

Beträffande Kungl. Maj:ts förevarande framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom härmed

erinras.

65:o) **Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, sid. 109) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu begärts, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 170,000 kronor.

Undervisning, understöd, expenser m. m.

66:o) **Undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, sid. 109 och 110), vilket i förhållande till det för ifrågavarande ändamål för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med 14,000 kronor, som visat sig erforderlig i samband med en

ökning av elevantalet i vissa skolor, för utökning av den sjömilitära utbildningen av handelsflottans personal samt för ökad framställning av militär undervisningsfilm m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 58,000 kronor.

67:o) **Marinläkarkurs.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, sid. 110 och 111), vilket innebär medelsanvisning för ändamålet med enahanda belopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till anordnande av *Marinläkarkurs* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 12,500 kronor.

68:o) **Studiestipendier. Understöd åt föreningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 80 och 81, sid. 111 och 112), vilka i förhållande till de för ifrågavarande ändamål för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära beträffande förstnämnda anslag en ökning med 2,000 kronor och beträffande sistnämnda anslag oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

- a) till *Studiestipendier* ett reservationsanslag av 4,000 kronor;
- b) till *Understöd åt föreningar* ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

69:o) **Skrivmaterialier och expenser m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82, sid. 112 och 113) att till skrivmaterialier och expenser m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 352,000 kronor.

Ifrågavarande reservationsanslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 400,000 kronor. Anslaget är enligt för budgetåret fastställd stat fördelat på fyra anslagstitlar.

För nästa budgetår föreslår departementschefen, att under titel II hittills beräknade medel för hyra av vissa expeditions- m. fl. lokaler ävensom en del under titel III upptagna hyreskostnader skola redovisas över marinförvaltningens delfond av försvarsväsendets fastighetsfond, varför någon medelstilldelning under nu ifrågavarande anslag icke längre erfordras för angivna ändamål. Anslaget skall sålunda fördelas på tre anslagstitlar från och med budgetåret 1940/41.

Medelsbehovet under titel I, skrivmaterialier och expenser m. m., beräknas av departementschefen för nästa budgetår till 310,000 kronor, vilket innebär en höjning med 37,700 kronor, medan under övriga titlar ingen annan ändring förutsättes än ovan nämnda. Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1940/41 beräknar departementschefen sålunda till (310,000 + 5,600 + 36,100 =) 351,700 kronor eller, i avrundat tal, 352,000 kronor.

Då Kungl. Maj:ts förslag till anslagsberäkning för ifrågavarande ändamål icke föranlett någon erinran från utskottets sida, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Skrivmaterialier och expenser m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 352,000 kronor.

70:o) **Tryckningskostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, sid. 114), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 30,000 kronor, som föranledes av beräknad tryckning av vissa böcker och instruktioner, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tryckningskostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 80,000 kronor.

71:o) **Biblioteksverksamhet för underofficerare och manskap vid marinen.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 84, sid. 114), att till biblioteksverksamhet för underofficerare och manskap vid marinen för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 6,200 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 (punkt 6, sid. 143 och 144) — med hänvisning till att framställning avlätits till riksdagen om anvisande under riksstatens åttonde huvudtitel av anslagsmedel för främjande av biblioteksverksamhet vid truppförband, örlogsstationer m. fl. vid försvarsväsendet i dess helhet, med vilka medel avses att tillgodose jämväl biblioteksverksamhet för manskap vid marinen — återkallat sitt i årets statsverksproposition gjorda förslag om anvisande under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1940/41 av ett anslag av 6,200 kronor till Biblioteksverksamhet för underofficerare och manskap vid marinen, vilket härmed

anmäles.

Förplägnad, beklädnad m. m.

72:o) **Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85, sid. 114—116) att till mathållning för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 3,550,000 kronor.

Marinens mathållningsanslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 3,300,000 kronor.

För nästa budgetår har normalportionspriset beräknats till 1 krona 8 öre för landportion och till 1 krona 64 öre för sjöportion. För den civila personalens vid marinens matinrättningar avlöningar m. m. har beräknats ett belopp av 231,000 kronor. Antalet tjänstgöringsdagar, som lagts till grund för anslagsberäkningen, utgör 2,831,000, varav 900,000 ansetts belöpa å tjänstgöring ombord och återstoden, 1,931,000, å tjänstgöring i land.

Medelsbehovet skulle sålunda för nästa budgetår uppgå till 3,792,480

kronor eller, i avrundat tal, 3,790,000 kronor. Med hänsyn till att flaggkorpraler och högbåtsmän avses att under nästa budgetår avlönas med bruttolöner, har emellertid sistnämnda belopp ansetts kunna minskas med 240,000 kronor till 3,550,000 kronor.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts anslags-
äskande under förevarande punkt, hemställer,

att riksdagen må till *Mathållning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 3,550,000 kronor.

73:o) **Beklädnad.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86, sid. 116 och 117) att till beklädnad för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,710,000 kronor.

Reservationsanslaget till beklädnad är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 1,580,000 kronor, varvid medelsbehovet beräknats efter en kostnad av 60 öre för man och tjänstgöringsdag.

För nästa budgetår har departementschefen ansett, att anslaget, i enlighet med framställning från marinförvaltningen, bör beräknas efter ett från 60 till 65 öre för man och tjänstgöringsdag förhöjt belopp med hänsyn till att under år 1939 tillverkningskostnaderna vid marinens centrala beklädnadsverkstad stigit på grund av tillkomsten av nya arbetsavtal, vilket i sin tur medförde ökade kostnader under beklädnadsanslaget, och till ökade utgifter för beklädnad som följd av den för kustartilleriet numera fastställda fältutrustningslistan.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må till *Beklädnad* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,710,000 kronor.

74:o) **Kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 87, sid. 117) att till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 227,000 kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår har kasernutredningsanslaget upptagits till 200,000 kronor, vari ingår ett belopp av 5,000 kronor, avsett för anskaffning av möbler och förläggingsmateriel för nyuppförda eller tillbyggda baracker å Vaxholms kustartilleriregementes ytterförläggningar i Stockholms skärgård.

Jämväl för nästa budgetår har räknats med en dagskostnad av 12 öre och anslagsbehovet skulle med marinförvaltningens beräkning av antalet tjänstgöringsdagar utgöra i runt tal 239,500 kronor. Med hänsyn tagen till förutnämnda ändring av avlöningsförhållandena för flaggkorpraler och högbåtsmän anses medelsbehovet emellertid i förhållande till nyssnämnda beräkning

kunna minskas med 20,000 kronor till 219,500 kronor. Detta belopp anses av departementschefen därefter å ena sidan kunna reduceras med 5,000 kronor, motsvarande den kostnadsminskning, vilken beräknats uppstå till följd av att annan personal, som åtnjuter hyresbidrag eller inkvarteringsersättning, själv ombesörjer sin inkvartering, men å andra sidan böra ökas med ett belopp av 7,500 kronor, avsett för anskaffning av musikinstrument för flottan och kustartilleriet. Det belopp, som härigenom uppstår, 222,000 kronor, utgör det ordinarie anslagsbehovet för nästkommande budgetår. För fortsatt anskaffning av kaserninventarier, förplägnads- och förläggingsmateriel har departementschefen därjämte räknat med ett belopp av 5,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit något att invända mot Kungl. Maj:ts anslags-
 äskande under förevarande punkt, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 227,000 kronor.

75:o) **Viss intendenturmateriel för kustartilleriet.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88, sid. 118), får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande särskilda handlingarna, hemställa,

att riksdagen må till *Viss intendenturmateriel för kustartilleriet* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 870,000 kronor.

76:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, sid. 118 och 119), vilket i förhållande till det för ändamålet för innevarande budgetår anvisade anslagsbeloppet innebär en höjning med 40,000 kronor, som ansetts ofrånkomlig med hänsyn främst till de stregrade bränslekostnaderna, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 975,000 kronor.

Övningar.

77:o) **Flottans krigsberedskap och övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 90, sid. 119—123) att till flottans krigsberedskap och övningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 5,900,000 kronor.

Förevarande anslag har å riksstaten för innevarande budgetår uppförts med ett belopp av 5,430,000 kronor.

Vid beräkningen av anslagsbehovet för nästa budgetår har departementschefen utgått från det i 1936 års försvarsbeslut beräknade genomsnittliga behovet å anslaget — 4,440,000 kronor — och till detta belopp lagt följande ytter-

ligare kostnader, vilka böra beräknas å anslaget i fråga. Sålunda beräknar departementschefen till följd av inträffade prisstegringar ett belopp av 487,550 kronor, för expeditioner med motortorpedbåtar 136,859 kronor, till kostnader för målflygning med civila skolflygplan 40,000 kronor, för utöver 1936 års försvarsbeslut i rustningsplan tillkomna fartyg, för utökad depåorganisation samt för utbildning av ökat antal aspiranter, kadetter, stammanskap och värnpliktiga ett sammanlagt belopp av 326,870 kronor, för uppvärmning och belysning av i depå förlagda fartyg 44,000 kronor, för effektivisering av dykeritjänsten vid flottan 15,000 kronor. Vidare tillkomma följande nya poster under anslaget, nämligen 2,000 kronor till landstormsövningar vid flottan, 42,000 kronor för sjömansutbildning å segelfartyg, 250,000 kronor för intensifiering av flottans övningar samt 25,000 kronor för vissa luftskyddsövningar m. m. vid marindistrikten. Slutligen beräknar departementschefen, att merkostnaderna för sjötillägg åt manskap, som bliva en följd av det nya manskapsavlöningsreglementets ikraftträdande den 1 juli 1940, för nästa budgetår komma att uppgå till 90,000 kronor, i vilket belopp inräknats den särskilda post å 50,000 kronor, vilken beräknats å anslagets för innevarande budgetår för särskilt sjötillägg med 50 öre för dag åt manskap med eget hushåll.

Enligt dessa beräkningar skulle det sammanlagda anslagsbehovet för nästa budgetår komma att sluta å ett belopp av 5,899,279 kronor eller i avrundat tal 5,900,000 kronor.

Utskottet.

Då Kungl. Maj:ts förslag till beräkning av anslagsbehovet icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flottans krigsberedskap och övningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 5,900,000 kronor.

78:o) **Kustartilleriets krigsberedskap och övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91, sid. 123 och 124) att till kustartilleriets krigsberedskap och övningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Kustartilleriets övningsanslag är i riksstaten för budgetåret 1939/40 uppfört med 960,000 kronor.

Departementschefen har vid beräkningen av anslagsbehovet för nästa budgetår utgått från det för innevarande budgetår anvisade anslagsbeloppet, och har därvid funnit, å ena sidan att posten å 115,000 kronor för målflygning för kustartilleriets luftvärnsövningar kan minskas med 60,000 kronor med hänsyn till att kostnaderna för denna flygning, i den mån den ombesörjes av flygvapnet, böra bestridas med anlåtande av till detta vapens förfogande stående medel, och å andra sidan att en höjning i förhållande till innevarande budgetår är erforderlig med sammanlagt 100,000 kronor på grund av kadernas utökning och för möjliggörande av förbättring av ersättningsreservisternas utbildning. I enlighet härmed har departementschefen för nästa budgetår beräknat anslagsbehovet till 1,000,000 kronor.

Mot Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Kustartilleriets krigsberedskap och övningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

79:o) **Krigsövningar vid kustfästningarna.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 92, sid. 125), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 5,000 kronor, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Krigsövningar vid kustfästningarna* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

Sjukvård m. m.

80:o) **Sjukvård.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 93, sid. 125—127) att till sjukvård för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 200,000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *A. Andersson* i Tungelsta väckt motion (nr 40), vari hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till ordnande av tandvården vid marinen.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Reservationsanslaget till sjukvård är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 218,000 kronor.

För budgetåret 1940/41 upptager departementschefen till en början en, liksom under nu löpande budgetår, efter 5 öre per man och tjänstgöringsdag beräknad anslagspost för sjukvård för manskap och avrundas beloppet av denna till 140,000 kronor. Anslagsposten till sjukvård jämlikt militära avlöningsreglementet och militära icke-ordinariereglementet beräknas till 20,000 kronor. Ett av marinförvaltningen framlagt förslag om beräkning av anslag för anställande av en tandläkare å vardera av marinens tandpolikliniker i Stockholm och Karlskrona med heltidstjänstgöring, innebärande en ökning av anslagsposten ifråga i förhållande till för innevarande budgetår beräknat belopp med 11,285 kronor, vilket ämbetsverket funnit erforderligt, enär lösningen av frågan om ordnande av tandvården för marinens manskap icke längre kunde uppskjutas, har departementschefen funnit sig icke böra upptaga i avvaktan på resultatet av vissa försök, som avses att anställas beträffande tandvården vid armén. Departementschefen har följaktligen upptagit ifrågavarande anslagspost med oförändrat belopp, 8,280 kronor. Vidare beräknar departementschefen ett belopp av 2,000 kronor för tandvård under fartygsexpeditioner,

1,300 kronor för animalt ympämne och 25,000 kronor till marinförvaltningens förfogande för bestridande av specialsjukvård m. m.

I enlighet med dessa beräkningar, som sluta å ett sammanlagt belopp av 196,580 kronor, föreslår departementschefen, att ett anslag av 200,000 kronor beräknas till sjukvård för budgetåret 1940/41.

Utskottet.

Mot Kungl. Maj:ts anslagsäskande för nu ifrågavarande ändamål har utskottet icke funnit anledning till erinran.

I motionen II:40 har föreslagits, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning rörande utredning om och förslag till ordnande av tandvården vid marinen. Motionären har till stöd för denna hemställan dels åberopat marinförvaltningens uttalande därom att frågan beträffande marinens tandvård icke längre kunde undanskjutas och att ämbetsverket för den skall föreslagit medelsanvisning för anställande av två heltidstjänstgörande tandläkare, dels ock framhållit, att manskapet, som äger erhålla fri tandvård, omfattande bland annat sanerande tandbehandling, blott undantagsvis beredes erforderlig behandling på grund av att tillgängliga resurser äro för små.

Utskottet har vid övervägande av denna fråga funnit uppenbart, att nu till förfogande stående möjligheter att bereda manskapet erforderlig tandvård äro otillräckliga. Detta förhållande försvårar, enligt vad utskottet inhämtat, också i viss mån manskapsrekryteringen vid marinen, ty med hänsyn till de begränsade möjligheterna att bereda manskapet tandvård, måste vid urvalet bland anställningssökande särskild vikt fästas vid beskaffenheten av de sökandes tänder. Detta har lett till att vid marinen flera sökande måst gallras bort än vid de båda andra försvarsgrenarna. Med hänsyn till angivna förhållanden och till att manskap enligt det av årets riksdag antagna manskapsavlöningsreglementet äger erhålla fri tandvård i större omfattning än andra befattningshavare i statens tjänst, finner utskottet sig böra föreslå riksdagen att hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning av frågan om tandvårdens ordnande för manskap. Vid denna utredning synes också böra övervägas, huruvida icke med hänsyn till effektivitet och kostnader gemensam tandpoliklinik kan anordnas för olika förband å en och samma ort, och jämväl om icke samtliga värnpliktiga tandläkare lämpligen böra redovisas och disponeras av en enda central myndighet vid försvarsväsendet med skyldighet för denna att, i vad gäller behov av värnpliktiga tandläkare, tillgodose samtliga militära tandpolikliniker.

Med åberopande av det sålunda anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) till *Sjukvård* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 200,000 kronor;

b) med bifall till motionen II:40 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning av frågan om ordnande av tandvården vid marinen, därvid här angivna synpunkter böra beaktas, samt framlägga förslag i ämnet för riksdagen.

81:o) **Anskaffning av sjukvårdsmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94, sid 127 och 128), vilket innebär anvisande av första hälften av ett för fyllande av vissa brister i fråga om sjukvårdsmateriel erforderligt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning av sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

82:o) **Röntgenutrustning för marinens sjukhus i Karlskrona.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95, sid. 128), som innebär anvisande av medel för anskaffande av ny röntgenutrustning för marinens sjukhus i Karlskrona, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Röntgenutrustning för marinens sjukhus i Karlskrona* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

Flytande materiel, befästningar m. m.

83:o) **Underhåll av flottans fartyg m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 96, sid. 129—131), att till underhåll av flottans fartyg m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 7,300,000 kronor.

Å rikstaten för innevarande budgetår är anslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m. upptaget med ett belopp av 6,875,000 kronor.

För budgetåret 1940/41 beräknas icke några medel till kostnader för underhåll m. m. av under marinförvaltningens vård stående fastigheter med undantag av befästningsanläggningar, enär dylika kostnader från och med detta budgetår skola redovisas å marinförvaltningens delfond av statens allmänna fastighetsfond, och i samband härmed föreslås anslaget skola erhålla ovan angivna ändrade benämning. Av omläggningen ifråga följer även, att ej heller några inkomster skola upptagas under förevarande anslag.

Medelsbehovet under anslaget har av departementschefen i enlighet med förslag av marinförvaltningen beräknats till 7,100,000 kronor, därvid ökningen hänför sig till det ökade behovet av underhållsarbeten, som bliva en följd av neutralitetsvakten, och härjämte har beräknats ett belopp av 194,500 kronor för utförande av vissa ändringsarbeten å depåfartyget Dristigheten, vilka nödvändiggöras av tillkomsten av den nya torpedplansdivisionen. Det sammanlagda anslagsbehovet skulle sålunda utgöra 7,294,500 kronor, vilket belopp av departementschefen föreslås avrundat till 7,300,000 kronor.

Utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Underhåll av flottans fartyg m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 7,300,000 kronor.

84:o) **Flottans ersättningsbyggnad.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 97 och proposition nr 97) har riksdagen redan fattat beslut, varom härmed
erinras.

85:o) **Modernisering av Sverige-skeppen m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 98, sid. 132—134) att till modernisering av Sverige-skeppen m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 7,675,000 kronor.

I 1936 års försvarsbeslut beräknades för femårsperioden 1936/1937—1940/41 tillhopa 9,960,000 kronor för pansarskeppens modernisering, och härav har till och med innevarande budgetår ett sammanlagt belopp av 6,460,000 kronor ställts till förfogande.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1940/41 har marinförvaltningen hemställt, att medel måtte under nämnda budgetår ställas till förfogande för slutförande av moderniseringsarbetena å pansarskeppen av Sverige-typ, och har ämbetsverket till en början upptagit den resterande delen, 3,500,000 kronor, av förenämnda totalbelopp. Härutöver har emellertid marinförvaltningen hemställt, att ytterligare tillhopa 1,025,000 måtte beräknas för moderniseringsarbetenas genomförande, varav 725,000 kronor hänförde sig till inträffade prisstegringar och höjda arbetslöner samt 300,000 kronor till vissa i den ursprungliga planen icke upptagna ändringsarbeten, avseende luftvärnsartilleriets uppställning m. m.

Vidare har marinförvaltningen hemställt om anvisande av ett belopp av 3,150,000 kronor för avslutande av iständsättnings- och moderniseringsarbeten å pansarkryssaren Fylgia, vilka arbeten enligt av Kungl. Maj:t den 12 maj 1939 lämnat bemyndigande påbörjats med anlitande intill ett belopp av 2,250,000 kronor av det för budgetåret 1938/39 anvisade anslaget till försvarsberedskapens omedelbara stärkande.

Marinförvaltningens ifrågavarande framställningar har departementschefen funnit sig böra tillstyrka och sålunda beräknat det erforderliga anslagsbehovet till 7,675,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må till *Modernisering av Sverige-skeppen m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 7,675,000 kronor.

86:o) **Modernisering av vissa äldre fartyg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 99, sid 134 och 135) att till modernisering av vissa äldre fartyg för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

Departementschefen har funnit sig böra tillstyrka ett av chefen för marinen väckt förslag om iständsättande och modernisering av vissa äldre fartyg i

syfte att förlänga deras livslängd och användbarhet. Förutom att det därigenom blir möjligt att ännu någon tid utnyttja dessa äldre fartyg för tjänst i lokalstyrkorna, skulle genom en dylik åtgärd också tillgodoses intresset av att utöka antalet av och förbättra effektiviteten hos de för neutralitetsvakten avsedda fartyg. Av en av marinförvaltningen gjord utredning har det synts departementschefen framgå, att de föreslagna iståndsättnings- och moderniseringsarbetena låta sig göra utan alltför stora kostnader i förhållande till den effekt som ernås. Det för arbetenas genomförande beräknade kostnadsbeloppet, sammanlagt 4,000,000 kronor, har därför synts departementschefen böra äskas av riksdagen för nästkommande budgetår.

Då utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, i likhet med departementschefen funnit lämpligt, att de föreslagna moderniseringsarbetena komma till stånd, får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Modernisering av vissa äldre fartyg* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

87:o) **Befästningars underhåll m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 100, sid. 135 och 136) att till befästningars underhåll m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Reservationsanslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m. är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 425,000 kronor.

I fråga om beräkningen av anslagsbehovet för nästa budgetår har departementschefen framhållit, att i samband med omläggningen av redovisningen av vissa av försvarsväsendet disponerade fastigheter från och med budgetåret 1940/41 underhållet av kustartilleriets kaserner komma att redovisas under utgifter för marinförvaltningens delfond av försvarsväsendets fastighetsfond. Departementschefen anser emellertid nödvändigt att för underhåll av och reparationer å kustartilleriets befästningar anvisa ett särskilt reservationsanslag å riksstaten, benämnt »Befästningars underhåll m. m.» Det för detta ändamål erforderliga anslagsbeloppet anser departementschefen kunna begränsas till 200,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Befästningars underhåll m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

88:o) **Förstärkande av Älvsborgs fästning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 101, sid. 136) att till förstärkande av Älvsborgs fästning för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 2,300,000 kronor.

För förstärkande av Älvsborgs fästning har departementschefen beräknat ett sammanlagt belopp av 4,935,000 kronor vara erforderligt. Härav hava

1,535,000 kronor äskats å tilläggsstat för innevarande budgetår, medan återstoden, 3,400,000 kronor, ansetts kunna uppdelas med 2,300,000 kronor på budgetåret 1940/41 och 1,100,000 kronor på budgetåret 1941/42. I enlighet härmed har departementschefen föreslagit upptagande å riksstaten för nästa budgetår av ett reservationsanslag av 2,300,000 kronor för nu ifrågavarande ändamål.

Utskottet.

Under erinran att riksdagen på därom av Kungl. Maj:t gjord hemställan å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår för nu ifrågavarande ändamål anvisat ett reservationsanslag av 1,535,000 kronor, får utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag rörande medelsanvisningen för nästa budgetår, hemställa,

att riksdagen må till *Förstärkande av Älvsborgs fästning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 2,300,000 kronor.

89:o) **Kustartilleriets materiel m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102, sid. 136—139), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår för ändamålet anvisade anslaget innebär en ökning med 105,000 kronor, som huvudsakligen föranledes av inträffade prisstegringar, ökade arbetslöner, ökad värnpliktsinkallelse samt av att kostnaderna för anskaffning och underhåll av kustartilleriets artillerifordon hädanefter anses skola bestridas av detta anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kustartilleriets materiel m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 850,000 kronor.

90:o) **Anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 103, sid. 139—142) att till anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 105,000 kronor.

Enligt kostnadsberäkningarna för den nya marinorganisationen hava de årliga kostnaderna för anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon beräknats till 57,000 kronor. Behovet av motorfordon har härvid beräknats till 4 brandbilar, 5 personbilar och 7 lastbilar.

I sin skrivelse angående sjöförsvarets medelsbehov för nästa budgetår har marinförvaltningen erinrat, att utöver nyssnämnda antal ytterligare fordon måst anskaffas, och därjämte hemställt, att medel måtte anvisas för nyanskaffning av ett flertal motorfordon enligt överlämnad plan. Departementschefen har emellertid funnit nyanskaffningen böra begränsas till att omfatta 1 person- och 1 lastbil för Västkustens marindistrikt, 1 mindre personbil för kustflottans räkning samt 1 brandbil och 1 ambulansbil för Gotlands kustartilleriförsvaret, och har för denna nyanskaffning beräknat ett belopp av 39,000 kronor.

Vidare beräknar departementschefen ett belopp av 14,000 kronor för förnyelse av 1 lastbil vid Sydkustens marindistrikt samt 1 personbil vid Vaxholms kustartilleriregemente.

Medelsbehovet för underhåll och drift av motorfordon har av departementschefen beräknats till 52,000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under nu ifrågavarande anslag har sålunda av departementschefen beräknats till 105,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 105,000 kronor.

91:o) **Ersättningsbyggnad av kustartilleriets båtmaterial.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 104, sid. 142—151) att till ersättningsbyggnad av kustartilleriets båtmaterial för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

Departementschefen har inledningsvis erinrat om den tidigare behandlingen av nu förevarande fråga ävensom därom att under förevarande anslag för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 300,000 kronor och anmäler här efter en av chefen för kustartilleriet till marinförvaltningen den 9 augusti 1939 överlämnad utredning rörande kustartilleriets båtmaterial och redogör för huvudpunkterna av utredningen ifråga. Chefen för kustartilleriet har i sin utredning för ersättningsbyggnad av kustartilleriets båtar äskat ett engångsbelopp av 7,700,000 kronor att utgå jämt fördelat på de närmaste fem budgetåren (1940/41—1944/45) med en årskvot av 1,540,000 kronor. Marinförvaltningen, som föreslagit vissa mindre ändringar i chefens för kustartilleriet byggnadsprogram, har beräknat de sammanlagda kostnaderna för det ändrade programmets genomförande till 5,730,000 kronor och hemställt, att härav måtte för budgetåret 1940/41 anvisas ett belopp av 1,146,000 kronor.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

Såsom jag redan vid behandlingen av ifrågavarande anslag i statsverkspropositionen till 1939 års riksdag framhöll, måste ersättningsbyggnaden av kustartilleriets båtmaterial sägas vara i avsevärd grad eftersatt. Jag ansåg mig fördenskull — trots avsaknaden av ett nybyggnadsprogram — böra tillstyrka, att anslaget för budgetåret 1939/40 höjdes från det i kostnadsberäkningarna för den nya marinorganisationen förutsatta årliga beloppet av 135,000 kronor till 300,000 kronor. Frågan om beräkningen av medelsbehovet under ifrågavarande anslag har nu kommit i ett annat läge i och genom att de marina myndigheterna, såsom av det anförda framgår, uppgjort ett detaljerat förslag till nybyggnadsprogram för kustartilleriets båtmaterial.

Det av marinförvaltningen framlagda nybyggnadsprogrammet slutar på en sammanlagd summa av 5,730,000 kronor, vilken summa avses skola uppdelas på fem budgetår med 1,146,000 kronor å varje år; sistnämnda belopp har i enlighet därmed begärts under anslaget för nästkommande budgetår. Det framlagda programmet synes i och för sig vara väl genomtänkt och

ägnat att utgöra en grund för den blivande ersättningsbyggnaden av ifrågasvarande materiel. Emellertid anser jag det av ekonomiska skäl icke vara att tillråda att nu bestämma sig för att inom den avsedda tiden, fem år, genomföra hela programmet. Sålunda synes det böra ytterligare övervägas, huruvida icke vissa av de i programmet upptagna båtarna böra kunna anskaffas först vid mobilisering och i så fall med anlåtande av gällande föfogandelagstiftning. Detta föranleder till att det synes vara en lämpligare väg för den erforderliga ersättningsbyggnadens fullföljande, att för varje budgetår, liksom hittills skett, för ändamålet anvisas ett något så när rikligt tillmätt anslagsbelopp, för vars användning Kungl. Maj:t sedermera må efter förslag av vederbörande myndigheter fastställa en plan, upptagande de mest aktuella av de i byggnadsprogrammet upptagna byggnadsarbetena. Att detta anslagsbelopp under de närmaste budgetåren måste upptagas med ett i förhållande till vad som hittills utgått väsentligen höjt belopp, synes genom den förebragta utredningen stå klart. Vid övervägande av det belopp, som sålunda bör anvisas för nästkommande budgetår, har jag stannat vid att föreslå, att för ändamålet ifråga måtte i riksstaten upptagas ett belopp av 600,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som lämnat Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt och vad departementschefen i samband därmed anfört utan erinran, hemställer,

att riksdagen må till *Ersättningsbyggnad av kustartilleriets båtmateriel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

92:o) **Brandskyddsanordningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105, sid. 151 och 152), vilket avser anvisande av medel för vidtagande av anordningar för nedbringande av brandrisken inom vissa verkstäder, förråd och andra viktigare byggnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Brandskyddsanordningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

93:o) **Utrustning för central torpedverkstad.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 106, sid. 152) och under erinran att innevarande års riksdag tidigare anvisat medel till byggnader för central torpedverkstad, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utrustning för central torpedverkstad* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,180,000 kronor.

94:o) **Maskiner och verktyg för tygverkstaden i Fårösund.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107, sid. 152 och 153), vilket innebär anvisande av andra hälften av de för ifrågasvarande ändamål beräknade kostnaderna, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Maskiner och verktyg för tygverkstaden i Fårösund* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 22,000 kronor.

95:o) **Modernisering av Karlskrona örlogsvarv.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (proposition nr 97) har riksdagen redan fattat beslut, varom härmed

erinras.

96:o) **Muddring vid mobiliseringskajen å Karlskrona örlogsvarv. Docksätt vid Karlskrona örlogsvarv. Luftkompressorer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 108—110, sid. 153 och 154) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till *Muddring vid mobiliseringskajen å Karlskrona örlogsvarv* ett reservationsanslag av 136,000 kronor;

b) till *Docksätt vid Karlskrona örlogsvarv* ett reservationsanslag av 70,000 kronor;

c) till *Luftkompressorer* ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

97:o) **Förbättrade transportanordningar å Galärvarvet.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 111, sid. 154), vilken avser disponerande av medel för av behovet påkallad modernisering av transportanordningarna å Galärvarvet, omfattande vägar, järnvägar, kranar m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att för *Förbättrade transportanordningar å Galärvarvet* ett belopp av högst 100,000 kronor må disponeras ur Stockholms varvs byggnadsfond.

98:o) **Bärgningsmateriel för undervattensbåtar.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 112, sid. 155 och 156) att till bärgningsmateriel för undervattensbåtar för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 208 (punkt 2, sid. 3 och 4) — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästa budgetår har marinförvaltningen hemställt om anvisande av medel för anskaffande av viss angiven bärgningsmateriel för undervattensbåtar, för vilken materiel totalkostnaderna av ämbetsverket beräknades uppgå till 974,000 kronor, och borde detta belopp uppdelas på två budgetår, därvid för 1940/41 borde beräknas 700,000 kronor.

Departementschefen tillstyrkte i statsverkspropositionen, med hänsyn till att det syntes honom vara en angelägenhet av största vikt att i görligaste mån sörja för undervattensbåtspersonalens säkerhet, den av marinförvaltningen begärda medelsanvisningen för nästa budgetår.

Den i propositionen nr 208 föreslagna anslagsökningen sammanhänger med att marinförvaltningen i skrivelse den 4 mars 1940 hemställt, att medel jämväl

måtte anvisas, utöver de tidigare beräknade och äskade, för anskaffning av en tankanläggning för övning av undervattensbåtpersonal vid Västkustens marin-distrikt, vilket förslag departementschefen funnit sig böra tillstyrka.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit något vara att invända mot Kungl. Maj:ts anslagsäskande för nu ifrågavarande ändamål, hemställer,

att riksdagen må till *Bärgningsmateriel för undervattensbåtar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

99:o) **Bogserbåt för Karlskrona örlogsvarv.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, sid. 156 och 157), vilket innebär anvisande av medel för slutligt gäldande av en för Karlskrona örlogsvarv inköpt bogserbåt, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bogserbåt för Karlskrona örlogsvarv* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

100:o) **Anordnande av idrottsplats i Fårösund.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 114, sid. 157 och 158) att till anordnande av idrottsplats i Fårösund för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 12,000 kronor.

För anordnande av en idrottsplats i Fårösund, avsedd att gemensamt användas av personal vid Gotlands kustartillerikår och vid till Fårösund förlagda delar av flottan och flygvapnet samt av ortens idrottsorganisationer, har ett belopp av 62,000 kronor beräknats vara erforderligt. Efter förhandlingar i ärendet har Bunge kommun beslutat att ställa erforderligt markområde till förfogande och att därutöver anvisa ett belopp av omkring 5,000 kronor. Vidare har Kungl. Maj:t ställt ett belopp av 30,000 kronor av de s. k. tipsmedlen till förfogande för ändamålet. Med förmälan härom har marinförvaltningen efter samråd med flygförvaltningen bland sina medelsäskanden för budgetåret 1940/41 upptagit ett belopp av 12,000 kronor såsom marinens bidrag till idrottsplatsens anordnande och förutsatt, att 3,000 kronor skulle komma att upptagas under flygvapnets medelsbehov för samma budgetår.

Departementschefen har funnit sig böra tillstyrka, att ett belopp av högst 15,000 kronor ställes till vederbörande myndigheters förfogande att användas såsom bidrag till anläggningens realiserande och med den av marinförvaltningen föreslagna fördelningen å marinen och flygvapnet. Det å marinen belöpande bidraget har synts departementschefen böra uppföras å riksstaten såsom ett särskilt anslag, medan för flygvapnets del något särskilt anslag icke synts erforderligt, enär det erforderliga beloppet beräknas kunna ställas till förfogande i annan ordning.

Utskottet.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Anordnande av idrottsplats i Fårösund* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 12,000 kronor.

Artilleri- och annan teknisk materiel m. m.

101:o) **Skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner. Prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 115 och 116, sid. 159), vilka i förhållande till de för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära beträffande förstnämnda anslag oförändrat belopp och beträffande sistnämnda anslag en höjning med 25,000 kronor, vilken främst föranledes av den stora ökningen av minmateriel, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

- a) till *Skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner* ett reservationsanslag av 60,000 kronor;
- b) till *Prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m.* ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

102:o) **Försök med teknisk materiel.** På därom av Kungl. Maj:ts gjord framställning (punkt 117, sid. 160) och under erinran om att för innevarande budgetår ett anslag av 65,000 kronor anvisats för ändamålet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försök med teknisk materiel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

103:o) **Nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser. Försök med torped- och radiomateriel.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 118 och 119, sid. 160 och 161), vilka i förhållande till de för ifrågavarande ändamål för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära beträffande förstnämnda anslag oförändrat belopp och beträffande sistnämnda anslag en höjning med 13,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

- a) till *Nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser* ett reservationsanslag av 34,800 kronor;
- b) till *Försök med torped- och radiomateriel* ett reservationsanslag av 58,000 kronor.

104:o) **Luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg.** Kungl. Maj:ts har föreslagit riksdagen (punkt 120, sid. 161 och 162) att till luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 712,000 kronor.

För anskaffning av viss luftvärnsmateriel för flottans fartyg enligt en av chefen för marinen fastställd bestyckningsplan har beräknats en sammanlagd kostnad av 1,182,000 kronor. I det för innevarande budgetår anvisade anslaget till särskild materielanskaffning har ett belopp av 400,000 kronor upptagits för ändamålet, och därjämte har Kungl. Maj:ts genom beslut den 20 oktober 1939 från i förskottsstaten för försvarsväsendet uppfört förskottsanslag ställt

ett belopp av 70,000 kronor till marinförvaltningens förfogande för samma ändamål.

I enlighet med av marinförvaltningen framlagt förslag föreslår nu departementschefen att återstoden av det för ifrågavarande materiel erforderliga beloppet, 712,000 kronor, anvisas för nästa budgetår.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker den begärda medelsanvisningen, hemställer,

att riksdagen må till *Luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 712,000 kronor.

105:o) **Reserveldrör.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 121, sid. 162) och under erinran att medel för nu ifrågavarande ändamål under det av 1939 års riksdag anvisade anslaget till extra materielanskaffning m. m. beräknades till ett belopp av 160,000 kronor, motsvarande hälften av de för anskaffande av de erforderliga reserveldrören uppskattade kostnaderna, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reserveldrör* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 160,000 kronor.

106:o) **Inskärningsbana för eldledningsövningar. Instrumentutrustning för Stockholms örlogsvarv. Laddövningsapparater m. m. för kustartilleriet.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 122—124, sid. 162—164) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till anordnande av *Inskärningsbana för eldledningsövningar* ett reservationsanslag av 50,000 kronor;

b) till *Instrumentutrustning för Stockholms örlogsvarv* ett reservationsanslag av 25,000 kronor;

c) till *Laddövningsapparater m. m. för kustartilleriet* ett reservationsanslag av 143,000 kronor.

107:o) **Viss materiel för kustartilleriet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 125, sid. 164—166) att till viss materiel för kustartilleriet för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,462,700 kronor.

Av det belopp å 12,099,200 kronor, som av 1936 års riksdags särskilda utskott beräknades för kustartilleriets planenliga materielanskaffning, återstår vid utgången av innevarande budgetår oanvisat — fränsett anvisningar på grund av inträffade prisförhöjningar — ett belopp av 1,462,700 kronor. Departementschefen har nu föreslagit, att detta belopp måtte anvisas för budgetåret 1940/41.

Utskottet.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande särskilda handlingarna, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Viss materiel för kustartilleriet* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,462,700 kronor.

108:o) **Vissa förstärkningar av kustartilleriförsvaret.** I proposition nr 245 (punkt 2, sid. 2 och 3) har Kungl. Maj:t, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 maj 1940, föreslagit riksdagen att till vissa förstärkningar av kustartilleriförsvaret för budgetåret 1940/41 under riksstatens fjärde huvudtitel anvisa ett reservationsanslag av 3,295,000 kronor.

I skrivelse den 11 april 1940 har chefen för marinen hemställt om erforderliga medel för anordnande av visst kustartilleribatteri, för vilket viss materiel redan anskaffats med anlåtande av till marinförvaltningens förfogande ställda anslagsmedel. Totalkostnaderna för batteriet uppginge till 3,270,000 kronor, och för dess färdigställande erfordrades ett anslag av 2,295,000 kronor.

Överbefälhavaren har på anförda skäl tillstyrkt framställningen.

Departementschefen har för egen del tillstyrkt den begärda medelsanvisningen för ändamålet.

I detta sammanhang har departementschefen jämväl till behandling upptagit en av chefen för marinen i skrivelse den 22 april 1939 gjord, av överbefälhavaren tillstyrkt framställning om anvisande av medel till förstärkning av det befintliga kustartilleriförsvaret på vissa angivna platser. Kostnaderna för denna förstärkning hava beräknats till 1,000,000 kronor. Då departementschefen funnit kostnaderna för de ifrågavarande förstärkningsarbetena i förhållande till den effekt, som därmed ernås, låga, har han funnit sig böra biträda även denna framställning.

Det sammanlagda medelsbehovet för här avsedda förstärkningar av kustförsvaret skulle sålunda uppgå till 3,295,000 kronor.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande särskilda handlingarna, har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vissa förstärkningar av kustartilleriförsvaret* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 3,295,000 kronor.

109:o) **Viss ytterligare anskaffning av artilleri- och teknisk materiel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 126, sid. 166 och 167) att till viss ytterligare anskaffning av artilleri- och teknisk materiel m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 13,126,000 kronor.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1940/41 har marinförvaltningen utöver vad förut omförmäls upptagit vissa medelsäskanden för stärkandet av den materiella försvarsberedskapen vid marinen. Sålunda har marinförvaltningen bland annat hemställt om anvisande av medel för budgetåret 1940/41 med sammanlagt 13,126,000 kronor för ändamål, som närmare angivas i en i propositionen intagen sammanställning.

För egen del har departementschefen funnit en materielanskaffning för

nästa budgetår i den omfattning, som av marinförvaltningen angivits, vara av sådan vikt, att med densamma icke lämpligen bör anstå, och har därför tillstyrkt äskande hos riksdagen av medel för ifrågavarande ändamål med tillhoppa 13,126,000 kronor. Det borde, har departementschefen framhållit, sedermera få ankomma på Kungl. Maj:t att vid utanordnande av anslagsmedel vidtaga de mindre jämkningar i de å sammanställningen upptagna anslagsposterna, som kunde befinnas lämpliga och ekonomiskt berättigade.

Utskottet.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Viss ytterligare anskaffning av artilleri- och teknisk materiel m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 13,126,000 kronor.

110:o) **Åtgärder för industriens krigsorganisation och marinförvaltningens krigsförberedelser.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 127, sid. 167 och 168) att till åtgärder för industriens krigsorganisation och marinförvaltningens krigsförberedelser för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 50,000 kronor.

I fråga om medelsbehovet för ändamålet för nästa budgetår har marinförvaltningen anfört, bland annat, att arbetet, som berörde ämbetsverkets samtliga avdelningar, krävde en stor och specialkunnig personal. Då marinförvaltningens ordinarie personal till följd av den redan påvilande arbetsbördan endast delvis kunde avses för det krigsindustriella arbetet, måste särskild personal anställas härför, och anslaget borde därför upptagas till 200,000 kronor. Detta förslag har av departementschefen tillstyrkts.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Åtgärder för industriens krigsorganisation och marinförvaltningens krigsförberedelser* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

111:o) **Marinens andel av försöks- och driftkostnader för försvarsväsendets kemiska anstalt.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 128, sid. 168) och under erinran, att samma belopp, som nu begärts, anvisats för innevarande budgetår till här ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinens andel av försöks- och driftkostnader för försvarsväsendets kemiska anstalt* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 12,000 kronor.

Sjökarteverket.

112:o) **Avlöning till personal vid sjökarteverket.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 129, sid. 168—173) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjökarteverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41,

dels ock till avlöning till personal vid sjökarteverket för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 389,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 379,000 kronor. I anslutning till beräkandet av medelsbehovet för nästkommande budgetår har departementschefen föreslagit följande. I avlöningsförmånerna till föreståndarna vid de under sjökarteverket lydande kontrollstationerna i Kalmar och Sundsvall bör icke längre ingå andelar i de vid stationerna inflytande avgifter för undersökning av nautiska instrument m. m., enär dessa avgifter numera tillföras statsverket under särskild inkomstitel. Avlöningen bör i stället helt utgå i form av arvode. De nu utgående arvoden — till kontrollstationsföreståndaren i Kalmar 400 kronor och till kontrollstationsföreståndaren i Sundsvall 1,000 kronor — böra i samband härmed ökas med belopp, motsvarande andelarnas nuvarande storlek, eller med 50 respektive 400 kronor. Departementschefen har vidare förordat delvis ändrade beräkningsgrunder i fråga om arvoden till vissa civila mättningsförrättare. För möjliggörande att åtminstone delvis genomföra framlagda förslag om utökning av personalen inom sjökarteverkets expedition och om uppflyttning i lönegrad eller nyanställning av tryckeripersonal har departementschefen föreslagit en höjning av anslagsposten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal med 5,000 kronor. Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat föreslås med hänsyn till förutsatta inskränkningar i vikariatsförordnandena sänkt från 203,000 till 194,000 kronor, under det att anslagsposten till rörligt tillägg höjts från 19,925 till 29,500 kronor. Den för sjökarteverket för innevarande budgetår fastställda personalförteckningen bör enligt departementschefen oförändrad gälla jämväl under budgetåret 1940/41.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i förevarande sammanhang anfört och föreslagit, hemställer

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sjökarteverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat,
<i>förslagsvis</i>	kronor 194,000: —
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 27,500: —

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar		
m. m.	kronor 125,000: —	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis	» 12,000: —	kronor 137,000: —
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 29,500: —	
5. Viss ersättning åt vikarie för kontrollstationsföreståndare, förslagsvis	» 1,000: —	
	<hr/>	
	Summa förslagsanslag	kronor 389,000: —;

b) till *Avlöning till personal vid sjökarteverket* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 389,000 kronor.

113:o) **Omkostnader för sjökorts- och sjömätningväsendet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 130, sid. 173—175) att till omkostnader för sjökorts- och sjömätningväsendet för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 345,000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 363,000 kronor, därav enligt av Kungl. Maj:t fastställd stat 40,000 kronor må disponeras för tryckningskostnader samt 6,300 kronor för underhåll av fastighet och inventarier.

Vid beräkandet av medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1940/41 har departementschefen till en början framhållit, att, sedan beslut fattats om inlevererande till statsverket under särskild inkomsttitel av i sjökarteverkets rörelse inflytande försäljningsmedel, den möjligheten icke längre stode till buds att använda uppkommande överskott å dylika medel till främjande av sjökarteverkets verksamhet, bland annat till täckande av eventuell brist å den å staten för anslaget upptagna delposten till tryckningskostnader. Därest för ifrågavarande ändamål för visst budgetår anvisat belopp skulle visa sig otillräckligt, kunde verket alltså bliva urståndsatt att effektuera rekvisitioner å sjökort m. m. Departementschefen har därför funnit sig böra tillstyrka ett av kartverkschefen framlagt förslag, att den för tryckningskostnader avsedda anslagsposten utbrytes ur förevarande anslag samt att för bestridandet av nämnda och vissa andra kostnader i riksstaten uppföres ett särskilt anslag av förslagsanslags natur, benämnt »tryckningskostnader för sjökort och andra publikationer». I anslutning härtill har departementschefen föreslagit, att medelsbehovet under förevarande anslag i förhållande till budgetåret 1939/40 minskas med 40,000 kronor.

Departementschefens förslag innebär i övrigt, att anslaget i förhållande till innevarande budgetår dels minskas med ett belopp av 8,000 kronor, motsvarande beräknade utgifter för underhåll av sjökarteverkets fastighet, vilka från och med budgetåret 1940/41 avses att överföras till särskild fastighets-

fond, dels ock ökas med tillhoppa 30,000 kronor för tillgodoseende av ökat medelsbehov — delvis beroende av de s. k. överskottsmedlens uteblivande — bland annat för sjömätningsexpeditioner och resekostnader, för rustning och underhåll, samt för komplettering av båtmateriel.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot departementschefens förslag att från och med budgetåret 1940/41 å riksstaten uppföra ett särskilt förslagsanslag för bestridande av sjökarteverkets tryckningskostnader liksom ej heller mot vad departementschefen i övrigt anfört och föreslagit i fråga om medelsbehovet under nu förevarande anslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Omkostnader för sjökorts- och sjömätningsväsendet* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 345,000 kronor.

114:o) **Omkostnader för instrumentkontrollavdelningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 131, sid. 175 och 176) att till omkostnader för instrumentkontrollavdelningen för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 13,800 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 12,300 kronor.

Departementschefen har för nästa budgetår beräknat medelsbehovet under anslaget till 13,800 kronor. Ökningen, 1,500 kronor, hänför sig till sådana utgifter, vilka tidigare kunnat täckas genom anlåtande av de s. k. överskottsmedlen.

Utskottet har intet att erinra mot den av departementschefen verkställda medelsberäkningen, varför utskottet hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Omkostnader för instrumentkontrollavdelningen* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 13,800 kronor.

115:o) **Omkostnader för jordmagnetiska avdelningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 132, sid. 176 och 177) att till omkostnader för jordmagnetiska avdelningen för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 13,300 kronor.

Departementschefens förslag innebär, att medel för utgivning av magnetiska publikationer från och med budgetåret 1940/41 icke längre beräknas under förevarande anslag utan under det till nyuppförande föreslagna tryckningsanslaget. Anslagsbehovet för nästa budgetår har av departementschefen beräknats till 13,300 kronor, innebärande å ena sidan en minskning av anslagsbeloppet för innevarande budgetår, 13,400 kronor, med 800 kronor, avsedda för utgivning av magnetiska publikationer, samt med 2,200 kronor, avsedda

för tillfällig förstärkning av arbetskrafter, men å andra sidan en ökning med tillhoppa 2,900 kronor för inköp av vissa instrument och för förstärkning av delposten till allmänna expenser och resekostnader.

Utskottet.

Utskottet, som icke har något att erinra mot den av departementschefen verkställda beräkningen av medelsbehovet under nu ifrågavarande anslag, hemställer,

att riksdagen må till *Omkostnader för jordmagnetiska avdelningen* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 13,300 kronor.

116:o) **Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande».** Bidrag till internationella hydrografiska byrån. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 133 och 134, sid. 177 och 178) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till redigering och utgivning av *Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande»* ett reservationsanslag av 30,000 kronor;

b) till beredande av *Bidrag till internationella hydrografiska byrån* ett förslagsanslag av 15,000 kronor.

117:o) **Tryckningskostnader för sjökort och andra publikationer.** Kungl. Maj:ts har föreslagit riksdagen (punkt 135, sid. 178 och 179) att till tryckningskostnader för sjökort och andra publikationer för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 40,000 kronor.

Efter att hava erinrat om att i för innevarande budgetår fastställda stater under anslaget till omkostnader för sjökorts- och sjömättningsväsendet upptagits en delpost för tryckningskostnader å 40,000 kronor samt under anslaget till omkostnader för jordmagnetiska avdelningen en delpost för utgivning av magnetiska publikationer å 800 kronor har departementschefen framhållit, att han redan vid behandlingen av medelsbehoven under nyssnämnda båda anslag för nästkommande budgetår tillstyrkt ett av chefen för sjökarteverket framställt, av riksräkenskapsverket tillstyrkt förslag, att nämnda delposter skulle överföras och sammanslås till ett förslagsanslag, benämnt »Tryckningskostnader för sjökort och andra publikationer». I anslutning därtill har departementschefen anförts, att, därest ifrågavarande kostnader överflyttades till ett förslagsanslag, det borde ankomma på sjökarteverkets styrelse att tillse, att kostnaderna icke ökades i vidare mån än som svarade mot ökad försäljning ävensom att prissättningen å sjökort och andra publikationer skedde på sådant sätt, att en ökad omsättning icke på längre sikt medförde ökad nettobelastning.

De sålunda angivna synpunkterna syntes böra få beaktas vid anslagets ställande till förfogande.

Beträffande medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1940/41 har chefen för sjökarteverket angivit detsamma till 44,000 kronor, därav för be-

stridande av kostnader för magnetiska publikationer 4,000 kronor mot för innevarande budgetår för dylikt ändamål upptagna 3,000 kronor.

Departementschefen har för sin del ansett en ökning av de för utgivande av de magnetiska publikationerna anvisade medlen icke böra ifrågakomma, varför vid anslaget ställande till förfogande en maximerad anslagspost å 3,000 kronor borde beräknas för nämnda ändamål. Emot anslagsberäkningen i övrigt har departementschefen icke haft annat att erinra än att anslaget slutbelopp syntes kunna avrundas till 40,000 kronor.

Utskottet, som får hänvisa till vad utskottet under punkten 113:o) anført i fråga om uppförandet i riksstaten av nu ifrågavarande anslag, har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anført och föreslagit beträffande principerna för bestridande av kostnader från anslaget ävensom i fråga om prissättningen å sjökort och andra publikationer. Då den av departementschefen verkställda beräkningen av anslagsbehovet icke föranlett någon erinran från utskottets sida, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Tryckningskostnader för sjökort och andra publikationer* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 40,000 kronor.

118:o) **Nytt utsjölodningsfartyg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 136, sid. 179 och 180) att till nytt utsjölodningsfartyg för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 455,000 kronor.

För anskaffande av ett nytt utsjölodningsfartyg, vilken anskaffning beräknats draga en kostnad av 750,000 kronor, anvisade riksdagen för budgetåret 1939/40 ett reservationsanslag av 375,000 kronor. Därvid har förutsatts, att enahanda belopp skulle beviljas för nästkommande budgetår.

I skrivelse den 18 augusti 1939 har chefen för sjökartverket föreslagit, att resterande 375,000 kronor skulle upptagas för budgetåret 1940/41.

Sedermera har chefen för sjökartverket med instämmande av verkets styrelse i skrivelse den 7 oktober 1939 framhållit, att det preliminära kontrakt om byggande av ett utsjölodningsfartyg för ett pris av 685,000 kronor, som avslutats, icke omfattade diverse utrustningsdetaljer såsom lanternor, gyrokompass, ekolod, sallogg, radio m. m. samt att en fullständig utrustning av samtliga de utrustningsdetaljer, som från början planerats, skulle medföra en merkostnad utöver beräknade 750,000 kronor av 182,000 kronor. Verkställd utredning hade emellertid givit vid handen, att merkostnaden för närvarande syntes kunna nedbringas till omkring 80,000 kronor, därvid endast inräknats sådan materiel, som det med hänsyn till pågående prisstegring och andra omständigheter vore förmånligt för statsverket att genast kunna beställa.

Departementschefen, som framhållit, att Kungl. Maj:t genom brev den 14 oktober 1939 lämnat chefen för sjökartverket begärt bemyndigande att till en kostnad av högst 80,000 kronor sluta avtal angående anskaffandet av vissa

för utsjölodningsfartyget nödvändiga utrustningsdetaljer, har med hänsyn härtill beräknat medelsbehovet under ifrågavarande anslag till 455,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts medelsäskande för ifrågavarande ändamål, hemställer,

att riksdagen må till *Nytt utsjölodningsfartyg* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 455,000 kronor.

Diverse.

119:o) **Ersättning till försvarsväsendets fastighetsfond: Marinförvaltningens delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 137 och proposition nr 170) har utskottet redan avgivet utlåtande (nr 201), varom härmed

erinras.

120:o) **Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m. Extra utgifter.** I enlighet med av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 138 och 139, sid. 180 och 181) och under erinran, att för innevarande budgetår enahanda belopp anvisats, som nu begärts, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

- a) till *Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m.* ett reservationsanslag av 12,000 kronor;
- b) till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 95,000 kronor.

121:o) **Semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 140, sid. 181 och 182) att till semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 350,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 300,000 kronor.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen framhållit, att storleken av de under budgetåret 1938/39 å anslaget avförda utgifterna, därvid tidigare kollektivavtal tillämpats, utgjort 246,000 kronor. Det kollektivavtal, som trätt i tillämpning från och med den 1 juli 1939, ävensom det förhållandet, att arbetsstyrkan med hänsyn till rådande förhållanden avsevärt ökats, medförde emellertid enligt ämbetsverket, att anslaget för budgetåret 1940/41 ej syntes böra beräknas till lägre belopp än 400,000 kronor, därav visst belopp avsåges för sjökarteverket.

Departementschefen har framhållit, att säkra hållpunkter för beräkningen av ifrågavarande anslag med hänsyn till förenämnda nya kollektivavtal och svårigheten att överblicka arbetsstyrkans omfattning för närvarande icke syntes kunna förebibras. Med anledning av vad marinförvaltningen anfört har emellertid departementschefen funnit sig böra tillstyrka, att anslaget för budgetåret 1940/41 undergår någon förhöjning, vilken syntes kunna begränsas

till 50,000 kronor. I den mån förmåner av ifrågavarande slag utgå till vid sjökarteverket anställd arbetarpersonal, syntes, enligt vad departementschefen anført, kostnaderna därför böra bestridas från vederbörligt för sjökarteverket anvisat anslag.

Mot den av departementschefen verkställda beräkningen av förevarande anslag och mot vad i anslutning därtill anförts har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 350,000 kronor.

122:o) **Revidering av vissa sjökort.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 141, sid. 182) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu begärts, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Revidering av vissa sjökort* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

F. FLYGVAPNET.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

123:o) **Avlöning till personal vid flygförvaltningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 143, sid. 188—191) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41,

dels ock till avlöning till personal vid flygförvaltningen för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 200,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 197,000 kronor.

Departementschefens förslag innebär anvisande av medel för avlöning åt ytterligare ett extra ordinarie kontorsbiträde. Härigenom erfordras en höjning av anslagsposten för avlöning till icke-ordinarie personal med 3,000 kronor. Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat har föreslagits nedsatt med 4,200 kronor, med vilket belopp anslagsposten för rörligt tillägg ansetts böra höjas.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för flygförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Utskottet.

Utskottet.

Avlöningsstat.

1. Avlöning till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	110,600:—
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämde av Kungl. Maj:t	»	39,660:—
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal:		
a. Grundavlöningar m. m. kronor		33,100:—
b. Avlöningsförhöjningar		
m. m. <i>förslagsvis</i>	»	4,100:—
		» 37,200:—
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	12,540:—
		<hr/>
	Summa förslagsanslag kronor	200,000:—;

b) till *Avlöning till personal vid flygförvaltningen* för budget-
året 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 200,000 kronor.

124:o) **Avlöning till personal vid flygstab, flygflottiljer m. m.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 144) att, i avbidan på den proposition, som senare komme att avlåtas i ämnet, till avlöning till personal vid flygstab, flygflottiljer m. m. för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av 5,600,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovanberörda proposition nr 159 föreslagit riksdagen (punkt 7, sid. 145—167) att

dels godkänna vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 mars 1940 fogade förslag till stater för officerare, underofficerare och manskap m. fl. vid flygvapnet, för flygstaben, för flygkrigshögskolan samt för flygflottiljerna och flygkrigsskolan, att gälla för budgetåret 1940/41,

dels ock till avlöning till personal vid flygstab, flygflottiljer m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 7,075,000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels en inom första kammaren av herrar *H. Åkerberg* och *I. Öman* väckt motion (nr 156), vari hemställts, att den i proposition 159 föreslagna staten för officerare, underofficerare och civilmilitär personal vid flygvapnet ökas med en beställning för kapten i intendenturbefattning;

dels ock en inom andra kammaren av herr *I. Anderson* i Norrköping väckt motion (nr 218), vari hemställts, att riksdagen vid fastställande av stat för officerare, underofficerare och manskap m. fl. vid flygvapnet måtte däri upptaga 3 flygdirektörer av 1. graden och 4 flygdirektörer av 2. graden i stället för, såsom av Kungl. Maj:t föreslagits, 2 flygdirektörer av 1. och 5 av 2. graden.

I fråga om de skäl, motionärerna anført till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

Vidare har utskottet i detta sammanhang till behandling upptagit det under punkten 142:o) i statsverkspropositionen under fjärde huvudtiteln berörda spörsmålet om *inrättande av en flygvapnets flygreservskola*. Departementschefen har meddelat, att flygförvaltningen i skrivelse den 31 augusti 1939 framlagt förslag om inrättande av en dylik skola, varvid ämbetsverket hänvisat till en skrivelsen bifogad P. M. I fråga om behovet av en flygreservskola har i promemorian framhållits, att det ur militär beredskapssynpunkt för flygvapnets del skulle vara av framträdande betydelse, att vapnet kunde disponera över en reserv av flygförare med sådan fredsutbildning, att personalen ifråga efter en kortare kompletterande utbildning vid krigsflygskola kunde göras användbar för tjänst vid krigsflygförband. På anförda skäl har framhållits, att flygvapnets intressen bäst skulle tillgodoses genom upprättande av en flygreservskola inom flygvapnet. Med hänsyn till att utbildningen vid flygreservskolan vore av sådan art, att den ovillkorligen måste bedrivas under rent militära former för att få avsett resultat, skulle det vara lämpligast, att skolans elever utgjordes av värnpliktiga, som fullgjorde föreskriven fredstjänstgöring. Dessa värnpliktiga borde till erforderligt antal uttagas bland flygvapnet tilldelade värnpliktiga i linjetjänst. Till undvikande av en nedgång i de civila flygklubbarnas rekrytering borde, framhålles vidare i promemorian, eleverna i flygvapnets flygreservskola utgöras i första hand av sådana flygvapnet tilldelade, till linjetjänst uttagna värnpliktiga, vilka förvärvat A₂-certifikat före inryckningen till värnpliktstjänstgöring. I andra hand borde, för elevantalets uppbbringande till erforderlig styrka, ifrågakomma jämväl vissa flygvapnet tilldelade, till linjetjänst uttagna värnpliktiga, vilka icke förvärvat A₂-certifikat men efter vederbörlig prövning vid flygvapnet befunnits lämpliga för utbildning vid flygreservskolan.

I promemorian har med hänsyn till flygreservskolans betydelse ur flygmilitär synpunkt angivits såsom synnerligen önskvärt, att skolan i full omfattning organiserades redan från och med budgetåret 1940/41. Detta syntes emellertid av vissa skäl icke låta sig göra. Det framhålles emellertid, att möjligheter föreligga att under budgetåret 1940/41 vid flygkrigsskolan organisera en mindre flygreservskola med ett begränsat antal elever. En sådan flygreservskola, organisatoriskt ingående i och förlagd till flygkrigsskolan (flygfältet vid Kvidinge), förordas komma till stånd såsom ett provisorium. Skolan borde därvid organiseras så att en årlig utbildning kunde meddelas för 30 elever i två omgångar om 15 elever i vardera. Verksamheten vid flygreservskolan borde taga sin början hösten 1940. Det sammanlagda personalbehovet för denna mindre skola beräknades till 1 chef och förste flyglärare (kapten på stat) samt 3 andre flyglärare (officerare i reserven) ävensom för marktjänsten 4 beställningshavare av manskaps grad, 1 hantverkare samt 8 värnpliktiga. För utbildningen beräknades 7 skolflygplan bliva erforderliga, vartill komme övrig för tjänsten erforderlig materiel och utrustning.

För organisationen av en flygreservskola av den angivna begränsade om-

fattningen samt för förberedandet av en fortsatt utbyggnad av skolan erfordras för budgetåret 1940/41 vidtagandet av vissa åtgärder. Härom har i promemorian framhållits bland annat följande:

Officerskaderns utökning bör förberedas genom att första årskursen vid kadettskolan under utbildningsåret 1939/40 tillföres ytterligare 3 officersaspiranter, motsvarande behovet av stamofficerare vid fullt utbyggd flygreservskola.

En utökning av underofficerskadern i den omfattning, att flygreservskolans slutliga behov av underofficerare härigenom bliver fyllt, kan icke genomföras under budgetåret 1940/41. Statökningen kan av förut angivna skäl ej heller förberedas genom förstärkning av manskapskadern.

Behovet av stampersonal (officerare, underofficerare och underbefäl) såsom andre flyglärare måste tillsvidare tillgodoses genom inkallelse av reservofficerare till frivillig tjänstgöring.

Staten för civilmilitär personal bör utökas med en för flygreservskolan avsedd hantverkare.

För tillgodoseende av flygreservskolans behov av värnpliktiga är det nödvändigt, att flygvapnet tilldelas ett häremot svarande ökat antal till linjetjänst uttagna värnpliktiga i allmänhet.

Flygmateriel m. m. bör anskaffas i den omfattning, som erfordras för att bedriva utbildningen vid en flygreservskola av här föreslagen mindre typ.

Nybyggnadsarbetena på skolans förläggningsplats vid Kvidinge böra komma till utförande.

Ifråga om de kostnader, som inrättandet av en flygreservskola av ovan angivna mindre omfattning beräknas medföra, har flygförvaltningen i anslutning till sina medelsäskanden för byggnadsändamål under budgetåret 1940/41 angivit ett belopp av 175,000 kronor erforderligt för uppförande å flygfältet vid Kvidinge av hangarbyggnad m. m.

Beträffande övriga å budgetåret 1940/41 belöpande kostnader, vilka äro av natur att belasta flygvapnets vederbörliga anslag å driftbudgeten, anföres i förenämnda promemoria huvudsakligen följande: För flygreservskolans del erfordras vissa nya beställningar, vilka böra upptagas å flygkrigsskolans stat, nämligen 1 hantverkare, 2 korpraler, 1 vicekorpral och 1 menig. Under anslaget till personal i flygvapnets reserver böra beräknas löner till 3 reservofficerare (därav 1 löjtnant och 2 fänrikar) i 10 månader, sammanlagt alltså 30 tjänstgöringsmånader. För flygreservskolan böra vidare beräknas lärararvoden åt 1 förste och 3 andre flyglärare. Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga beräknas ökat med 8,625, därav 6,946 med ett penningbidrag av 50 öre och 1,679 med ett penningbidrag av 1 krona. Det antal tjänstgöringsdagar, som skall ligga till grund för beräkningen av anslagen till mathållning, intendendenturmateriel, bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt samt sjukvård, bör i anledning av flygkrigsskolans tillkomst ökas med sammanlagt 10,085. Å anslaget till flygvapnets övningar inverkar flygreservskolans tillkomst på det sätt, att antalet flygtimmar beräknas stiga med sammanlagt cirka 2,000. På motsvarande sätt beröres anslaget till underhåll av flygmateriel.

Med hänsyn till den stora betydelsen för vårt flygvapen av att flygutbildad reservpersonal till största möjliga antal är tillfinnandes, har departements-

chefen ansett sig böra tillstyrka, att en flygreservskola i huvudsaklig överensstämmelse med det av flygförvaltningen nu framlagda förslaget kommer till stånd under budgetåret 1940/41. Rörande förslagets detaljer torde det, framhåller departementschefen, icke vara nödvändigt att nu fatta slutlig ståndpunkt. Departementschefen har dock velat framhålla, att rekryteringen av elever icke synes böra begränsas till allenast sådana värnpliktiga, som fullgöra fredstjänstgöring vid flygvapnet, utan borde jämväl värnpliktiga tillhörande armén och marinen komma i fråga. Det syntes även böra övervägas, huruvida icke möjlighet att genomgå skolan bör kunna föreligga även för sådana värnpliktiga, vilka redan fullgjort sin fredstjänstgöring. Slutligen bör betonas, framhåller departementschefen, att den nu föreslagna flygreservskolan får betraktas som ett provisorium i avvaktan på vinnande av ytterligare erfarenhet i frågan.

Därest riksdagen icke kommer att hava något att däremot erinra, är det, framhåller departementschefen, hans avsikt att i ett senare sammanhang underställa Kungl. Maj:t ett förslag om organiserande av en flygvapnets flygreservskola i anslutning till nu framförda synpunkter. Till frågan om anvisande av erforderliga medel för uppförande av vissa byggnader för skolans räkning återkommer departementschefen i samband med behandlingen av försvarsdepartementets anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1940/41. Vad angår de kostnader för skolans verksamhet under nämnda budgetår, som äro av natur att böra belasta driftbudgeten, komma medel därför att i det följande beräknas under flygvapnets vederbörande anslag. Någon särskild anskaftning av flygmateriel för reservflygskolans behov torde enligt departementschefens mening icke erfordras för nästkommande budgetår.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 4,150,000 kronor.

I fråga om den närmare innebörden av departementschefens förslag beträffande de under förevarande anslag upptagna anslagsrubriker och stater får utskottet hänvisa till propositionen. Här må blott följande anmärkas.

Departementschefen har föreslagit en delvis annan uppställning av flygvapnets avlöningsanslag än den hittillsvarande. Med erinran om att medel hittills för den från anslaget avlönade personal, som icke blott tillfälligt anställes vid flygvapnet, med visst undantag beräknats under ett flertal olika stater, vilka sammanförts under anslagsrubriken »A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater», har departementschefen föreslagit, att samtliga manskapsbeställningar vid flygvapnet överföras till den för flygvapnet gemensamma personalstaten, vars benämning i samband därmed ansetts böra förändras till »Stat för officerare, underofficerare och manskap m. fl. vid flygvapnet». Övriga, hittills å de särskilda staterna för flottiljerna och flygkrigsskolan hänfödda befattningar hava ansetts lämpligen kunna sammanföras till en för flygflottiljerna och flygkrigsskolan gemensam stat, förslagsvis benämnd »Stat för flygflottiljerna och flygkrigsskolan».

Vidare föreslås, att anslagsrubriken »Hyreshidrag åt visst underbefäl» i

anslutning till förslaget till nytt manskapsavlöningsreglemente ändras till »Hyres- och ortstillägg åt visst manskap», samt att rubriken »Inkvarteringsersättning åt manskap vid Roslagens flygflottilj» utgår, då medel för detta ändamål icke längre erfordras. Under anslaget bör därjämte tillkomma nya anslagsrubriker för »Löner för viss kontraktsanställd civil personal» och för »Avgånget militärmanskaps anställning å civilanställningsstat».

Beträffande *staten för officerare, underofficerare och civilmilitär personal vid flygvapnet* har departementschefen framlagt förslag i fråga om utökning av viss flygvapnets personal i två olika hänseenden, nämligen *dels* i förhållande till den av 1936 års riksdags särskilda utskott framlagda planen för personalbeståndet under uppsättningsperioden med däri senare beslutade ändringar med 1 överste, 1 major, 10 fänrikar samt med 2 flygingenjörer av 1. graden, 2 flygingenjörer av 3. graden, 1 verkmästare av 1. klassen, 1 verkmästare av 2. klassen och 8 hantverkare ävensom med tillhopa 260 manskapsbeställningar, *dels ock* därutöver en ökning, sammanhängande med nyinrättande av vissa flygförband, med 2 överstelöjtnanter, 6 majörer, därav 1 i intendenturbefattning, 8 kaptener, därav 1 i intendenturbefattning, 4 förrådsförvaltare, 4 serjeanter, 1 flygdirektör av 2. graden, 4 flygingenjörer av 3. graden, 2 flygläkare av 1. graden, 2 verkmästare av 1. klassen, 14 hantverkare samt tillhopa 330 manskapsbeställningar.

Departementschefen har vidare föreslagit, att den å *staten* för närvarande upptagne förste flygläkaren, med placering i lönegraden Ca 26, i stället placeras i lönegraden Ca 28 samtidigt som tjänstetiteln ändras till flygöverläkare.

Under *staten för flygstaben* föreslås utökning med en befattning för pensionerad officer samt anställning av ytterligare två skrivbiträden i 2:a lönegraden. Grundavlöningsposten föreslås vidare höjd med 400 kronor.

Å *staten för flygkrigshögskolan* föreslås uppförande av en befattning för pensionerad officer.

Departementschefens förslag beträffande *staten för flygflottiljerna och flygkrigsskolan* innebär i huvudsak, att å *staten* upptagas befattningar i lönegraden MEO 2 för *dels* ytterligare 1 skrivbiträde å var och en av flygflottiljerna och flygkrigsskolan, *dels* 1 skrivbiträde för var och en av Roslagens, Östgöta, Jämtlands, Västgöta, Göta och Svea flygflottiljer, *dels ock* ytterligare två dylika befattningar för vardera av Västmanlands flygflottilj och flygkrigsskolan. Med hänsyn till beslutet om uppsättning av nya flygförband föreslås utöver vad som föreslagits i proposition nr 49 till innevarande års riksdag uppförande av arvoden för 2 pensionerade underofficerare och för 2 köksföreståndare.

Under anslagsrubriken *arvoden till lärare vid flygvapnets skolor* hava medel beräknats till lärare jämväl vid flygvapnets bomb- och skjutskola, som föreslås organiserad under nästa budgetår, samt vid flygvapnets flygreservskola.

Det av departementschefen uppgjorda förslaget till beräkning av utgifterna under förevarande anslag slutar å ett belopp av 7,075,000 kronor.

Vad beträffar förslaget om inrättande av en till flygvapnet anknuten flyg-reservskola i syfte att förse flygvapnet med flygutbildade reserver synes utskottet detsamma vara, främst ur synpunkten av den personella försvarsberedskapens stärkande, av stor betydelse. Utskottet finner sig därför böra tillstyrka, att en dylik flygskola, i huvudsaklig överensstämmelse med det av flygförvaltningen framlagda förslaget, kommer till stånd under nästkommande budgetår. Till frågan om de kostnader för skolans verksamhet, som äro av natur att belasta driftbudgeten, återkommer utskottet under de flygvapnets anslag, som härav beröras.

Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag rörande flygvapnets avlöningsanslag har i motionen I: 156 yrkats, att ytterligare en beställning för kapten i intendenturbefattning inrättas. De i motionen anförda skälen för denna framställning finner utskottet vägande och föreslår för den skull den ändringen i staten för officerare, underofficerare och manskap m. fl. vid flygvapnet, att antalet kaptener i intendenturbefattning ökas från 9 till 10. Med anledning härav torde den under samma stat uppförda anslagsposten »Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare» böra i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjas med 10,000 kronor till 5,165,772 kronor. Någon uppräknig av avlöningsanslagets slutsumma torde emellertid icke vara behöflig.

I motionen II: 218 har hemställts om utbyte av en beställning som flygdirektör av 2. graden mot en beställning som flygdirektör av 1. graden. Utskottet har icke funnit tillräcklig anledning vara för handen att frångå Kungl. Maj:ts förslag härutinnan, varför utskottet avstyrker motionen.

Vad departementschefen under flygvapnets avlöningsanslag i skilda avseenden föreslagit liksom Kungl. Maj:ts förslag till beräkning av anslaget har i de delar, om vilka utskottet icke särskilt yttrat sig, icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet har ansett, att bemyndigande bör lämnas Kungl. Maj:t att liksom för innevarande budgetår i staterna vidtaga de smärre ändringar, som må visa sig erforderliga.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen I: 156 samt med avslag å motionen II: 218, ävensom med iakttagande av vad här ovan anförts, godkänna vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 mars 1940 fogade förslag till stater för officerare, underofficerare och manskap m. fl. vid flygvapnet, för flygstaben, för flygkrigshögskolan samt för flygflottiljerna och flygkrigsskolan, att gälla för budgetåret 1940/41;

b) till *Avlöning till personal vid flygstab, flygflottiljer m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 7,075,000 kronor.

125:o) **Rekryteringskostnader.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 145, sid. 191—194) att till rekryteringskostnader för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 8) att för nu ifrågakvarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett förslagsanslag av 30,000 kronor.

För bestridande av de kostnader, för vilka förevarande anslag är avsett, har under innevarande budgetår ställts till förfogande sammanlagt 18,500 kronor, därav för den egentliga rekryteringsverksamheten avsetts 15,250 kronor. Medelsbehovet under anslaget har för nästa budgetår beräknats under samma förutsättningar, som för innevarande budgetår tillämpats.

Den i propositionen nr 159 föreslagna ökningen av anslaget är föranledd av riksdagens beslut om nyuppsättning av vissa flygförband.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Rekryteringskostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 30,000 kronor.

126:o) **Flygvapnets reservpersonal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 146, sid. 194 och 195), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med 5,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnets reservpersonal* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

127:o) **Rese- och traktamentspenningar.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 147, sid. 195) att till rese- och traktamentspenningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 48,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 8) att för nu ifrågakvarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett förslagsanslag av 60,000 kronor. Detta förslag är föranlett av riksdagens beslut om nyuppsättning av vissa flygförband.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Rese- och traktamentspenningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 60,000 kronor.

128:o) **Flyttningersättning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 148, sid. 195), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med 8,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flyttningersättning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 48,000 kronor.

De värnpliktigas avlöning m. m.

129:o) **De värnpliktigas avlöning.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 149, sid. 196) att till de värnpliktigas avlöning för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 315,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 8) att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett förslagsanslag av 415,000 kronor.

I förut berörda inom andra kammaren av herr *J. H. Brädefors m. fl.* väckta motion (nr 34) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att, i avvaktan på utredningsresultatet om ökad dagavlöning åt landstormsmän och förbättrad dagavlöning till värnpliktiga i allmänhet, dagavlöningen provisoriskt måtte fastställas till: för de värnpliktiga 1 krona per dag för en tid av 180 dagar och 2 kronor per dag för överskjutande tid samt för landstormsmän under dem åliggande obligatoriska landstormsövningar 2 kronor per dag samt med anledning härav de i årets statsverksproposition upptagna förslagsanslagen till de värnpliktigas dagavlöning måtte höjas med hänsyn därtill.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Under det att lantförsvarets och sjöförsvarets kostnader för de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m. i riksstaten äro för vardera försvarsgrenen redovisade under tre särskilda förslagsanslag, hava för flygvapnets del motsvarande kostnader hitintills bestritts från ett gemensamt förslagsanslag, i riksstaten betecknat såsom anslaget till de värnpliktigas avlöning och färder m. m. För ernående av större överensstämmelse de olika försvarsgrenarna emellan har departementschefen ansett, att från och med nästa budgetår flygvapnets kostnader för avlöning till de värnpliktiga, för understöd till deras familjer och för vissa färdkostnader böra redovisas å skilda anslag.

Departementschefen har i statsverkspropositionen beräknat antal tjänstgöringsdagar till 511,444, därav 8,625 för flygvapnets flygreservskola. Då av det sammanlagda dagantalet 413,046 beräknas draga ett penningbidrag å 50 öre och 98,398 ett penningbidrag å 1 krona samt för avlöningstillägg åt reservofficersaspiranter torde erfordras, i runt tal, 10,000 kronor, har medelsbehovet under anslaget uppskattats till $(413,046 \times 0.50 + 98,398 \times 1.00 + 10,000 =)$ 314,921 kronor eller, i runt tal, 315,000 kronor.

Det i proposition nr 159 framlagda förslaget är föranlett av riksdagens beslut om nyuppsättning av vissa flygförband.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag därom, att flygvapnets kostnader för de värnpliktigas avlöning, för understöd åt vissa värnpliktigas familjer och för vissa färdkostnader, vilka kostnader hittills bestritts från ett gemensamt

Utskottet.

anslag, från och med nästa budgetår redovisas å tre skilda anslag. Mot den verkställda beräkningen av nu förevarande anslag har utskottet intet att erinra.

Vidkommande det motionsvis gjorda yrkandet får utskottet, under hänvisning till vad som härutinnan anförts under lantförsvarets motsvarande anslag, avstyrka motionen, i vad den avser förevarande anslag.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) avslå motionen II: 34, i vad den avser detta anslag;

b) till *De värnpliktigas avlöning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 415,000 kronor.

130:o) **Understöd åt vissa värnpliktigas familjer.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 150) att, i avbidan på den proposition, som kunde komma att senare avlåtas i ämnet, till understöd åt vissa värnpliktigas familjer för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av 7,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 94 föreslagit riksdagen att, i samband med antagande av förslag till fredsfamiljebidragsförfordning, under flygvapnet till familjebidrag åt värnpliktiga för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 14,000 kronor.

Beträffande Kungl. Maj:ts förevarande framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom härmed

erinras.

131:o) **Färdkostnader.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 151, sid. 197) att till färdkostnader för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 80,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 8) att för nu ifrågasvarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor. Detta förslag är föranlett av riksdagens beslut om nyuppsättning av vissa flygförband.

Utskottet.

Mot Kungl. Maj:ts förslag har utskottet intet att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Färdkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

Expenser m. m.

132:o) **Skrivmaterialier och expenser m. m.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 152, sid. 197 och 198) att till skrivmaterialier och expenser m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 8) att för nu ifrågakvarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 110,000 kronor. Detta förslag är föranlett av riksdagens beslut om nyuppsättning av vissa flygförband.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Skrivmaterialier och expenser m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 110,000 kronor.

133:o) **Tryckningskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 153, sid. 198) och under erinran om att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tryckningskostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Förplägnad, intendenturmateriel och övningar.

134:o) **Mathållning.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 154, sid. 199 och 200) att till mathållning för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 1,200,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovanberörda proposition nr 159 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 8) att för nu ifrågakvarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1,520,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 950,000 kronor.

Dagskostnadsbeloppet, som för innevarande budgetår beräknats efter 1 krona 7 öre, har för nästa budgetår ansetts böra höjas till 1 krona 10 öre. Med utgångspunkt från 980,000 tjänstgöringsdagar har portionskostnaden i land beräknats till $(980,000 \times 1.10 =)$ 1,078,000 kronor. Under anslaget har jämväl beräknats dels 2,000 kronor för ökade portionskostnader under sjökommendering, dels ock ytterligare 2,000 kronor för kostnader för fri förplägnad, jämlikt bestämmelserna i gällande tilläggsbestämmelser till det militära avlöningsreglementet, av officerare och underofficerare under vissa övningar utom egen förlägningsort. Anslagsposten för den kvinnliga personalen vid flygvapnets matinträttningar har uppskattats till 119,000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget komme således att uppgå till $(1,078,000 + 2,000 + 2,000 + 119,000 =)$ 1,201,000 kronor eller, i runt tal, 1,200,000 kronor.

Det i propositionen nr 159 framlagda förslaget är föranlett av riksdagens beslut om nyuppsättning av vissa flygförband.

Utskottet. Mot den verkställda beräkningen av flygvapnets mathållningsanslag har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Mathållning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 1,520,000 kronor.

135:o) **Intendenturmateriel.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 155, sid. 200—202) att till intendenturmateriel för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 835,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovanberörda proposition nr 159 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 8) att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 1,060,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 650,000 kronor.

Medelsbehovet under titeln Beklädnads- och munderingsutrustning har för innevarande budgetår beräknats efter ett dagsbelopp av 55 öre men för nästa budgetår höjts till 60 öre. Titeln Speciell flygarbeklädnad har ansetts böra höjas med 10,000 kronor. I övrigt ifrågasättes ingen ändring i grunderna för anslagets beräkning.

Den i propositionen nr 159 föreslagna anslagsökningen är föranledd av riksdagens beslut om nyuppsättning av vissa flygförband.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts anslags-
äskande under förevarande punkt, får hemställa,

att riksdagen må till *Intendenturmateriel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,060,000 kronor.

136:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 156, sid. 202 och 203) att till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 450,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovanberörda proposition nr 159 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 8) att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett förslagsanslag av 500,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 390,000 kronor.

Den i propositionen nr 159 föreslagna anslagsökningen är föranledd av riksdagens beslut om nyuppsättning av vissa flygförband.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 500,000 kronor.

137:o) **Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 157, sid. 204 och 205) att till engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,200,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovanberörda proposition nr 159 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 8) att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 1,250,000 kronor.

Enligt 1936 års försvarsbeslut beräknades till engångskostnader för anskaffande av intendenturmateriel ett belopp av 3,940,000 kronor. Utöver angivna belopp skulle enligt flygförvaltningens förslag för nästa budgetår erfordras ett belopp av 1,139,000 kronor för täckande av det freds- och mobiliseringsbehov vid flygvapnet av intendentur- och sjukvårdsmateriel, som bör anskaffas från engångsanslag. Det sammanlagda medelsbehovet skulle sålunda utgöra 5,079,000 kronor. Då hittills för ifrågavarande ändamål anvisats 3,879,000 kronor, skulle sålunda erfordras ytterligare 1,200,000 kronor.

Departementschefen har funnit sig böra tillstyrka anvisande av sistnämnda belopp.

Det i propositionen nr 159 framlagda förslaget är föranlett av riksdagens beslut om nyuppsättning av vissa flygförband.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,250,000 kronor.

138:o) **Flygvapnets övningar.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 158, sid. 205—208) att till flygvapnets övningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 6,725,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 8) att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 9,000,000 kronor.

Höjningen av anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 4,835,000 kronor, är i huvudsak föranledd av förutom tillkomsten av vissa flygförband ökning av antalet flyg- eller motortimmar.

Utskottet.

Utskottet, som intet har att erinra mot den verkställda beräkningen av flygvapnets övningsanslag, får hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnets övningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 9,000,000 kronor.

139:o) **Motorfordon och motorbåtar.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 159, sid. 208 och 209) att till motorfordon och motorbåtar för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 580,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 8) att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Enligt grunderna för 1936 års försvarsbeslut har anslaget för budgetåret 1940/41 beräknats till 448,000 kronor. Departementschefen, som funnit nödvändigt, att anslaget för nästa budgetår höjes utöver vad som enligt nämnda grunder beräknats, har i statsverkspropositionen tillstyrkt ett belopp av 580,000 kronor, vari inräknats medel för anskaffning dels av en tankbåt, dels ock av vissa specialmotorfordon.

Den i propositionen nr 159 föreslagna ytterligare höjningen är föranledd av riksdagens beslut om nyuppsättning av vissa flygförband.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Motorfordon och motorbåtar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Sjukvård.

140:o) **Sjukvård.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 160, sid. 209 och 210) att till sjukvård för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 83,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 8) att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor. Detta förslag är föranlett av riksdagens beslut om nyuppsättning av vissa flygförband.

Departementschefen har icke ifrågasatt någon ändring i grunderna för anslagets beräkning.

I likhet med vad som föreslagits under lantförsvarets motsvarande anslag hava kostnaderna för sjukvård jämlikt 37—44 §§ militära avlöningsreglementet och 24 § militära icke-ordinariereglementet — utom arvoden och ersättningar till tjänsteläkare — ansetts böra utgå från förevarande anslag.

Sjukvårdsanslaget har hittills varit upptaget såsom reservationsanslag. I likhet med vad som under lantförsvarets motsvarande anslag förordats har även detta anslag ansetts böra övergå till att få förslagsanslags natur, därvid departementschefen förutsatt, att vid anslagets ställande till vederbörande myndighets förfogande samtliga anslagsposter utom den för sjukvård enligt avlöningsreglementena skola av Kungl. Maj:t maximeras.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot beräkningen av förevarande anslag eller mot vad departementschefen i samband därmed föreslagit, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Sjukvård* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

Vapen och ammunition.

141:o) **Vapen och ammunition.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 161, sid. 211—213) att till vapen och ammunition för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,350,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 8) att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 730,000 kronor. Enligt grunderna för 1936 års försvarsbeslut har anslaget för budgetåret 1940/41 uppskattats till 430,000 kronor.

Den föreslagna höjningen av anslaget är föranledd av det snabbare utbyggandet av flygvapnet och utökningen av flygvapnets stater.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Vapen och ammunition* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

142:o) **Engångskostnader för anskaffning av vapenmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 162, sid. 214) att till engångskostnader för anskaffning av vapenmateriel för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 607,000 kronor.

Enligt 1936 års försvarsbeslut avsågos för bestridande av engångskostnader för flyg- och vapenmateriel tillhopa 11,245,000 kronor, av vilket belopp hittills anvisats sammanlagt 9,796,000 kronor.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Engångskostnader för anskaffning av vapenmateriel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 607,000 kronor.

Flygmateriel.

143:o) **Anskaffning och förnyelse av flygmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 163, sid. 214—217) att till anskaffning och förnyelse av flygmateriel för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 11,296,000 kronor.

De kostnadsberäkningar, som lågo till grund för 1936 års försvarsbeslut i fråga om anskaffning och förnyelse under flygvapnets uppsättningstid av flyg- och vapenmateriel, hava redan under år 1938 måst frångås såväl vad beträffar kostnadsramen som ock i fråga om den förutsatta successiva anskaffningen medelst årliga jämna anslag. 1938 års reviderade materielplan förutsätter anskaffning under budgetåren 1939/40—1942/43 för ett sammanlagt belopp av 65,942,000 kronor. Vid tidpunkten för framläggandet av flygförvaltningens medelsäskanden för nästa budgetår hade av sistnämnda belopp anvisats eller tagits i anspråk tillhopa 41,116,000 kronor, varför till anvisning återstå 24,826,000 kronor.

Departementschefen har för nästa budgetår tillstyrkt anvisande av 11,296,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker den begärda medelsanvisningen, får hemställa, att riksdagen må till *Anskaffning och förnyelse av flygmateriel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 11,296,000 kronor.

144:o) **Materielanskaffning för jaktflottiljer m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (proposition nr 49) har riksdagen redan fattat beslut, varom härmed erinras.

145:o) **Engångskostnader för anskaffning av flygmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 164, sid. 217) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Engångskostnader för anskaffning av flygmateriel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 455,000 kronor.

146:o) **Extra materielanskaffning: Slutlikvid för reservflygplan och reservmotorer m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 165, sid. 217 och 218) att till extra materielanskaffning: Slutlikvid för reservflygplan och reservmotorer m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 3,650,000 kronor.

I propositionen nr 234 till 1939 års lagtima riksdag framlades förslag om nyanskaffning av dels 24 lätta bombplan och 15 jaktflygplan för en beräknad kostnad av 12,400,000, dels ock vissa reservflygmotorer till en kostnad av 3,500,000 kronor. Av det anslagsbelopp å 58,000,000 kronor, som i propositionen äskades för budgetåret 1939/40 för extra materielanskaffning, beräk-

nades 8,875,000 kronor för de å budgetåret belöpande kostnaderna för anskaffning av förenämnda flygplan samt 3,100,000 kronor för å samma tid belöpande kostnader för reservflygmotorer.

Sedan riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts i nämnda proposition framlagda förslag, ställde Kungl. Maj:t förenämnda belopp å 8,875,000 kronor och 3,100,000 kronor till flygförvaltningens förfogande för därmed avsedda ändamål, och bemyndigades flygförvaltningen samtidigt att gå i författning om beställning av den materiel, som låg inom den för anskaffning av reservflygmotorer beräknade kostnadsramen, 3,500,000 kronor. Sedermera bemyndigade Kungl. Maj:t flygförvaltningen att redan under innevarande budgetår träffa avtal om leverans av flygplan och materiel intill det i förenämnda proposition för ändamålet angivna beloppet, 12,400,000 kronor.

I sin skrivelse den 31 augusti 1939 angående flygvapnets medelsbehov för nästa budgetår har flygförvaltningen hemställt om anvisande av medel för slutlikvidering av förenämnda materiel, nämligen för flygplan m. m. (12,400,000 — 8,875,000 =) 3,525,000 kronor och för reservmotorerna (3,500,000 — 3,100,000 =) 400,000 kronor, eller tillhopa 3,925,000 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande har sedermera från förskottsanslag tagits i anspråk, bland annat, ett belopp av 273,905 kronor, utgörande likvid för påskyndad anskaffning av utrustning till förenämnda flygplan. Till anvisning för slutlikvidering av reservflygplan och reservflygmotorer återstå därför endast (3,925,000 — 273,905 =) 3,651,095 kronor eller, i avrundat tal, 3,650,000 kronor. Sistnämnda belopp har nu äskats av Kungl. Maj:t.

Utskottet har intet att erinra mot anvisande av det av Kungl. Maj:t äskade beloppet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Extra materielanskaffning: Slutlikvid för reservflygplan och reservmotorer m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 3,650,000 kronor.

147:o) **Åtgärder för höjande av flygvapnets försvarsberedskap.** Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 166, sid. 218 och 219) hemställa,

att riksdagen må till *Åtgärder för höjande av flygvapnets försvarsberedskap* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 5,716,000 kronor.

148:o) **Vissa förskott å flygplanleveranser m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 167, sid. 219—222) att till vissa förskott å flygplanleveranser m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 6,292,000 kronor.

Här ifrågavarande medelsäskande hänför sig till sådan materiel, som plan enligt skulle anskaffas efter flygvapnets uppsättningsperiod, eller efter den 1 juli 1943. Förslaget innebär dels att vissa undersökningar borde få slut-

föras och nya flygplan- och motortyper utprovas med avseende å denna materiel, dels att viss del av samma materiel — den för arméflygflottiljen avsedda tredje divisionen — finge anskaffas tidigare än som ursprungligen beräknats, dels slutligen att vissa förskott skulle ställas till förfogande för beställning under budgetåret 1940/41 såväl av nämnda division som ock av vissa i materielanskaffningsplanen för tiden efter den 1 juli 1943 ingående materiel (flygplanmotorer).

Utskottet.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, har ingen erinran att framställa mot den för här ifrågavarande ändamål åskade medelsanvisningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vissa förskott å flygplanleveranser m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 6,292,000 kronor.

149:o) **Underhåll av flygmateriel.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 168, sid. 222—225) att till underhåll av flygmateriel för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 6,550,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 8) att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 8,250,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 4,145,000 kronor. Enligt försvarsbeslutets beräkningar skulle anslaget för nästa budgetår utgått med 2,830,000 kronor.

Den i statsverkspropositionen föreslagna anslagshöjningen är i huvudsak föranledd av en höjning av antalet flyg- eller motortimmar.

Den i propositionen 159 föreslagna ytterligare anslagshöjningen är föranledd av riksdagens beslut om nyuppsättning av vissa flygförband.

Utskottet.

Utskottet, som icke har något att invända mot det för underhåll av flygmateriel åskade anslagsbeloppet, får hemställa,

att riksdagen må till *Underhåll av flygmateriel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 8,250,000 kronor.

150:o) **Flygindustriens krigsorganisation.** Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 169, sid. 225), vilket innebär en anslagsökning med 40,000 kronor i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget, hemställa,

att riksdagen må till *Flygindustriens krigsorganisation* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

151:o) **Utrustning för instruktionsverkstäder.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 170, sid. 226), vilket avser utrustning av instruktionsverkstad vid Göta flygflottilj, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utrustning för instruktionsverkstäder* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 12,600 kronor.

Diverse.

152:o) **Ersättning till försvarsväsendets fastighetsfond: Flygförvaltningens delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 171 samt proposition nr 170) har utskottet redan avgivit utlåtande (nr 201), varom härmed

erinras.

153:o) **Extra utgifter.** Utskottet, som ansett, att jämnande av huvudtitelns slutsumma bör ske med anlåtande av flygvapnets anslag till extra utgifter, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 172, sid. 226), vilket innebär anvisande av samma belopp, vartill anslagsbehovet för nästa budgetår uppskattats i de grundläggande kostnadsberäkningarna för den nya flygvapenorganisationen, hemställa,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 70,000 kronor; dock att i anslaget må göras den jämkning, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

154:o) **Semester åt vid flygvapnet anställda arbetare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 173, sid. 227), vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 8,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Semester åt vid flygvapnet anställda arbetare* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 58,000 kronor.

155:o) **Eldsläckningsmateriel.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 174, sid. 227 och 228) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Eldsläckningsmateriel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 28,000 kronor.

156:o) **Motorvältar för flygfälten.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 175, sid. 228 och 229) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Motorvältar för flygfälten* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 105,000 kronor.

157:o) **Mörklägnings- och alarmanordningar för Göta flygflottilj.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 176, sid. 229) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Mörklägnings- och alarmanordningar för Göta flygflottilj* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor.

G. GEMENSAMMA ANSLAG.

Materiel.

158:o) **Särskild materielanskaffning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 177, sid. 230 och 231) att till särskild materielanskaffning för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 10,000,000 kronor.

I statsverkspropositionen till 1939 års lagtima riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att till särskild materielanskaffning för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 10,000,000 kronor. Den i detta sammanhang avsedda materielanskaffningen beräknades draga en kostnad av tillhoppa 20,000,000 kronor. Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag blev av riksdagen bifallet.

I sina medelsäskanden för nästa budgetår hava armé-, marin- och flygförvaltningarna nu hemställt om anvisande av det ytterligare anslagsbelopp, tillhoppa 10,000,000 kronor, som erfordras för den förenämnda materielanskaffningsplanens genomförande.

Utskottet.

Här ifrågavarande materielanskaffning beräknades vid 1939 års riksdag draga en kostnad av 20,000,000 kronor, av vilket belopp samma riksdag anvisade hälften. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag om anvisande av det ytterligare anslagsbelopp, som erfordras för materielanskaffningsplanens genomförande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Särskild materielanskaffning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 10,000,000 kronor.

159:o) **Viss maskinutrustning m. m.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 178, sid. 231) att till viss maskinutrustning m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i proposition nr 245 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen (punkt 3, sid. 3) att till viss maskinutrustning m. m. för budgetåret 1940/41 under riksstatens fjärde huvudtitel anvisa ett reservationsanslag av 2,300,000 kronor.

Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag grundade sig på en av arméförvaltningen gjord framställning, vilken syftade till genomförande av vissa av rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap framlagda för-

slag om förstärkning av landets industriella utrustning med hänsyn till krigsmaterielproduktionen.

I propositionen nr 245 har departementschefen nu meddelat, att arméförvaltningens tygdepartement i skrivelse den 24 april 1940 hemställt om anvisande av anslagsmedel för anskaffning i samråd med statens industrikommission av ett i skrivelsen närmare angivet maskinaggregat, likaledes avsett för krigsmaterielproduktionens stärkande. Kostnaderna för anskaffningen av aggregatet ifråga beräknades av tygdepartementet till 1,500,000 kronor. Framställningen har tillstyrkts av departementschefen. Sammanlagt skulle alltså erfordras 2,300,000 kronor.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Viss maskinutrustning m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 2,300,000 kronor.

160:o) **Statens ammunitionsnämnd.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (proposition nr 247) har riksdagen redan fattat beslut, varom härmed

erinras.

161:o) **Chifferingsapparater.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i förberörda proposition nr 159 framlagda förslag (punkt 9, sid. 169) hemställer utskottet,

att riksdagen må till anskaffande av *Chifferingsapparater* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 368,500 kronor.

Försvarsväsendets kemiska anstalt.

162:o) **Försvarsväsendets kemiska anstalt: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 179, sid. 231 och 232), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 1,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för försvarsväsendets kemiska anstalt, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 67,000:—
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 5,730:—
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 5,270:—

Summa förslagsanslag kronor 78,000:—;

b) till *Försvarsväsendets kemiska anstalt: Avlöningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 78,000 kronor.

163:o) **Försvarsväsendets kemiska anstalt: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 180, sid. 232 och 233), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsväsendets kemiska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Militärmeteorologisk informationstjänst.

164:o) **Militärmeteorologisk informationstjänst: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 181, sid. 233 och 234), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för den militärmeteorologiska informationstjänsten, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 23,400: —
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m. kronor 26,800: —	
b. Avlöningsförhöjningar	
m. m., <i>förslagsvis</i>	2,800: — » 29,600: —
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 5,000: —
	<hr/> Summa förslagsanslag kronor 58,000: —;

b) till *Militärmeteorologisk informationstjänst: Avlöningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 58,000 kronor.

165:o) **Militärmeteorologisk informationstjänst: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 182, sid. 235 och 236), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärmeteorologisk informationstjänst: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 19,000 kronor.

Försvarsväsendets centrala civilianställningsbyrå.

166:o) **Försvarsväsendets centrala civilianställningsbyrå: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 183, sid. 236—238) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1940/41,

dels ock till Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 22,800 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 20,800 kronor.

För nästa budgetår beräknas anslaget behöva höjas med ett belopp av 2,000 kronor på grund av vissa befattningshavares rätt till ålderstillägg, behov av ytterligare extra skrivhjälp vid byrån samt ökade kostnader för rörligt tillägg.

Kungl. Maj:ts förslag till beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår har icke givit utskottet anledning till annat uttalande än att utskottet förutsätter, att styrelsens ordförande och ledamöter icke komma att vara i funktion under den tid, varunder civilanställningsbyråns personal i enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 216 angående anslag till statens arbetsmarknadskommission framlagda och av riksdagen godkända förslag skall överflyttas till arbetsmarknadskommissionen, varav följer, att ifrågakvarande anslagsposter icke komma att tagas i anspråk under denna tid.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor	500:—
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m. kronor	17,600:—	
b. Avlöningsförhöjningar		
m. m., <i>förslagsvis</i>	» 2,000:—	» 19,600:—
3. Sammanträdesarvoden à 20 kronor per dag till styrelsens ledamöter och suppleanter, <i>förslagsvis</i>	»	1,200:—
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1,500:—

Summa förslagsanslag kronor 22,800:—;

b) till Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 22,800 kronor.

167:o) **Försvarsväsendets centrala civilianställningsbyrå: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 184, sid. 238 och 239), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsväsendets centrala civilianställningsbyrå: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 3,900 kronor.

Garnisonssjukvården i Stockholm m. m.

168:o) **Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 185) att, i avbidan på den proposition i ämnet, som sedermera komme att framläggas, till Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av 48,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 föreslagit riksdagen (punkt 10, sid. 169—173) att

dels godkänna vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 mars 1940 fogat förslag till stat för Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, att gälla under budgetåret 1940/41,

dels ock till Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 53,500 kronor.

Enligt beslut av 1930 års riksdag rörande karolinska sjukhusets organisation skulle garnisonssjukhuset i Stockholm sammanslås med förstnämnda sjukhus. Beslutet innebar, att garnisonssjukhuset såsom sådant skulle nedläggas och att för garnisonens sjuka skulle inrättas särskilda avdelningar vid Karolinska sjukhuset för medicinska och kirurgiska sjukdomsfall.

Vid framläggandet av propositionen nr 247 till 1939 års lagtima riksdag angående vissa avlöningsanslag under fjärde huvudtiteln beräknades verksamheten vid garnisonssjukhuset komma att nedläggas först omkring den 1 oktober 1939. Med hänsyn härtill befanns en särskild stat för garnisonssjukhuset erforderlig för budgetåret 1939/40. Efter garnisonssjukhusets anslutning till karolinska sjukhuset avsågs en särskild stat böra uppföras för garnisonssjukvården i Stockholm, å vilken borde upptagas den personal, för vilken avlöningskostnaderna skulle bestridas av medel under fjärde huvudtiteln. I avvaktan å den nya ordningen syntes emellertid med upprättandet av dylik stat böra anstå till ett följande budgetår och för bestridandet av avlöning till den personal, som erfordrades för garnisonssjukvårdens upprätthållande efter upplörandet av verksamheten vid garnisonssjukhuset och som skulle avlönas från fjärde huvudtiteln, under budgetåret 1939/40 tagas i anspråk under förenämnda stat anvisade medel. Den till karolinska sjukhuset knutna personal, som sålunda kunde ifrågakomma för avlöning från medel under fjärde huvudtiteln, angavs till två befattningar som biträdande

överläkare vid karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, två för avdelningarna avsedda yngre underordnade läkare, en särskild i ögonsjukdomar specialutbildad läkare, avsedd för karolinska sjukhusets ögonklinik, och en väbel. Därjämte borde från medel under nyssnämnda stat bestridas kostnaderna för avlöning enligt Kungl. Maj:ts bestämmande till den personal, som erfordrades för vården av garnisonens hud- och könssjuka vid en särskild, till Göta livgarde förlagd poliklinik och sjukavdelning.

I proposition nr 149 till innevarande års riksdag angående anslag till karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet samt till avlöningar vid karolinska mediko-kirurgiska institutet (ecklesiastikdepartementet) har Kungl. Maj:t i allt väsentligt biträtt ett av arméförvaltningens intendentur- och civila departement samt fortifikations- och sjukvårdsstyrelser den 15 december 1939 framlagt förslag till ändrad organisation av garnisonssjukvården, vilket innebär, att garnisonssjukhuset tills vidare bibehålles och avses för de medicinska och venerologiska garnisonsfallen. Av praktiska skäl föreslås emellertid i nämnda proposition garnisonssjukhuset skola anknytas till karolinska sjukhuset som ett slags filialsjukhus och följaktligen stå under inseende av direktionen för karolinska sjukhuset. Den ändrade organisationen föreslås erhålla endast provisorisk karaktär i avvaktan på närmare erfarenheter rörande behovet av vårdplatser inom garnisonssjukvården under normala förhållanden. I fråga om kostnaderna för filialsjukhuset har i propositionen förutsatts, att desamma skola — med undantag för vissa avlöningskostnader, som skola bestridas från anslag under fjärde huvudtiteln — bestridas från anslag under åttonde huvudtiteln. Detta gäller jämväl kostnaderna för den venerologiska avdelningen. Från fjärde huvudtiteln skulle bestridas kostnaderna för vid garnisonssjukhuset anställda läkare.

Beträffande medelsbehovet under budgetåret 1940/41 för bestridandet av avlöningar till den personal, som avses för garnisonssjukvården med avlöning från medel under fjärde huvudtiteln, har departementschefen föreslagit, att för budgetåret 1940/41 fastställes en särskild stat för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar. Såsom ovan under lantförsvarets avlöningsanslag vid behandlingen av staten för fältläkarkåren anförts, borde till en början till denna stat överföras en av de hittills för garnisonssjukhuset avsedda regementsläkarbeställningarna. I anmärkning under staten borde i anslutning därtill angivas, att denna beställning vid nuvarande innehavarens avgång skall ersättas med en befattning som läkare vid kirurgiska eller medicinska avdelningarna med ett arvode av 7,500 kronor. Å staten borde vidare upptagas dels ett arvode å 7,500 kronor till den andre av de två för garnisonsavdelningarna avsedda läkarna, dels ock arvoden å 4,650 kronor till en läkare vid venerologiska avdelningen, å 2,340 kronor till en ögonläkare samt med 2,440 kronor till en väbel, sistnämnda arvode med anmärkning att, därest förmånen av fri bostad åtnjutes, arvodet skall utgå med 1,740 kronor. Slutligen borde å staten upptagas icke-ordinarie befattningar för tre underläkare med avlöning enligt lönegraden Ex 22.

En i överensstämmelse härmed upprättad förslagsstat har nu förelagts riksdagen för godkännande. Staten slutar å ett belopp av 53,500 kronor.

Utskottet.

Mot den föreslagna staten för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, avsedd för den personal, som bör avlönas från medel under fjärde huvudtiteln, har utskottet icke funnit anledning till erinran liksom ej heller mot den verkställda beräkningen av förevarande anslag.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 mars 1940 fogat förslag till stat för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, att gälla under budgetåret 1940/41;

b) till *Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 53,500 kronor.

169:o) **Militärapoteket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 186) att, i avbidan på den proposition i ämnet, som sedermera komme att avlätas, till Garnisonsapoteket för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av 80,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 föreslagit riksdagen (punkt 11, sid. 173—186) att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 mars 1940 fogat förslag till stat för militärapoteket, att tillämpas under budgetåret 1940/41 till Militärapoteket: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 88,200 kronor.

Departementschefen har inledningsvis meddelat, att särskilt tillkallade sakkunniga hava den 29 december 1939 avgivit »Betänkande med förslag till organisation av försvarsväsendets läkemedelsförsörjning».

De sakkunnigas förslag innebär i huvudsak följande: Inom arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse skulle inrättas en särskild avdelning, förslagsvis benämnd läkemedelsavdelningen, för handläggning av ärenden rörande tillgodoseendet av läkemedelsbehovet i första hand vid armén men jämväl vid marinen och flygvapnet. Marinförvaltningens sanitetsavdelning, flygförvaltningens sjukvårdssektion samt häst- och veterinärbyrån inom arméförvaltningens intendenturdepartement skulle därvid biträda läkemedelsavdelningen i dess arbete genom att införskaffa och till läkemedelsavdelningen överlämna erforderliga uppgifter för utarbetandet av planer och bestämmelser för tillgodoseendet av läkemedelsbehovet för vederbörande försvarsgren. Såsom verkställande organ skulle till läkemedelsavdelningens förfogande finnas ett statsapotek, vilket skulle förse försvarsväsendet med dess behov av läkemedel såväl för den dagliga förbrukningen i fredstid som för dess utrustningsbehov. Statsapoteket skulle i lokalt hänseende vara anslutet till karolinska sjukhuset och jämväl förse nämnda sjukhus med dess behov av läkemedel.

Beträffande inrättandet av en läkemedelsavdelning i arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse har departementschefen avgivit förslag i samband med sin framställning om anvisande av medel under arméförvaltningens avlöningsanslag.

I fråga om *statsapoteket* skulle den vid apoteket anställda personalen enligt de sakkunnigas förslag upptagas å en särskild stat enligt följande personalförteckning:

Befattning	A. Tjänstemän å ordinarie stat.	Lönegrad eller arvode
1 tekniskt biträde		Ca 7

B. Personal med arvoden.

Civil personal.

1 apoteksföreståndare, arvode	Ca 26
1 biträdande apoteksföreståndare, arvode	Ca 22
4 apotekare, arvode	Ca 20

Pensionerad personal.

1 kassaförvaltare	2,130
1 expeditiionsunderofficer	2,130

C. *Icke-ordinarie befattningshavare.*

4 apoteksbiträden	MEo 4
1 kontorsbiträde	MEo 4
2 städerskor	eU 4.

Efter att hava lämnat en närmare redogörelse för de sakkunnigas förslag samt myndigheternas däröver avgivna yttranden har *departementschefen* för egen del anfört följande.

Av den av de sakkunniga förebragta utredningen samt innehållet i flertalet däröver avgivna yttranden torde få anses framgå, att den militära läkemedelsförsörjningen för att kunna tillfredsställande fungera kräver, att för dess omhändertagande, liksom nu är fallet, finnes ett statligt apotek.

Beträffande frågan om detta apotek bör ha karaktären av ett självständigt militärapotek, avsett att i såväl fred som krig tjäna uteslutande militära ändamål, eller om detsamma kan tilläggas jämväl andra uppgifter, hava i viss mån olika meningar förports. De sakkunniga hava föreslagit, att statsapoteket skulle tilläggas den dubbla uppgiften att förse såväl försvarsväsendet som karolinska sjukhuset med dess behov av läkemedel. En reservant bland de sakkunniga samt ett par av de hörda militära myndigheterna ävensom de hörda facksammanslutningarna hava däremot hävdad, att det statliga apoteket borde hava formen av ett självständigt, från karolinska sjukhuset skilt militärapotek. De av de sakkunniga till stöd för sitt förslag framlagda skälen synas mig emellertid vara väl grundade och äga dessutom stöd i riksdagens tidigare uttalade mening. Några övertygande skäl för att ett självständigt militärapotek skulle ställa sig fördelaktigare vare sig ur ekonomisk eller praktisk synpunkt hava icke förebragts; tvärtom tala åtskilliga skäl för motsatsen. För egen del ansluter jag mig därför till de sakkunnigas mening, att statsapoteket bör omhändertaga läkemedelsförsörjningen såväl för försvarsväsendet som för karolinska sjukhuset. I enlighet med arméförvaltningens förslag synes det av de sakkunniga föreslagna statsapoteket lämpligen böra benämnas »militärapoteket».

På grund av vad sålunda anförts får jag föreslå, att det nuvarande garnisonsapoteket i Stockholm ombildas till ett centralt statsapotek, benämnt militärapoteket. Detta apotek bör hava som sin främsta uppgift att vara

ett verkställande organ för den till inrättande inom arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse föreslagna läkemedelsavdelningen samt även i övrigt erhålla de uppgifter i stort som av de sakkunniga föreslagits. Lokalt föreslås militär-apoteket skola förläggas till den för ändamålet redan uppförda nybyggnaden i anslutning till karolinska sjukhuset.

Den av de sakkunniga föreslagna personaluppsättningen vid militärapoteket innebär i jämförelse med den nuvarande personalen en ökning med två apotekare, tre apoteksbiträden, en kassaförvaltare och en expeditionsunderofficer. Härjämte skulle finnas ett kontorsbiträde i stället för ett skrivbiträde. Det av de sakkunniga föreslagna tekniska biträdet motsvaras av det nuvarande laboratoriebiträdet. De omfattande och krävande arbetsuppgifter, som förutsättas skola åvila militärapoteket, synas emellertid kräva, att vid apoteket finnes tillgång på personal i den utsträckning de sakkunniga föreslagit, varför jag icke har något att erinra mot storleken av den sålunda föreslagna personalen. De sakkunnigas förslag, att föreståndaren för läkemedelsavdelningen och militärapoteket skulle tillsättas av sjukvårdsstyrelsen på förslag av apotekarbefordringsnämnden samt efter hörande av medicinalstyrelsen och direktionen för karolinska sjukhuset, anser jag emellertid knappast lämpligt. Såsom arméförvaltningen och medicinalstyrelsen föreslagit, torde i stället nämnde befattningshavare böra förordnas av Kungl. Maj:t. Förordnandet torde böra ske på förord av sjukvårdsstyrelsen samt efter hörande av medicinalstyrelsen, apotekarbefordringsnämnden och karolinska sjukhusets direktion. Övriga befattningar vid militärapoteket torde böra tillsättas på sätt de sakkunniga föreslagit.

Rörande det av de sakkunniga föreslagna lönesystemet för den apoteksutbildade personalen vid apoteket har jag icke annat att erinra än att jag i likhet med allmänna lönenämnden finner att för såväl sagda personal som övriga tjänstemän vid apoteket de civila avlöningsförfattningarna böra tillämpas. Jag får sålunda förorda, att den apoteksutbildade personalen kommer i åtnjutande av arvode motsvarande lön, apoteksföreståndaren enligt lönegrad A 26, biträdande apoteksföreståndaren enligt lönegrad A 22 och övriga apotekare enligt lönegrad A 20.

Den farmaceutiskt utbildade personalen förutsättes enligt förslaget komma att uppehålla sina befattningar vid militärapoteket endast förhållandevis kort tid för att därefter övergå till civila apotekstjänster. Ifrågasvarande personal synes därför böra bibehållas vid rätten till pension från de inom apotekarsammanslutningarna befintliga pensioneringsfonderna. I likhet med de sakkunnigas av allmänna lönenämnden och apotekarsocietetens direktion tillstyrkta förslag anser jag därför, att statsverket för att vidmakthålla berörda pensionsrätt för den farmaceutiskt utbildade personalen bör till berörda pensioneringsfonder inbetala en avgift, som enligt försäkringstekniska grunder anses motsvara de utfallande pensionerna. Vid sådant förhållande anser jag emellertid i likhet med allmänna lönenämnden, att från de för sagda personal föreslagna arvoden avdrag bör göras med belopp motsvarande tjänste- och familjepensionsavdragen för ordinarie tjänstemän i vederbörande lönegrad. De sakkunniga hava beräknat nyssnämnda pensionsavgift till apotekarpensioneringsfonderna till omkring 6,000 kronor för hela den farmaceutiskt utbildade personalen vid militärapoteket. Till frågan om härför erforderlig medelsanvisning ber jag att få återkomma i det följande.

Beträffande den av de sakkunniga för biträdespersonalen vid apoteket föreslagna löneplaceringen har jag med ovannämnda förbehåll för att densamma bör avlönas efter de civila avlöningsförfattningarna icke annat att erinra än att det tekniska biträdet i likhet med vad allmänna lönenämnden föreslagit tillsvidare bör erhålla allenast extra ordinarie anställning med placering i

lönegraden Eo 7 samt att städerskorna torde bära i staten uppföras som betjäningsspersonal. Städerskornas avlöning torde bära bestämmas till samma belopp som utgår till karolinska sjukhusets städerskor.

De sakkunniga hava beräknat inkomsterna vid militärapoteket till i runt tal 360,000 kronor. På sätt de sakkunniga föreslagit och riksräkenskapsverket tillstyrkt torde dessa inkomster bära inlevereras till statsverket under särskild inkomstitel, benämnd »Inkomster från militärapoteket». Härutinnan torde chefen för finansdepartementet komma att i annat sammanhang framlägga förslag.

Utgifterna för apoteket bära lämpligen upptagas under två särskilda anslag under fjärde huvudtiteln, benämnda det ena Militärapoteket: Avlöningar och det andra Militärapoteket: Omkostnader. Anslagen bära vara av förslagsanslags natur. Till frågan om medelsbehovet under omkostnadsanslaget ber jag att få återkomma i det följande. Avlöningskostnaderna för apotekspersonalen enligt den av mig föreslagna organisationen beräknas uppgå till 88,200 kronor. I anslutning till anslagsberäkningen har jag låtit upprätta förslag till stat för militärapoteket (Bil. nr 94) och torde ifrågasvarande förslagsstat få underställas riksdagen för godkännande.

Utskottet tillstyrker departementschefens förslag, att det nuvarande garnisonsapoteket i Stockholm ombildas till ett centralt statsapotek, benämnt militärapoteket, för omhändertagande av läkemedelsförsörjningen såväl för försvarsväsendet som för karolinska sjukhuset. Mot den föreslagna personaluppsättningen vid militärapoteket och personalens avlöningsförhållanden har utskottet intet att erinra. Utskottet tillstyrker vidare, att utgifterna för apoteket i riksstaten för nästa budgetår upptagas under två särskilda anslag under fjärde huvudtiteln, benämnda det ena Militärapoteket: Avlöningar och det andra Militärapoteket: Omkostnader. Mot den under förstnämnda anslag äskade medelsanvisningen, varom här närmast är fråga, har utskottet intet att erinra.

Utskottet.

Vad departementschefen i övrigt föreslagit tillstyrkes jämväl av utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med godkännande av vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 mars 1940 fogat förslag till stat för militärapoteket, att tillämpas under budgetåret 1940/41, till *Militärapoteket: Avlöningar* för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 88,200 kronor.

170:o) **Militärapoteket: Omkostnader.** Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört, får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts i ovannämnda proposition nr 159 framlagda förslag (punkt 12, sid. 186 och 187) hemställa,

att riksdagen må till *Militärapoteket: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 300,000 kronor.

171:o) **Försvarsväsendets bakteriologiska laboratorium.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 187, sid. 240—246) att till försvarsväsendets bakterio-

logiska laboratorium för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 32,000 kronor.

Alltsedan år 1920 har å riksstaten varit upptaget ett särskilt förslagsanslag till bestridande av kostnaderna för arméns bakteriologiska laboratorium. Å anslaget har under en följd av år anvisats ett belopp av 2,000 kronor.

Ifrågavarande laboratorium utgör en arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse underställd institution med uppgift att, bland annat, verkställa bakteriologiska och andra undersökningar i fråga om epidemiska sjukdomar vid truppförbanden samt att i övrigt tillhandagå sjukvårdsstyrelsen vid bekämpande av smittsamma sjukdomar inom armén.

I skrivelse den 27 september 1939 har arméförvaltningen meddelat, att arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse i samråd med medicinalstyrelsen framlagt förslag om genomförande av obligatorisk blodgruppsbestämning beträffande arméns personal m. m. Förslaget går ut på att gruppbestämningen av det blod, som tagits från den vid truppförbanden tjänstgörande personalen (även värnpliktiga), skall äga rum vid statens rättskemiska laboratorium samt att, sedan rapport rörande undersökningen ingått till respektive truppförband, resultatet skall angivas å vederbörandes stamrulla (inskrivningsbok), identitetsbricka etc. Anordningarna på detta område böra givetvis, framhåller departementschefen, bliva enhetliga för de tre försvarsgrenarna och kostnaderna för ändamålet förty beräknas under ett och samma anslag, som lämpligen bör benämnas »försvarsväsendets bakteriologiska laboratorium». Anslaget bör å riksstaten för fjärde huvudtiteln redovisas under rubriken »gemensamma anslag» och därvid upptagas såsom förslagsanslag.

Kostnaderna härför för nästa budgetår har av departementschefen beräknats till 25,200 kronor.

För de s. k. blodgivarcentralernas vidkommande, för vilkas upprättande Kungl. Maj:t ställt medel till förfogande, hava för budgetåret 1940/41 ansetts även böra beräknas medel å förevarande anslag, förslagsvis ett belopp av 500 kronor för varje central eller sålunda tillhoppa 5,000 kronor. Dessa medel avses för bestridande av kostnader för ersättning till för verksamheten in- språktagen personal vid respektive sjukhus samt för vissa underhållskostnader beträffande centralerna.

I överensstämmelse med den av departementschefen förordade beräkningen borde medelsanvisningen å anslaget bestämmas till (2,000 + 25,200 + 5,000 =), i avjämnat tal, 32,000 kronor.

Utskottet.

Mot det framlagda förslaget har utskottet intet att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Försvarsväsendets bakteriologiska laboratorium* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 32,000 kronor.

Diverse.

172:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 188 och proposition nr 142) har riksdagen redan fattat beslut, varom härmed

erinras.

173:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Försvarsväsendets lönenämnd.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 189 och 190, sid. 247), vilka i förhållande till de för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära oförändrade belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* ett reservationsanslag av 90,000 kronor;

b) till *Försvarsväsendets lönenämnd* ett anslag av 11,000 kronor.

174:o) **Befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 191, sid. 247—249), vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär den ändringen, att kostnaderna för militärpastorsarvoden, vilka nu bestridas av kyrkofonden, ansetts bära för nästa budgetår i stället gäldas av förevarande anslag, medförande en anslagsökning av 30,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för *Befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

175:o) **Reglering av vissa kursförluster. Underhållskostnader för vissa samvetsömma värnpliktiga. Civilanställnings befrämjande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 192—194, sid. 249 och 250), vilka i förhållande till de för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära oförändrade belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till *Reglering av vissa kursförluster* ett förslagsanslag av 75,000 kronor;

b) till *Underhållskostnader för vissa samvetsömma värnpliktiga* ett förslagsanslag av 300,000 kronor;

c) till *Civilanställnings befrämjande* ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

176:o) **Dyrtdistillägg åt befattningshavare i statens tjänst.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 195) att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet,

till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 föreslagit riksdagen (punkt 13, sid. 187) att till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

177:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 196) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av 700,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 159 föreslagit riksdagen (punkt 14, sid. 188) att till barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 700,000 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 700,000 kronor.

Stockholm den 7 juni 1940.

På statsutskottets vägnar:

PER GUSTAFSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar *Gustafsson* i Benestad, *Nilsson* i Malmö, *Johansson* i Fredrikslund, *Asplund*, *Nilsson* i Landeryd, *Pauli*, *Andrén*, *Ström* i Lidköping, *Lindström*, *von Heland*, *Boman* och *Ohlin*; samt

från andra kammaren: herrar *Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist*, *Svensson*, *Andersson* i Prästbol, *Närlinge*, *Ward*, *Isacsson*, *Staxäng*, *Bergström*, *Mårtensson* och *Bergvall*;

dock att i fråga om punkterna 21:o)—27:o) i stället för herr *Asplund* deltagit herr *Magnusson* i Kalmar.

Reservation

vid *punkt 8:o)* (Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl.) av herr *Andersson* i Prästbol.